

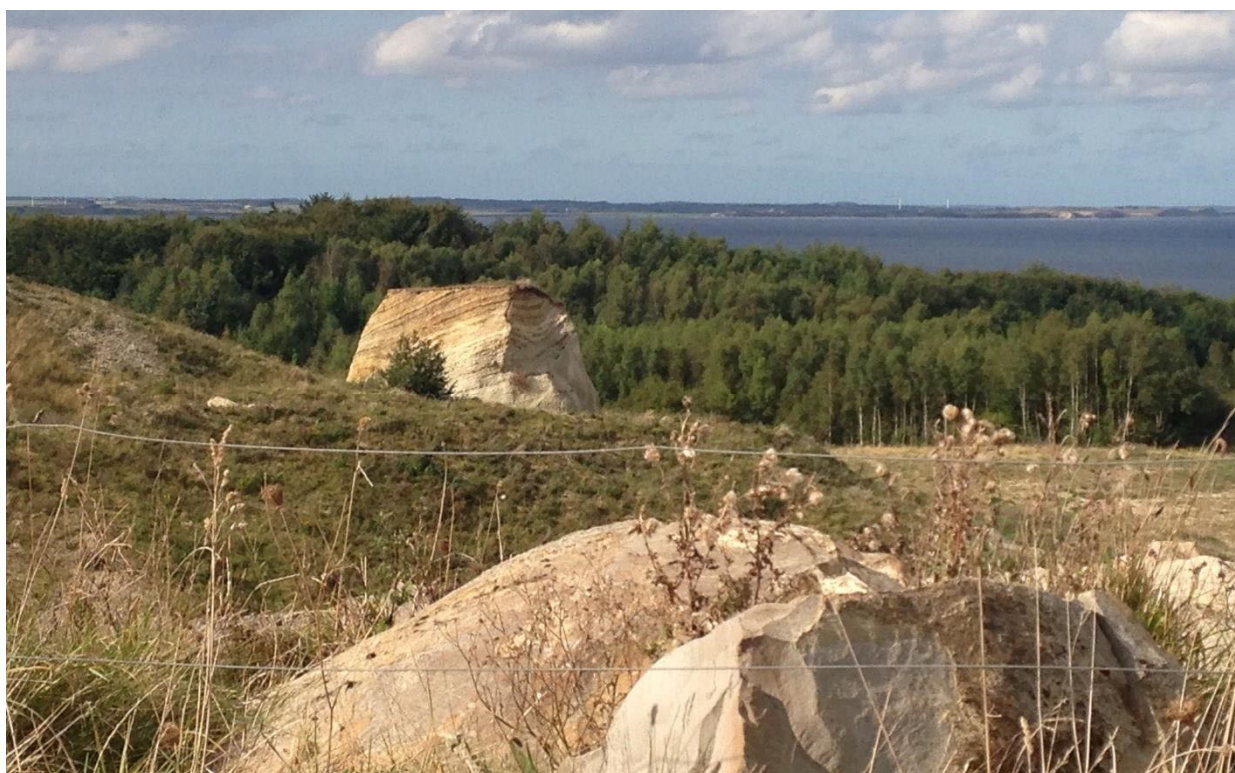
Afgørelse af 10. juli 2025 om fredning af

Furs Bakkeland

i Skive Kommune

Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del
FN-MJV-04-2022

Retten i Herning
Haraldsgade 28
7400 Herning
Tlf. 93 56 40 48
midtjyllandvest@fredningsnaevn.dk

Indholdsfortegnelse:

1. Ejendomme omfattet af fredningen	3
2. Fredningsbestemmelserne	3
3. Fredningskort samt areal- og lodsejerliste	10
4. Fredningssagens indledning	17
5. Planmæssige forhold mv.	17
7. Fredningsnævnets behandling af fredningsforslaget.	31
8. Skriftlige indlæg fra lodsejere og myndigheder om fredningsforslaget.	36
9. Miljøvurdering	71
10. Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse	71
Klagevejledning	72

Fredningsnævnet for Midtjylland, Vestlig Del, har vedtaget at træffe afgørelse om fredning af Furs Bakkeland.

1. Ejendomme omfattet af fredningen

Fredningen omfatter helt eller delvist følgende ejendomme:

Fur Præstegård, Fur:

36a, 37a, 65a, 104a, 107a, 115a, 122a, 139a, 140a, 141a, 142a, 144a, 151a, 153a, 156a, 170a, 177a, 178a, 180a, 4b, 18b, 19b, 24b, 35b, 37b, 40b, 41b, 48b, 65b, 98b, 119b, 139b, 140b, 142b, 150b, 153b, 156b, 177b, 5c, 6c, 15c, 21c, 22c, 36c, 101c, 106c, 109c, 118c, 119c, 139c, 141c, 142c, 151c, 153c, 5d, 13d, 26d, 35d, 36d, 37d, 39d, 65d, 111d, 116d, 141d, 142d, 144d, 151d, 153d, 5e, 13e, 15e, 27e, 28e, 34e, 35e, 38e, 39e, 104e, 114e, 117e, 142e, 151e, 4f, 5f, 23f, 28f, 36f, 38f, 102f, 104f, 106f, 142f, 171f, 13g, 16g, 28g, 33g, 38g, 45g, 104g, 108g, 142g, 151g, 20h, 24h, 25h, 28h, 35h, 94h, 97h, 106h, 5i, 7i, 13i, 28i, 35i, 122i, 14k, 28k, 38l, 90k, 17l, 28l, 29l, 38l, 90l, 20m, 25m, 28m, 32m, 34m, 25n, 28n, 32n, 34n, 45n, 17o, 29o, 42o, 6p, 13p, 14p, 17p, 29p, 33p, 6q, 21q, 26q, 17r, 26r, 29r, 34r, 65r, 23s, 25s, 32s, 37s, 4t, 13t, 24t, 30t, 37t, 17u, 27u, 30u, 37u, 25v, 4x, 25x, 27x, 37x, 15y, 25y, 27y, 13z, 14z, 25z, 17æ, 25æ, 17ø, 25ø, 26ø, 30ø, 5aa, 30ac, 65 ah, 4ai, 13ao, 58aq, 87as, 4au, 4ax, 4az, 41bs, 7000ar, 7000at, 134 samt umatrikuleret areal af 0,27 ha.

Fredningen omfatter ca. 590 ha.

2. Fredningsbestemmelserne

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål

- at bevare og forbedre de landskabelige, biologiske, geologiske og kulturhistoriske værdier, med særlig vægt på at bevare helheden i det varierede og overvejende åbne landskab med stejle skrænter og dybe kløfter, overdrev, moser, heder, enge, småskove, enkelte levende hegn, solitære træer, småsøer og huller efter molergravning.
- at bevare og forbedre de biologiske værdier, der knytter sig til søer, vandløb, skov- og naturarealer, der ligger spredt i området,
- at bevare og synliggøre de særlige geologiske værdier i området, som indgår i en større sammenhængende landskabsformation af molerbakker af national betydning,
- at bevare og synliggøre de kulturhistoriske værdier, der knytter sig til områdets forskellige natur- og landskabstyper,
- at sikre offentlighedens adgang til området og skabe gode muligheder med henblik på formidling af områdets geologiske, kulturhistoriske, landskabelige og biologiske værdier,
- at skabe grundlag for naturpleje,

- at medvirke til overholdelsen af Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturen.

§ 2 Fredningsområdet

Det fredede område omfatter ca. 592 ha, som fremgår af fredningskortet.

§ 3 Bevaring af området

1. Fredningsområdet fremtræder overvejende lysåbent med en mosaik af forskellige skov- og naturarealer. Fredningsområdet skal bevares som åbent landskab med mosaik af forskellige skov- og naturarealer, medmindre en ændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation.
2. Fredningsnævnets godkendelse erstatter ikke nødvendige tilladelser eller dispensationer, som skal indhentes ved andre myndigheder.

§ 4 Arealernes drift og anvendelse

1. Eksisterende landbrugsarealer i omdrift kan dyrkes, omlægges, gødskes, sprøjtes og kalkes som hidtil. Dog må der ikke tilplantes med juletræer o.lign. eller dyrkes flerårige udsigtshæmmende afgrøder som eksempelvis elefantgræs, energipil mv.
2. Eksisterende skove med overvejende løvtræ skal opretholdes og må ikke konverteres til nåleskov. Træartsvalget skal fortrinsvist være hjemmehørende arter. Der kan forekomme indslag med andre lokalitetstilpassede arter.

Disse skove skal drives med plukhugst eller gruppevis foryngelse og selvfor yngelse i videst muligt omfang eller henligge som urørt skov.

3. Eksisterende nåletræsplantager kan fastholdes og må genplantes med nåletræsarter, men må ikke udvides. Hvis de afdrives/falder i storm og ikke genplantes inden for tre år, skal eventuel genplantning ske med hjemmehørende arter. Der kan i så fald forekomme indslag på op til 20% nål.
4. Eksisterende læhegn må vedligeholdes ved enkelte genplantninger med hjemmehørende arter. Nye læhegn kan etableres efter fredningsnævnets godkendelse, og må ikke skæmme udsigten fra veje og stier ud over landskabet.
5. Naturarealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3 skal holdes i en naturtilstand, så de ikke vokser ud af beskyttelsen.
6. Plejemyndigheden kan i begrænset omfang anvende pesticider ved bekæmpelsen af invasive arter og problemarter, hvor andre metoder har vist sig udsigtsløse.
7. Haver kan, uanset ovennævnte bestemmelser, udnyttes som hidtil og herunder tilplantes eller omlægges på sædvanlig vis. Mindre udvidelser af eksisterende haveareal kan ske med fredningsnævnets godkendelse, når det ikke strider imod de landskabelige interesser.

§ 5 Terrænændringer, råstofgravning, deponering mv.

1. Terrænændringer er ikke tilladt, dog undtaget terrænændringer som følge af molerindvinding.

2. Fredningen er således ikke til hinder for molerindvinding i områder, når følgende er opfyldt:

- der er gyldige (dvs. forlængede) anmeldte rettigheder fra før 1972, som er en velerhvervet rettighed, hvorefter molerindvinding kan ske uden indskrænkning i medfør af fredningen, eller
- der er udpeget/udpeges af råstofmyndigheden som interesseområde eller graveområde, og
- hvorpå der kan opnås tilladelse efter råstofloven samt andre fornødne tilladelser og dispensationer.

3. Nedlagte råstofgrave:

- Eventuel efterbehandling af nedlagte molergrave skal ske med øget biodiversitet for øje. De udgravede arealer skal således holdes åbne og udvikles til naturområder, herunder eventuelt efterlades delvist vanddække i bunden af gravene og med mulighed for løbende at sikre blottede geologiske profiler udvalgte steder.

4. Nye og aktive råstofgrave:

- Fredningen er ikke til hinder for, at fejlbrændt rødt moler anvendes til etablering af kørevej i aktive molergrave.
- I forbindelse med nye råstoftilladelser skal efterbehandling af molergrave ske til naturformål uden brug af pesticider og gødning, og med øget biodiversitet for øje.

5. Sikkerhedszoner:

1. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter plejemyndighedens nærmere vurdering laves sikkerhedszoner omkring nye molergrave.
2. Fredningen er ikke til hinder for sikkerhedshegn og sikkerhedsskiltning omkring aktive molergrave i henhold til rettighedshaverens nødvendige sikkerhedsforskrifter.
3. I forbindelse med råstofplanlægningen skal der fremadrettet tages højde for sikkerhedszoner ved udpegningen af nye råstofområder.

6. Deponering af affald m.m. herudover må ikke finde sted inden for fredningen.

§ 6 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres eller etableres nye selvstændige boliger inden for det fredede område.
2. Tilbygning til og ombygning af eksisterende boliger reguleres efter bestemmelserne i planloven. Anvendelse af reflekterende materialer såsom, sortglaseret tegl, blanke solpaneler og lignende kan dog alene ske med fredningsnævnets godkendelse, og såfremt det ikke virker synligt og dominerende over store afstande.
3. Bygninger, som er nødvendige for landbrugsdriften, kan opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse.

4. Ny selvstændig bebyggelse, herunder ridehaller, pelsdyrbure, drivhuse/-gartnerier, skure, boder, jagthytter, transformerstationer og lignende, må ikke opføres inden for fredningen. Drivhuse, legehuse, terrasser, flagstænger, skure og lignende er dog tilladt i private haver.
5. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for får, kreaturer og lignende. Forudsat at bygningerne indpasses i landskabet, og facader fremtræder i dæmpede farver uden glans, kan det ske uden fredningsnævnets godkendelse.

§ 7 Faste konstruktioner og anlæg

1. Faste anlæg og konstruktioner, som f.eks. tårne, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer, solcelleparker og master, må ikke placeres inden for fredningsområdet. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger.
2. Campingvogne, autocampere og lignende samt teltslagning må ikke anbringes eller finde sted uden for have- og gårdspladsarealer. Undtaget fra forbuddet er teltslagning på egne arealer eller teltslagning på primitive overnatningspladser udlagt til formålet.
3. Etablering af sportsanlæg, som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.
4. Hegn skal være sædvanlige landbrugshegn (trådhegn) eller hestehegn i træ. Hegn skal holdes i naturtræ eller jordfarver. Dog kan der midlertidigt anvendes vildthegegn, når det er nødvendigt af hensyn til nye løvtræsplantninger.
5. Informationstavler til formidling af fredningen og molergravning (bl.a. sikkerhedshensyn) kan opsættes på foranledning af plejemyndigheden og molerindustrien og med placering efter aftale med lodsejeren.
6. Fredningen er ikke til hinder for etablering af yderligere stier efter aftale med lodsejer.
7. Fredningen er ikke til hinder for etablering af de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med pleje, anlæg af stier mv., f.eks. opsætning af stenter, drikkeanlæg, fangfolde og lignende.
8. Der kan med lodsejers samtykke på plejemyndighedens foranledning og til almen anvendelse etableres primitive overnatningspladser med shelters, borde/bænke, bålpladser og toiletbygninger og lignende.
9. Ved de på fredningskortet angivne offentlige p-pladser kan der på plejemyndighedens foranledning opsættes toiletter, borde/bænke, skraldespande og lignende efter behov. Lignende faciliteter kan herudover opsættes efter fredningsnævnets godkendelse.
10. Der må som udgangspunkt ikke etableres nye grøfter eller dræn. Eksisterende grøfter og dræn kan fastholdes og vedligeholdes. Intensivering af vedligeholdelsen eller etablering af nye dræn og grøfter kan alene ske for at sikre fredningens formål.
11. Permanent oplag af maskiner og udrangerede køretøjer må ikke ske i det åbne land, medmindre det sker for at formidle arealets udnyttelse som tilfældet er med molerlokomotivet på Knuden.

12. Anlæg og konstruktioner i relation til råstofindvinding, som er tilladt efter råstoflovens §7, er tilladte efter fredningen, men skal på ejerens foranledning fjernes umiddelbart efter endt gravning.
13. Periodisk opsætning af flytbare anlæg som skydestole og bistader er tilladt inden for det fredede område.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger af de almindelige bestemmelser i gældende love, og eksisterende veje og stier er således åbne for offentlighedens færdsel til fods eller på cykel, jf. naturbeskyttelseslovens adgangsbestemmelser.
2. På de på fredningstidspunktet offentligt ejede arealer må hegn ikke begrænse offentlighedens mulighed for fladefærdsel. Er arealet hegnet, skal det være forsynet med stenter, klaplåger eller lignende.
3. Der er adgang for offentligheden i alle de nedlagte molergrave. I aktive molergrave skal den aktuelle skiltning respekteres.
4. Eksisterende stier, som er vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Fredningsnævnet kan godkende, at stiers, vejes og markvejes nuværende tracé kan ændres, såfremt den samlede stiforbindelse gennem landskabet ikke afbrydes, og offentlighedens mulighed for at opleve det fredede område ikke forringes.
5. Ved kysterosion kan stier langs kysten rykkes tilsvarende ind i land. Hvor det berører nye lods-ejere, sker dette efter aftale med dem.
6. Der udlægges nye stier som vist med særlig signatur på fredningskortet. Stierne kan etableres som slåede trampespor. Plejemyndigheden skal inden for 3 år efter fredningens gennemførelse have etableret de på kortet viste nye stier. Yderligere stier kan etableres efter aftale med lodsejeren.
7. Hvor adgang til de på fredningskortet udpegede stier forhindres ved hegning af hensyn til græssende husdyr, skal stierne holdes åbne og tilgængelige for offentligheden med stenter, klaplåger, færste eller lignende, eller ved at føre stien udenom eller imellem foldene. Udgifter til etablering og vedligeholdelse af spang, stenter, klaplåger og lignende, som eventuelt er nødvendigt for de udlagte stier, forestås af plejemyndigheden.
8. Plejemyndigheden sikrer, at stier som fremgår af fredningskortet, holdes åbne ved slåning af sporet mindst en gang årligt eller på anden måde er afmærkede i terrænet og dermed synlige for publikum.
9. Plejemyndigheden kan af hensyn til bevarelsen af plante- og dyrelivet fastsætte regler for begrænsning af offentlighedens færdsel i området.

§ 9 Retningslinjer for plejen

1. Skovdriften skal være ekstensiv efter naturnære principper og sikre opretholdelse og udvikling af biologiske værdier.

2. Pleje af overdrev, enge, heder, søer og moser skal bevare og fremme plantesamfund med arter, der er karakteristiske for naturtyperne, samt i videst muligt omfang fremme et rigt og varieret dyreliv. Plejen skal i særlig grad tage sigte på bevaring af sårbare og sjældne arter af planter og insekter.
3. Fredningen er ikke til hinder for oprensning af søer, hvis der kan meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens §3.
4. Plejen af de kulturhistoriske elementer i landskabet skal sikre, at menneskeskabte anlæg og spor bevares for eftertiden. Sådanne anlæg kan friholdes for tilgroning og kan restaureres, hvis de har været udsat for nedslidning.
5. Arter, der er angivet som invasive, bekæmpes over alt inden for fredningsområdet. Såfremt lods-ejer ikke foretager nødvendig bekæmpelse, kan plejemyndigheden vælge at udføre den fornødne bekæmpelse.
6. Fredningen er ikke til hinder for, at der kan ske naturgenopretning eller genskabelse af den naturlige hydrologi i området som fx en vandstandshævning på lavbundsarealerne, efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.
7. På længere sigt er fredningen ikke til hinder for indgreb, der genopretter en selvforvaltende natur med fri dynamik og naturlige processer (rewilding) efter en samlet plan og fredningsnævnets til-ladelse.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden kan gennemføre pleje i henhold til den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse.
2. Plejen kan blandt andet gå ud på etablering af primitive publikumsfaciliteter med lodsejers samtykke, f.eks. borde, bænke og affaldskurve, etablering og vedligeholdelse af stier og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.
3. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan inden for 2 år efter fredningens endelige gennemførelse.
4. Der skal gives grundejere, forpagtere, Ø-udvalget på Fur, relevante faginspektører ved det stats- anerkendte museum, der til enhver tid dækker Fur og Danmarks Naturfredningsforening mulighed til at udtale sig om forslaget til plejeplan.
5. Pleje af privatejede arealer skal ske uden udgift for den enkelte ejer og med ejers samtykke eller i mangel heraf med fredningsnævnets godkendelse. Ejeren har ret til selv at udføre plejen inden for en af plejemyndigheden fastsat frist. Ved trærydning tilfalder det fældede træ, ejeren, såfremt denne fjerner det inden en af plejemyndigheden fastsat frist, og ellers tilfalder træet plejemyndig- heden. Ejeren kan ikke stille krav om opskæring af, sammenkørsel eller kørsel til fast vej.
6. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

§ 11 Jagt

Jagt er tilladt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

§ 12 Særbestemmelser

1. Fredningen er ikke til hinder for, at Fur Camping og Fur Bryghus kan udvide ind i det fredede areal, hvis øvrige nødvendige tilladelser kan opnås.
2. Fredningen er ikke til hinder for, at det tidligere tipvognsspor på matr.nr. 45g, Fur Præstegård, Fur kan reableres efter fredningsnævnets godkendelse.
3. Fredningen er ikke til hinder for, at der kan etableres en bade-/bådebro på de 2 viste arealer på fredningskortet, såfremt der kan opnås tilladelse efter anden lovgivning. Broerne må ikke spærre for offentlighedens adgang langs kysten, og skal være tilgængelige for alle.
4. Eksisterende trapper ned til stranden kan fastholdes. Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres et antal yderligere offentlige trapper til kysten, f.eks. nord for campingpladsen, efter plejemyndighedens nærmere vurdering, og såfremt der kan opnås tilladelse efter anden lovgivning.
5. Fredningen er ikke til hinder for, at Furs Museum med formidlingsaktiviteter, etablerer sig i eller ved en tidligere molergrav inden for det fredede område efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.
6. Fredningen er ikke til hinder for, at der i en tidligere molergrav kan etableres et mindre amfiteater i naturmaterialer efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.
7. Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres en mountainbikebane i en molergrav efter endt gravning og efter plejemyndighedens nærmere planlægning. Egentlige mountainbikespor kræver fredningsnævnets forudgående dispensation.
8. Fredningen er ikke til hinder for, at der af hensyn til gangbesværede kan etableres et gelænder ved trappen på udsigtspunktet, gravhøjen Bette Jenses Hyw, hvis der fra Slots- og Kulturstyrelsen meddeles tilladelse.
9. Fredningen er ikke til hinder for, at der i kommende nedlagte råstofgrave kan etableres grønne og bæredygtige tiltag, som ikke strider imod fredningens formål efter Fredningsnævnets nærmere godkendelse.

§ 13 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 14 Ophævelse af eksisterende fredning

Fredningen af Knude Klint, vedtaget af Overfredningsnævnet den 21. februar 1973, ophæves.

Fredningen af Langstedhuller, vedtaget af Overfredningsnævnet den 16. august 1955, ophæves.

Fredningen af Fur nordkyst, vedtaget af Overfredningsnævnet den 30. oktober 1979, ophæves.

3. Fredningskort samt areal- og lodsejerliste

Bilag 1, areal-og lodsejerliste. Furs Bakkeland 4. juli 2025

Ejerlav: Fur Præstegård, Fur

Lb.nr.	Matr. nr.	Ejer	Ønskes fredet		NBL's bestemmelser om:			Fredskov	Tidl. fredet område	Permanent eks-tensiv-ring	Skov		Rå-stof-grave-områ-der	Sti/vej		Bemærknin-ger
			Ca. ha	Antal lodder	§3 be-skyttet natur (ca. ha)	Fortids-minder §18 (ca. ha)	Strand-beskyt-telses-linjen §15 (ca. ha)				Løv-skov ca. ha	Nåle-skov ca. ha		Ny (m.)	Eksi-ste-rende (m.)	
1	48b		1,2	del af 1	0,84	0	1,2	0	0		0	0	0	0	103	Landb.ejd.
Sam let			1,2		0,84	0	1,2	0	0		0	0	0	0	103	
2	90l		0,26	1	0,04	0	0	0	0		0,14	0	0	0	17	rev. 27.08.2024
	109c		1,19	1	0,12	0	0	0	0		0,25	0,38	0	0	263	
	29l		0,44	1	0,42	0	0	0	0		0,16	0	0	0	0	
	13g		0,44	1	0,41	0	0	0	0		0,09	0	0	0	37	
	36c		0,4	1	0,37	0	0	0	0		0,03	0	0	0	51	
	28n		0,43	1	0,21	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
	30u		0,23	del af 1	0	0	0	0	0		0	0	0,2	0	0	
	45n		67,21	del af 1	27,98	3,62	57,87	0	0,44		8,57	2,78	0	0	7582	
	106c		0,17	1	0,12	0	0,12	0	0		0,06	0	0	0	10	
Sam let	116d		0,2	1	0,13	0	0,14	0	0		0,08	0	0	0	11	
	104e		0,42	1	0,27	0	0,26	0	0		0,15	0	0	0	0	
			71,39		30,07	3,62	58,39	0	0,44		9,53	3,16	0,2	0	7971	

3	41bs		0,01	del af 1	0,01	0	0,01	0	0		0	0	0	0	22	
Sam let			0,01		0,01	0	0,01	0	0		0	0	0	0	22	
4	35e		1,93	1	0,9	0,16	0	0	0		0,73	0,26	0	0	0	Landb.u.bebo.
	119c		2,21	1	0	0,38	0	0	0		0,02	0	0	0	0	Landb.u.bebo.
	25z		0,35	1	0,26	0	0,18	0	0		0,1	0	0	0	14	Landb.u.bebo.
	144d		14,81	1	0	1,6	0	0	0,35		0	0	5,59	0	0	Landb.u.bebo.
	156b		4,12	1	0	0	0	0	0		0	0	3,08	0	0	Landb.u.bebo.
	134		0,17	1	0	0	0	0	0		0	0	0,12	0	0	Landb.u.bebo.
	25x		0,09	1	0,09	0	0	0	0		0	0	0	0	0	Landb.u.bebo.
	25æ		0,13	1	0,13	0	0	0	0		0,05	0	0	0	0	Landb.u.bebo.
	151c		1,56	1	0	1,31	0	0	1,56		0,75	0,01	0	0	0	Landb.ejd.
	151g		0,13	del af 1	0	0	0	0	0		0,08	0	0	0	0	Landb.ejd.
	153c		0,8	1	0,01	0,76	0	0	0,8		0	0	0	0	0	Landb.ejd.
Sam let			26,3		1,39	4,21	0,18	0	2,71		1,73	0,27	8,79	0	14	
6	38g		3,33	1	0,96	0,4	0	0	0,41		0,02	0	0	0	0	rev. 22.05.2025
	39d		9,26	1	1,42	4,97	0	0	4,18		3,56	0	0	0	0	
	38e		3,72	1	0,48	0	0	0	0		0,3	0,12	2,82	0	0	
	38f		4,56	1	2,91	0,62	0	0	1,03		0,13	0,25	1	0	0	
	170a		5,02	1	0	0	0	0	0,88		0	0	4,83	0	0	
	178a		0,65	1	0	0	0	0	0		0	0	0,65	0	118	
	177a		1,36	1	0	0	0	0	0		0	0	1,36	0	0	
	30ø		6,29	1	0,31	0	0	0	3,08		0,75	1,46	3,86	0	0	
	37a		0,5	del af 1	0	0,17	0	0	0,01		0,34	0	0	0	0	
	26q		3,34	1	0,86	0	0	0	1,13		0,06	0,03	0,27	0	0	
	26d		9,73	1	1,4	0	0	0	4,12		1,18	0,27	3,57	0	0	
	24h		13,72	1	2,41	0	0	0	6,16		3,6	0	4,53	0	351	
	151e		1,62	1	0,25	1,03	0	0	1,62		0,65	0	0,09	0	0	
	153d		0,54	1	0,48	0,13	0	0	0,54		0	0	0	0	0	
	34n		1,9	1	0,01	0	0	0	1,89		0,47	0	1,39	0	0	
	122i		2,15	1	0	0	0	0	0,84	0,03	0,05	0	0,62	0	0	
	29p		10,93	del af 1	3,28	2,74	0	0	0		0	0	0,09	0	0	
	42o		0,11	1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
	25s		0,33	1	0	0	0	0	0		0,02	0	0	0	0	
	41b		6,16	del af 1	0	0	0	0	0		0,32	0	4,62	0	314	
	24b		1,73	1	0,51	0	0	0	0		0,01	0	0,92	0	0	
Sam let			86,95		15,28	10,06	0	0	25,89		11,46	2,13	30,62	0	783	
7	24t		50,22	1	41,06	0	31,86	7,12	0,13		6,51	0,29	0	0	2387	Landb.ejd. Landb.ejd. rev 05.09.22
	101c		10,07	1	9,51	1,6	4,71	0,77	3,23		0	0	0,01	0	632	
	27e		8,93	1	7,52	1,49	4,12	0	4,25		0,87	0,24	0	0	263	
	27y		8,21	1	5,32	0	2,05	2,77	1,61		2,29	0,28	0	0	519	
	5aa		5,77	1	3,88	0	0	0	0		0,17	0,11	0	0	225	
	115a		1,09	1	0,75	0,16	0	0	0		0,08	0,21	0	0	0	Landb.ejd.
	4x		7,22	1	5,4	0	0	2,02	0		0,1	1,7	0	0	441	
	4ai		3,71	1	3,42	0	0	0	0		0,13	0	0	0	0	
	5d		0,82	1	0,75	0	0	0	0		0,05	0	0	0	0	
	5f		2,88	1	0,02	0	0	0	0		0	0,83	0	0	0	
	5e		2,43	1	2,08	0	1,82	0	0		0,02	0	0	0	386	
	4b		11,62	1	10,87	0	1,35	0	0		0,15	0	0	0	830	
	114e		1,27	1	1,05	0,02	0	0	0		0,22	0	0	0	0	
	107a		1,28	1	1,19	0	0	0	0		0,1	0	0	0	0	
	122a		0,18	1	0,07	0	0	0	0		0	0	0	0	0	Landb.ejd.
Sam let			115,7		92,89	3,27	45,91	12,68	9,22		10,69	3,66	0,01	0	5683	
8																Udgår. Se lb.nr. 49
9	27x		0,5	1	0,22	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
Sam let			0,5		0,22	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
10	6q		0,02	1	0	0	0	0	0		0,02	0	0	0	0	
	6p		11,33	del af 1	1,23	0	0	0	0		5,37	3,21	0	0	0	
	16g		1,77	1	0,09	0,28	0	0	0		0,66	0	0	0	135	
	13e		1,05	del af 1	0	0	0	0	0		0,39	0,11	0	0	0	

	13p		1,24	del af 1	0	0,77	0	0	0		1,06	0,11	0	0	0	
	17r		2,57	1	0,88	0	0	0	0		0,35	0	0	135	258	
	87as		0,66	del af 1	0	0,56	0	0	0		0,35	0,31	0	0	0	
	14k		3,85	1	0,29	0	0	0	0		0,37	1,62	0	116	0	
	13z		0,63	del af 1	0,52	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
	35d		4,27	1	0,28	1,11	0	0	0		0,33	0	1,12	0	0	
	90k		0,4	1	0,31	0	0	0	0		0,09	0	0	0	0	
	13t		0,84	1	0,84	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
	21c		1,43	1	1,2	0,12	0	0	0		0,2	0	0	0	0	
	37t		1,53	1	0,05	1,01	0	0	0		1,38	0,04	0	0	0	
	32s		0,28	1	0	0	0	0	0,27		0	0	0,28	0	0	
	32m		4,48	1	0	0	0	0	1,1		0,04	0	4,29	0	148	
	32n		3,89	1	0,4	0	0	0	0		0,32	0	2,86	0	0	
	28m		19,47	1	9,12	2,16	0	0	0,64		0,94	3,3	1,04	0	1227	Landb.ejd.
	29o		3,43	1	2,36	0,63	0	0	0		1,02	0,01	0	0	0	Landb.ejd.
	34m		3,83	1	1,71	0	0	0	0		0	0	0,79	0	0	
	108g		1,95	del af 1	1,29	0	0	0	0		0	0	0,37	0	0	
	118c		2,3	1	1,88	0	0	0	0		0	0	0,29	0	0	Landb.ejd.
	104f		5,63	1	0	0	0	0	0		0,03	0	5,13	0	0	Landb.u.bebo.
	104g		1,38	1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	Landb.u.bebo.
Sam let			78,23		22,45	6,64	0	0	2,01		12,92	8,71	16,17	251	1768	
11																Udgår. Se lb.nr.. 49
Sam let																
12	36f		0,92	1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
Sam let			0,92		0	0	0	0	0		0		0	0	0	
13	106h		0,37	1	0,16	0,04	0	0	0		0,1	0,08	0	0	0	Landb.ejd.
	117e		0,2	1	0,14	0	0,1	0	0		0,06	0	0	0	8	Landb.ejd.
	106f		3,42	1	0,07	0	0	0	0		0,02	0	0,8	0	0	Landb.ejd.
Sam let			3,99		0,37	0,04	0,1	0	0		0,18	0,08	0,8	0	8	
14	102f		0,68	1	0,48	0	0,32	0	0		0,2	0	0	0	25	rev. 22.05.25
Sam let			0,68		0,48	0	0,32	0	0		0,2	0	0	0	25	
15	5i		2,51	1	1,31	0	1,95	0	0		1,07	0	0	133	200	
Sam let			2,51		1,31	0	1,95	0	0		1,07	0	0	133	200	
16	104a		1,44	1	0,34	0	0	0	0		0,27	0	0	0	19	
Sam let			1,44		0,34	0	0	0	0		0,27	0	0	0	19	
17																Udgår - se lb.nr. 7 rev 25.07.23
Sam let																
18	111d		0,22	1	0,08	0,02	0	0	0		0,05	0,04	0	0	0	
Sam let			0,22		0,08	0,02	0	0	0		0,05	0,04	0	0	0	
19	4au		3,31	1	0,46	0	3,3	0	0		1,28	0,77	0	238	160	rev. 25.07.23

Sam let			3,31		0,46	0	3,3	0	0		1,28	0,77	0	238	160	
20	7000ar		0,6	1	0,02	0	0,28	0	0		0,01	0	0	0	0	Landstedhul- ler
	65d		2,21	1	1,96	0	2,21	0	2,21		0	0	0	0	211	
	26r		1,9	1	1,61	0	1,9	0	1,87		0	0	0	0	351	
	65r		0,63	1	0,05	0	0,63	0	0		0	0	0	0	107	
	7000at		0,36	1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
	141d		0,64	1	0,6	0,64	0	0	0,64		0,04	0	0	0	0	
	142f		0,36	1	0,09	0,36	0	0	0,36		0	0	0	0	0	
	142d		0,43	1	0,38	0,43	0	0	0,43		0	0	0	0	0	
	4ax		0,81	1	0,29	0	0,81	0,38	0		0	0	0	0	0	
	4az		0,15	1	0,01	0	0,15	0,09	0		0	0	0	0	0	
	29r		0,99	1	0,89	0,99	0	0	0		0	0	0	0	0	
Sam let			9,08		5,9	2,42	5,98	0,47	5,51		0,05	0	0	0	669	
21	39e		0,93	1	0,77	0,13	0	0	0,38		0,16	0	0	0	0	Landb.ejd. Landb.ejd. Landb.ejd. Landb.ejd. Landb.ejd. Landb.ejd. Landb.ejd. Rev. 22.05.25
	65ah		4,2	1	2,07	0	0,43	0	0	2,41	0,11	0	0	0	0	
	65a		14,41	1	4,81	0	12,77	0	0		0	0	0	0	0	
	30t		1,76	1	1,48	0	0,82	0	1,76		0,26	0	0	0	0	
	34e		1,21	1	0	0	0	0	0	1,21	0	0	0	0	0	
	30ac		0,02	1	0,02	0	0,02	0	0		0	0	0	0	0	
	34r		2,31	1	0	0	0	0	0,14	1,88	0,34	0,09	0	0	0	
	4t		2,6	1	1,88	0	2,12	0	0	0,39	0,21	0,01	0	0	71	
Sam let			27,44		11,03	0,13	16,16	0	2,28	5,89	1,08	0,1	0	0	71	
22	4f		0,51	1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	Sommerhus
Sam let			0,51		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
23	25y		7,9	1	5,81	1,12	0,33	0	0		0,41	0,07	0	0	116	Landb.u.bebo.
Sam let			7,9		5,81	1,12	0,33	0	0		0,41	0,07	0	0	116	
24	25m		0,45	1	0,02	0	0,45	0	0		0,22	0,2	0	0	0	rev. 22.05.25
	25n		0,25	1	0,24	0,12	0,25	0	0		0	0	0	0	93	
	25h		2,41	1	2,02	0,97	2,4	0	2,39		0,03	0	0	0	0	
Sam let			3,11		2,28	1,09	3,1	0	2,39		0,25	0,2	0	0	93	
25																Udgår
Sam let			0		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
26	Udgår															
Sam let			0		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
27	139a		1,04	1	0	0	0	0	1,04		0,9	0	0	0	0	Landb.ejd.
	141c		0,81	1	0	0	0	0	0,81		0,61	0	0	0	0	Landb.ejd.
	140b		4,47	1	0	0,65	0	0	4,47		2,08	0	0	0	0	Landb.ejd.
	139b		1,78	del af 1	0	0	0	0	1,78		0,01	0	0	0	0	Landb.ejd.
	37b		0,8	del af 1	0	0	0	0	0,8		0,33	0	0	0	0	Landb.ejd.
	139c		0,82	1	0	0	0	0	0,82		0,3	0	0	0	0	Landb.ejd.
	140a		0,09	1	0	0	0	0	0,09		0,01	0	0	0	0	Landb.ejd.
	142b		1,45	1	0	0	0	0	1,45		1,09	0	0	0	0	Landb.ejd.
	142a		0,79	1	0	0	0	0	0,79		0,43	0	0	0	0	Landb.ejd.
	141a		0,96	1	0	0	0	0	0,96		0,42	0	0	0	0	Landb.ejd.
Sam let			13,01		0	0,65	0	0	13,01		6,18	0	0	0	0	
28	142c		1,49	1	0	0,76	0	0	1,49		0,36	0	0	0	0	Landb.ejd.
	142g		1,2		0	0,79	0	0	1,2		0	0	0	0	0	Landb.ejd.

Sam let			2,69		0	1,55	0	0	2,69		0,36	0	0	0	0	
29	171f		0,22	1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	Landb.ejd.
	37x		0,14	1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	Landb.ejd.
	37d		6,52	1	1,59	2,36	0	0	0,03		0,06	0,14	0	0	0	Landb.ejd.
	37u		6,91	1	2,75	0,12	0	0	0		0,01	0	0	0	0	Landb.ejd.
Sam let			13,79		4,34	2,48	0	0	0,03		0,07	0,14	0	0	0	
30	180a		0,43	1	0	0	0	0	0		0,2	0,15	0,07	0	0	
Sam let			0,43		0	0	0	0	0		0,2	0,15	0,07	0	0	
31	36d		1,09	1	0	0,11	0	0	0		0,04	0	0	0	169	Landb.ejd.
	36a		31,84	1	5,13	3,92	0	0	0		3,33	0,09	0	0	0	Landb.ejd.
Sam let			32,93		5,13	4,03	0	0	0		3,37	0,09	0	0	169	
32			0													Udgår Rev. 10.08.22
Sam let																
33	21q		5,78	1	1,02	1,79	0	0	0		1,35	0	0	48	0	Landb.ejd.
	40b		11,58	1	2,46	6,51	0	0	1,74		6,77	0,52	0	0	0	
	37s		2,77	1	0,35	1,48	0	0	0		1,48	0	0	0	0	
	35i		1,47	1	0,1	1,29	0	0	0		0	0	0	164	0	
Sam let			21,6		3,93	11,07	0	0	1,74		9,6	0,52	0	212	0	
34	65b		2,93	1	2,28	0	2,93	0	0		0	0	0	0	0	Sommerhus
Sam let			2,93		2,28	0	2,93	0	0		0	0	0	0	0	
35	13i		0,78	1	0	0	0	0	0		0,01	0	0	0	0	Landb.ejd.
	35b		2,3	del af 1	0	0,75	0	0	0		0,3	0	0	0	0	Landb.ejd.
	119b		2,27	1	0	0,95	0	1,89	0		2,24	0	0	142	23	Landb.ejd. Rev 10.08.22 Rev. 22.05.25
Sam let			5,35		0	1,7	0	1,89	0		2,55	0	0	142	23	
36	35h		0,26	1	0	0	0	0	0		0,03	0	0	0	0	
Sam let			0,26		0	0	0	0	0		0,03	0	0	0	0	
37	20m		0,13	1	0,12	0,13	0	0	0		0,01	0	0	0	0	
Sam let			0,13		0,12	0,13	0	0	0		0,01	0	0	0	0	
38	20h		0,88	del af 1	0,68	0,33	0	0	0		0,17	0	0	0	0	
Sam let			0,88		0,68	0,33	0	0	0		0,17	0	0	0	0	
39			0													14y - Udgår Rev. 10.08.22
Sam let									0							

40	22c		0,68	del af 1	0	0	0	0	0		0,28	0	0	0	0	Sommerhus
Sam let			0,68		0	0	0	0	0		0,28	0	0	0	0	
41	14p 38l 6c 58aq		1,59 3,31 1,67 0,69	1 1 1 2	0 1,15 0 0	0,42 0 0,08 0,31	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0		0,27 1,6 0 0,25	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0	Landb.ejd. Landb.ejd. Landb.ejd. Rev. 22.05.25
Sam let			7,26		1,15	0,81	0	0	0		2,12	0	0	0	0	
42	17u		0,18	del af 1	0	0	0	0	0		0,17	0	0	0	0	Sommerhus
Sam let			0,18		0	0	0	0	0		0,17	0	0	0	0	
43	17æ		0,05	del af 1	0	0	0	0	0		0,03	0	0	0	0	
Sam let			0,05		0	0	0	0	0		0,03	0	0	0	0	
44	17p 17o		1,3 0,91	1 1	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0		0,02 0,01	0 0	0 0	0 0	0 0	Landb.ejd. Landb.ejd. Rev. 25.07.23
Sam let			2,21		0	0	0	0	0		0,03	0	0	0	0	
45	17ø		0,63	1	0,03	0	0	0	0		0	0	0	0	0	Landb.ejd.
Sam let			0,63		0,03	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
46	13ao 17l 13d		3,07 1,75 0,15	1 1 del af 1	0,36 0 0	0 0,28 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0		0 0,18 0,11	0 0 0	0 0 0	457 0 0	0 2 0	Landb.ejd. Landb.ejd. Landb.ejd.
Sam let			4,97		0,36	0,28	0	0	0		0,29	0	0	457	2	
47	98b		0,14	del af 1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	71	Rev. 10.08.22
Sam let			0,14		0	0	0	0	0		0	0	0	0	71	
48	18b		0,25	del af 1	0,2	0	0	0	0		0	0	0	0	68	Sommerhus
Sam let			0,25		0,2	0	0	0	0		0	0	0	0	68	
49	94h 33p 26ø 25ø		0,97 0,2 0,6 2,17	1 1 1 1	0,11 0,12 0,24 0,12	0 0 0 0	0 0 0 2,17	0 0 0 0	0 0 0 1,73		0,15 0,05 0,01 0,17	0 0 0 0,22	0 0 0 0	0 0 0 0	79 0 0 61	Landb.ejd. Landb.ejd. Landb.ejd. Rev. 11.12.23 Rev 22.05.25
Sam let			3,94		0,59	0	2,17	0	1,73		0,38	0	0	0	140	

50	97h		0,39	1	0	0	0	0	0		0,11	0,03	0	0	0	
Samlet			0,39		0	0	0	0	0		0,11	0,03	0	0	0	
51	7i		2,35	1	0	2,17	0	0	0		0,11	0	0	0	0	landb.ejd.
Samlet			2,35		0	2,17	0	0	0		0,11	0	0	0	0	
52	23s		1,2	del af 1	0	1,2	0	0	0		1,09	0,11	0	0	108	Landb.ejd. Rev. 22.05.25
Samlet			1,2		0	1,2	0	0	0		1,09	0,11	0	0	108	
53	15e		0,72	del af 1	0	0,72	0	0	0		0,66	0,07	0	0	0	
Samlet			0,72		0	0,72	0	0	0		0,66	0,07	0	0	0	
54	177b		0,01	1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
Samlet			0,01		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
55			0		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	Udgår Se lb.nr. 21
Samlet			0		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
56	28f 28l 28e		0,38 0,24 0,34	1 1 1	0,09 0 0,08	0 0 0	0,38 0,11 0,34	0 0 0	0,38 0,24 0,34		0,04 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	Rev. 22.05.25 Sommerhus
Samlet			0,96		0,17	0	0,83	0	0,96		0,04	0	0	0	0	
57	28k 28h		0,05 0,23	1 1	0 0,05	0 0	0 0,19	0 0	0,05 0,23		0 0,1	0 0,01	0 0	0 0	0 0	Sommerhus
Samlet			0,28		0,05	0	0,19	0	0,28		0,1	0,01	0	0	0	
58	28i		0,25	1	0,04	0	0,2	0	0,24		0,11	0,02	0	0	0	Sommerhus
Samlet			0,25		0,04	0	0,2	0	0,24		0,11	0,02	0	0	0	
59	28g		0,05	1	0	0	0	0	0,05		0	0	0	0	0	
Samlet			0,05		0	0	0	0	0,05		0	0	0	0	0	
60	15y		1,67	1	0,14	0,73	0	0	0		1,48	0	0	0	0	Landb.ejd.

Samlet			1,67		0,14	0,73	0	0	0		1,48	0	0	0	0	
61	156a		0,73	1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
Samlet			0,73		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
62	153b 142e 150b 151a 153a 151d 144a 25v 33g		0,98 0,3 1,27 1,59 1,89 1,41 4,05 0,32 0,2	1 1 del af 1 del af 1 1 1 del af 1 1 1	0 0 0,01 0 0 0 0,9 0,31 0,13	0 0 0,67 0,78 0,12 0,03 0,81 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0 0	0,98 0,3 1,2 1,49 1,89 1,41 2,08 0 0	0,45 0,35 1,46	0,98 0,3 0,57 0,39 0,7 0,52 0,01 0,01 0,07	0 0 0,11 0,73 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0 0	Landb.ejd. Landb.ejd. Landb.ejd.
Samlet			12,01		1,35	2,41	0	0	9,35	2,26	3,55	0,84	0	0	0	
63	5c		0,3	del af 1	0,21	0	0,17	0,09	0		0,1	0	0	0	0	Camping- plads og ser- vice-ejendom
Samlet			0,3		0,21	0	0,17	0,09	0		0,1	0	0	0	0	
64			0,27						0							Umatruleret areal
Samlet									0							
65	27u		0,22	del af 1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	Rev. 05.09.22
Samlet			0,22		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
66	45g		0	del af 1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	1	
Samlet			0		0	0	0	0	0		0	0	0	0	1	
67	15c 23f 19b 14z		6,78 3,77 2,54 0,25	1 1 1 1	3,23 1,14 0,45 0	2 1,46 0,69 0	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0		2,75 2,13 0,92 0,18	0,54 0,49 1,12 0,01	0 0 0 0	270 157 0 0	248 0 0 0	Rev. 20.05.25
Samlet			13,34		4,82	4,15	0	0	0		5,98	2,16	0	427	248	
ha i alt			590,18		216,8	67,03	143,42	15,13	80,53		90,34	23,33	56,66	1860	18534	

Fredningsnævnet bemærker, at der ikke har været anført en lodsejer med løbenr. 5 på lodsejerlisten.

4. Fredningssagens indledning

Danmarks Naturfredningsforening og Skive Kommune har den 14. februar 2022 fremsat forslag om fredning af Furs Bakkeland i Skive Kommune. Fredningsforslaget blev behandlet på et offentligt møde på Fur Bryghus, Knudevej 3, 7884 Fur, den 13. juni 2022, og der blev samme dag og den 3. oktober 2022 foretaget besigtigelser. Sagsrejserne har efter indsigelsesfristens udløb ændret afgrænsningen af det areal, der foreslås fredet og imødekommet ønsker om enkelte ændringer af bestemmelserne.

5. Planmæssige forhold mv.

Eksisterende fredninger:

Inden for det område, som foreslås fredet, er der følgende fredninger:

Fredningen af Knude Klint, vedtaget af Overfredningsnævnet den 21. februar 1973.
 Fredningen af Langstedhuller, vedtaget af Overfredningsnævnet den 16. august 1955.
 Fredningen af Fur nordkyst, vedtaget af Overfredningsnævnet den 30. oktober 1979.

Zonestatus

Hele det område, som foreslås fredet, er beliggende i landzone.

Kommuneplanforhold

Fredningsområdet er i kommuneplanen udpeget som:

- Geologisk bevaringsområde
- Større sammenhængende landskab
- Bevaringsværdigt landskab
- Økologisk forbindelse der går på tværs af det nordlige Fur
- Område med kulturhistoriske bevaringsværdier
- Desuden delvist udpeget som:
 - Naturbeskyttelses-interesseområde
 - Lavbundsareal
 - Område, hvor skovrejsning er uønsket
 - Værdifuldt kulturmiljø

Lokalplanforhold

En mindre del af fredningsområdet (ca. 1,7 ha) er omfattet af lokalplan nr. 258 for sommerhusområderne Gammelgård og Emmelsten. Formålet med lokalplanen er at udlægge området til sommerhusområde. En stor del af den lille parcel, som er omfattet af fredningsforslaget, er beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3. Med fredningen får plejemyndigheden en plejeret på denne del. Fredningen regulerer ikke (sommer-)huse med haver.

En mindre del af fredningsområdet er omfattet af lokalplan nr. 84, Damolins administration. Formålet med lokalplanen er blandt andet at sikre, at Damolins administration kan udvides. Fredningen forhindrer ikke dette, men sikrer arealets naturværdier, såfremt en udvidelse af Damolin ikke bliver aktuel.

Region Midtjyllands råstofplan

En del af fredningsområdet er omfattet af Region Midtjyllands råstofplan. Råstofplanen er den overordnede plan for, hvor der kan indvindes råstoffer i regionen. Formålet med råstofplanen er at sikre, at råstofferne udnyttes bedst muligt og tættest på de steder, der bruger mange råstoffer som fx vej anlæg og byggerier. Råstofplanen skal også sikre, at der tages hensyn til natur og miljø, byudvikling og infrastruktur.

Den aktuelle fredning er ikke til hinder for råstofudvinding, der sker i overensstemmelse med fredningsbestemmelsernes § 5.

6. Fredningsforslaget – Formål og baggrund

Sagsrejserne, Danmarks Naturfredningsforening og Skive Kommune, har i fredningsforslaget anført bl.a.:

” ...

1. Baggrunden for forslaget

Danmarks Naturfredningsforening og Skive Kommune fremsætter hermed i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, jf. § 33 stk.3, forslag til fredning af Furs Bakkeland i Skive kommune, i alt 592 ha.

Furs nordlige bakker repræsenterer et enestående landskab i Danmark. Bakkerne står i stærk kontrast til øens flade syd, som langt overvejende er præget af dyrkede marker og smågårde langs Furs veludbyggede vejnet. Bevæger man sig fra havnen i Stenøre med retning nordpå, rejser landet sig efter 3 km, og kort efter befinder man sig i et dramatisk og overvældende smukt landskab bestående af stejle klinger, grønne bakker og både tidligere og stadig aktive molergrave. Unikke udsigter kæmper om førstepladsen og understreges af adskillige stolte gravhøje, der ligger som tavse vidner om menneskets tilstedeværelse på Fur i årtusinder. Den ekstensive landbrugsmæssige brug af jorden i bakkerne kombineret med over hundrede års molerindvinding har skabt grundlaget for adskillige værdifulde og artsrige overdrev, pletter med hedevegetation, grønne enge og smålunde med gamle krogede træer, som har fået lov at passe sig selv til stor gavn for det vilde dyre- og planteliv.

Dette spektakulære landskab ønsker Danmarks Naturfredningsforening og Skive Kommune i samarbejde at give den bedst tænkelige beskyttelse, så fremtidige generationer, ligesom vi kan nyde oplevelsen af det særprægede og enestående smukke landskab og værdifulde natur. Samtidig er det vores ønske, at der med fredningen kommer en mere fokuseret naturbeskyttelse og mulighed for til naturpleje, øget mulighed for bevaring og synliggørelse af de geologiske og kulturhistoriske værdier på Fur og en styrket adgang for offentligheden til at opleve Furs enestående værdier.

Furs enestående kvaliteter har været anerkendt i mange årtier, og er baggrunden for, at der gennem tiden er gennemført flere landskabsfredninger. I 1955 blev Langstedhuller fredet, i 1973 blev fredningen af Knude Klint gennemført, og i 1979 blev en del af Furs Nordkyst fredet. Det betyder, at 81 ha af Furs Bakkeland allerede i dag er fredet. Nærværende fredningsforslag omfatter alle de eksisterende fredninger, som med fredningsforslaget ophæves og gives nye tidssvarende bestemmelser.

Fredningsforslaget er blevet til i samarbejde med lokale arbejdsgrupper og Furs ø-udvalg, som har deltaget engageret i udviklingen af fredningsbestemmelserne. Resultatet er blevet en balanceret afvejning af mange interesser med indarbejdede kompromisser, som både sikrer de fredningsmæssige værdier og samtidig rummer lokale interesser og behov, hvor disse har kunnet integreres uden at kompromittere beskyttelsesinteresserne på afgørende punkter.

Naturstyrelsen ejer ca. 99 ha, Skive Kommune ejer ca. 9 ha, 61 forskellige private lodsejere ejer samlet 484 ha, og 0,27 ha er umatrikuleret.

[Foto udeladt]

2. Fredningsforslagets afgrænsning

Fredningsområdet omfatter Furs nordlige bakker fra kysten i nord og vest til de udlagte og til dels udgravede molergrave i syd, som udgør fredningsområdets sydlige grænse. Mod øst udgøres grænsen af Kønsborgvej. Undtaget fra fredningsområdet er Ulsted sommerhusområde, sommerhusudstykningsområdet ved Emmelstenvej samt et større område omkring Fur Bryghus og Fur Campingplads.

Den nærmere afgrænsning fremgår af kortbilag 1.

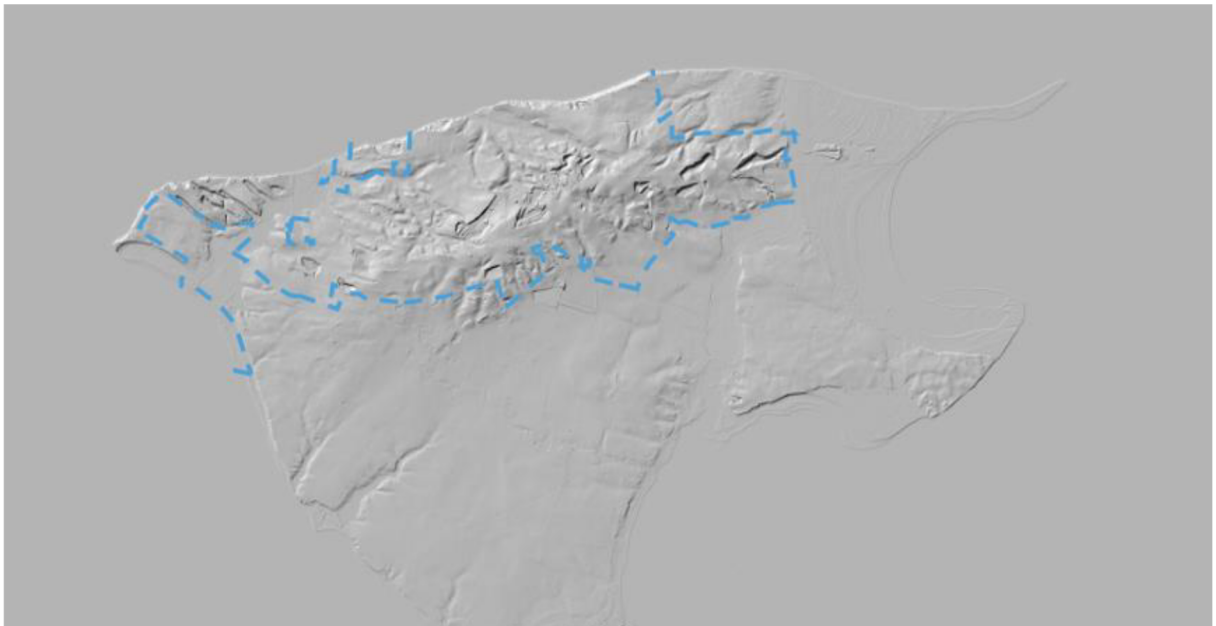
3. Beskrivelse af fredningsområdet

Landskabsformer og geologi

Landskabet på Fur består af tre hovedelementer; et øst-vestgående bakkestrøg på den nordlige del af øen med højder på 65-75 meter, en lavtliggende og forholdsvis jævn moræneflade syd for bakkestrøget med højder på 10-15 meter og et marint forland med højder op til 5 meter mod vest, syd og øst, hvor det løber ud i Færker Odde. Fredningsområdet omfatter alene det øst-vestgående bakkestrøg på den nordlige del af øen, som udgør et enestående bakkelandskab.

Morfologisk kan randmorænen opdeles i tre zoner: Bakkekronen samt en nordlig og sydlig bakkefacade. Bakkekronen er et smalt og langstrakt plateau med Smediehøje, Stendalshøje og Manhøje som de højeste områder. Det er i bakkekronen, de største molergrave findes, så dette landskab er voldsomt påvirket af denne aktivitet. Sydfacaden danner overgangen til morænefladen på den sydlige del af øen, og er stærkt præget af erosionsdale, hvoraf størstedelen af dem er såkaldte "hængende dale", der munder ud i et niveau 15-20 meter over morænefladen. Morænefladen var dækket af is og en opstemmet issø, der gjorde, at dalene kun blev eroderet ned i niveau med søens og isens overflade. Da isen på sydfur smeltede, og søen forsvandt, kom dalene til at hænge over morænefladen.

Det øst-vestgående nordlige bakkestrøg er en randmoræne dannet i slutningen af sidste istid, da gletsjere skubbede den dybe undergrund op og blotlagde 55 mio. år gamle havaflejringer. Gletsjerne kom fra en nordlig retning og medførte vandreblokke, pressede materiale op fra Limfjorden og efterlod de markante bakker, som ses flere steder i Limfjordsområdet. På den nordlige del af Mors og på Fur ses tydeligt oppressede og foldede lag, hvoraf især moleret med mange mørke askelag tydeligt viser isens deformationer.

Ovenfor ses Fur på skyggekort baseret på LIDAR-optagelse. Kortet viser overflade og terræn uden bygninger og bevoksning. Furs bakkede nordkyst ses tydeligt med de mørkt markerede molergrave hovedsageligt på Furs centrale bakkekam. Danmarks Miljøportal

Efter oppresningen af lagene har isen passeret hen over bakkestrøget, og efterladt et tyndt lag moræneler over de deformerede lag. Det ses tydeligt på nedenstående foto: 7

[Fotos udeladt]

Bortset fra i de nordvestlige Limfjordsegne omkring Fur og Mors findes moler ingen andre steder i Nordeuropa. Moleret blev dannet over en periode på et par millioner år for 55 millioner år siden på bunden af det hav, som dengang dækkede området. Aflejringen er op til 60 meter tyk og består af en blanding af kiselalger, såkaldte diatoméer og fint ler. Hver for sig er molerets hovedbestanddele – ler, kiselalger og vulkansk aske - ret almindelige, men når de findes kombineret i en havaflejring, forekommer det kun nogle ganske få steder i verden. Molerklinterne ved Limfjorden viser enestående istidsformer af unik værdi. Det hvide ler rummer også verdens bedst bevarede vulkanske askelagsserie og meget velbevarede fossiler fra dyre- og planteriget.

Molerindvinding har været med til at skabe og vedligeholde blottede profiler i de aktive råstofgrave, og dermed afsløret tusindvis af fossile dyr og planter. Fossilerne, som repræsenterer den største samling af verdens forhistoriske saltvandsfisk, har i 2010 sat Fur på UNESCOs tentativliste som Verdens natur Arv.

Moleret er kendt for sit indhold af velbevarede fossile fisk, insekter, fugle, krybdyr og planter. Der er gennem årene fundet rigtig mange forskellige og enestående fossiler af fortidens dyre- og planteliv på Fur. Blandt disse er ca. 75 forskellige arter af fisk, ca. 200 forskellige arter af insekter, enkelte arter af muslinger, snegle, søstjerner, slangestjerner, rejer, fugle, skildpadde, havslanger og krabber samt forskellige planter. Moleret giver også verdens bedste indkig i moderne fisk, da 20 ud af 27 arter af alle nulevende fisk findes således i moleret.

[Fotos udeladt]

Natur

Furs nordlige og stærkt kuperede bakkelandskab er grundlaget for mange forskellige levesteder til utallige vilde arter, der stiller vidt forskellige og særlige krav til deres habitat. De nænsomt drevne småskove domineret af løvtræer, de værdifulde overdrev, de nye og gamle molergrave og de stejle forrevne kystskrænter tilgodeser sjældne og truede arter. Der er da også inden for fredningsområdet en stor andel beskyttet natur, herunder overdrev, hede, mose, strandeng og fersk eng. Samtidig har landbrugsarealerne på det nordlige Fur været drevet ekstensivt gennem mange år, ofte med græssende kreaturer.

Luftfotoet viser med stor tydelighed forskellen på det meget ekstensivt drevne nordlige bakkeland, som kontrast til det konventionelt drevne landbrugsland på morænefladen syd for bakkerne. Arealinfo, forår 2019

Dyre- og planteliv

Hovedparten af Nordfur er enten udlagt som græsnings- og overdrevsarealer eller tilplantet fortrinsvis med nåletræ. Området er afvekslende i vegetations- og terrænmæssig henseende, og det rummer derfor gode muligheder for et varieret plante- og dyreliv.

En del af de forladte molergrave har igennem årene gradvist ændret karakter, hovedsagligt som følge af tilgroning med selvsåede vækster. Dette har sine steder resulteret i en ret speciel naturtilstand, hvorved disse gamle grave har nået en værdi som tilholdssted for både plante- og dyreliv.

*Af særlige naturtyper i bakkelandet kan blandt andet nævnes nogle mindre hedepartier omkring Stendalhøje og Smediehøje samt nordkysten. Desuden findes et mindre kærrområde, det Mehlske Kær, midt i bakkelandet. Kæret danner basis for et lille vandløb, Rødstensstrømmen. Der findes desuden vældmoser flere steder i nordkystens skræntpartier. Indlands-rødstenen er af meget stor interesse som "indlandsklippe" med en meget speciel lavflora. For den særprægede busk-lav *Sphaerophorus fragilis* er rødstenen eneste danske voksested uden for Bornholm. Der er observeret i alt 40 forskellige lav-arter på stenen. Det kan desuden nævnes, at skrænterne langs nordkysten rummer flere særprægede billesamfund af slægten *Blechnum*.*

[Fotos udeladt]

På nordfur kan der endvidere være grund til at fremhæve Faskæret, som er øens største kærrområde.

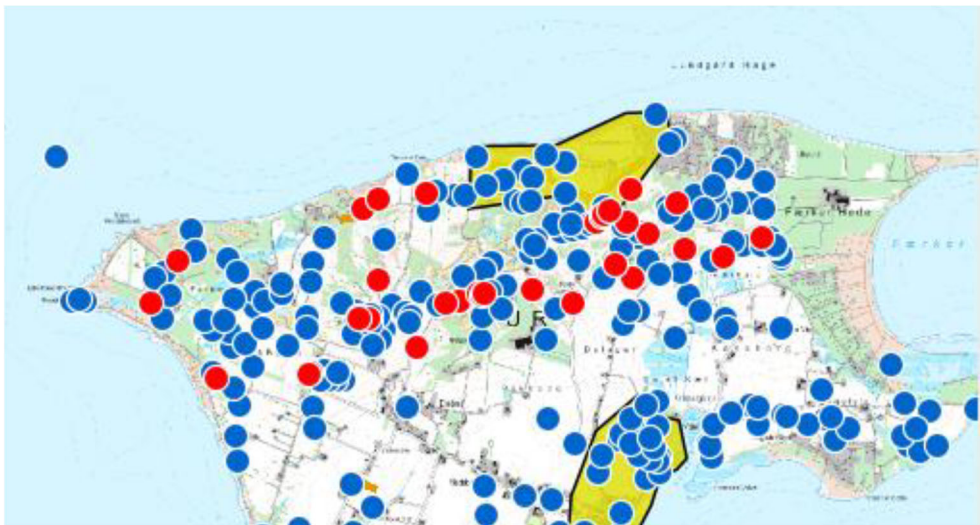
Af fredningsforslagets bilag 6 fremgår artsliste over floraen på de §3-beskyttede arealer i Furs bakkeland.

Kulturspor

Der har været mennesker på Fur siden slutningen af sidste istid. De mange gravhøje og bopladser vidner om en ø med stor aktivitet i oldtiden. Gravhøjene, Stendal Høje, Manhøje og Smedjehøje er alle placeret på øens højeste punkter, hvorfra man har en fremragende udsigt ud over Limfjorden. Kulturhistorien fortæller også om en ø, hvor det har været godt at bo. Uanset hvor man graver på Fur, dukker fortiden op af mulden. Siden middelalderen

skabte fisker-bønder sig en tilværelse, og senere har der været skudehandel på Nordsøen, i Kattegat og Østersøen. Fra midten af 1920-erne og frem til 1960-erne blev der udskibet så store mængder moler fra Fur, at Fur Havn i perioder var den største udskibningshavn i den vestlige del af Limfjorden. Molerindvindingen på Fur har været så omfattende, at store dele af fredningsområdet er et menneskeskabt kulturlandskab.

Kortet fra Slots- og Kulturstyrelsens database; Fund og fortidsminder nedenfor viser de fre-dede bevarede oldtidshøje med deres bygge- og beskyttelseslinjer (rød) og øvrige ikke-fre-dede arkæologiske fund (blå). Det brune kulturarvsområde rummer blandt andet en stor senneolitisk boplads. Arealet har samtidig en række elementer, der afspejler arealudnyttel-sen til en middelalderlig enestegård med rødder sandsynligt tilbage til 1100-tallet.

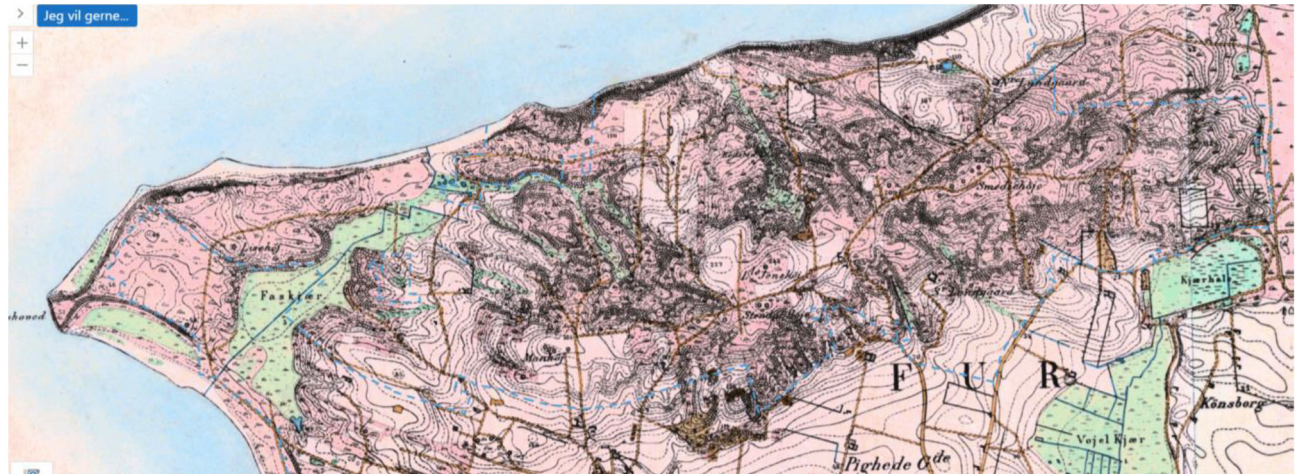

Efter istidens afslutning begyndte skoven at indvandre på Fur. I begyndelsen var det lyskræ-vende træer, der bredte sig. De blev med tiden udkonkurreret af mere skyggegivende løv-træer. I den ældre stenalder var Fur dækket af en mørk urskov domineret af bøg og lind. I bondestenalderen for ca. 6.000 år siden begyndte man at rydde skov for at dyrke korn. Nord-furs bakkeland rummer talrige fund af gårde fra bronzealderen. Da var skoven mange steder afløst af marker og græsningsoverdrev. I slutningen af oldtiden forsvinder bebyggelsen fra Nordfur. I vikingetidens begyndelse opstår Nederby på sydøen. Middelalderen igennem er sydøen beboet, og bakkerne fungerer som udyrket overdrev med tørre lyngarealer gennem-skåret af fugtige slugter. Selv efter udskiftningen i begyndelsen af 1800-tallet forblev store dele af bakkelandet uopdyrket. Det er grunden til, at fredningsområdet i dag rummer et usædvanligt stort antal kulturspor.

I 1627 blev den sidste rest af den oprindelige skov ryddet. De næste godt 200 år var Fur uden skov. Det ændrede sig fra midten af 1800-årene. Jacob Nielsen anlagde en lille plan-tage ved sin ejendom på Holmen. Kort efter fulgte R. H. Kruse med en stor plantage kaldet Hellesminde, og andre fulgte efter. I 1866 var der 6 plantager på Fur. De første anlagte skove på Fur er ofte omgivet af et tørvedige. Et eksempel herpå er Jep Jensens skov. Man kan gå rundt i skoven, hvor der er skilte, der fortæller om de mere end 100 år gamle træer. Den sidste skovrejsningsperiode på Fur var i 1930-erne, hvor store dele af østfur blev be-plantet med nåletræ. Stort set al den skov, der er på Fur i dag, er plantet af mennesker.

I den periode, hvor Fur var uden skov, skaffede øboerne sig brændsel ved at slå lyng og skære tørv. Tømmer blev sejlet til øen. Tørvegravene er med årene groet til, så de fremstår som naturlige søer, men de er menneskeskabte.

Nedenfor ses et kortudsnit fra de høje målebordsblade (udarbejdet 1864-1899), som viser Furs bakkeland før molerindvindingen for alvor satte ind og ændrede store dele af Furs topografi.

Molerindvinding

Man kan se spor efter menneskets jagt efter moler næsten overalt på det nordlige Fur. Tidligere kunne enhver, der ejede et stykke jord med molerforekomster, frit grave efter det.

Indvinding af moler til industriel anvendelse har fundet sted i over 100 år. Omkring år 1900 begyndte man industrielt at udnytte moleret som råstof til fremstilling af molersten og andet isoleringsmateriale samt til absorbering og filtrering. Nogle af de første molersten blev fremstillet på Frederiksholm Teglværk. Tidligere foregik brydningen ved håndkraft og med greb, som man huggede moleret løs med. Når man arbejdede sig opad, huggede man trap-petrinene væk, så man sluttede på toppen med en glat skrænt under sig. Så kunne man begynde at arbejde sig nedad ved at hugge nye trin under sig.

[Foto udeladt]

På Fur blev moleret de allerførste år soltørret, pakket i sække og kørt med hestevogn til sydøen, hvorfra det blev sejlet fra øen. Midt i 1920-erne etablerede Fur Molerkompagni øens første molerfabrik på vestfur og Færker Molerkompagni begyndte at udskibe råler på østfur. Begge virksomheder havde deres egne udskibningsbroer. Brydningen foregik stadig ved håndkraft, men transporten skete nu i tipvogne trukket af små lokomotiver. I takt med at forekomsterne på den vestlige og den østlige del af Fur blev opbrugt, blev der anlagt nye grave inde på midten af øen. Her blev der i 1962 bygget en ny molerfabrik (Skarremol) for foden af bakkelandet.

I løbet af 1960-erne overtog maskiner gravearbejdet og transporten foregik på lastbil. I dag er hele bakkelandet stærkt præget af råstofindvindingen.

Molerindvindingen på vestfur er nu ophørt. Her er Furs første molerfabrik bevaret og fungerer som mikrobryggeri og restaurant. Færker Molerkompagni blev overtaget af Dansk Molerindustri A/S, der senere blev til Damolin. Virksomheden eksisterer fortsat, nu som en del af den franske koncern Imerys. Virksomheden producerer granuleret moler, der har mange anvendelsesmuligheder inden for industri og landbrug. Tidligere blev der produceret store mængder kattegrus af Furs moler. Den produktion er stort set ophørt. Fabrikken Skarremol, der hurtigt skiftede navn til Skamol, er i dag ejet af en norsk kapitalfond. Fabrikken producerer fortsat molersten, der anvendes til isolering af industrielle ovne og skorstene.

I 1972 kom der med råstofloven krav om tilladelse ved indvinding af råstoffer. Dog kunne lodsejere, som forinden havde fået tinglyst rettigheder, fortsat holde fast i disse rettigheder uanset den mere organiserede udnyttelse af råstofressourcen. Siden 1983 er molerindvindingen på Fur sket i et tæt samarbejde mellem virksomhederne og myndighederne. De tinglyste rettigheder er videreført gennem forlængelser indtil i dag. Nogle anmeldte rettigheder udløber i 2028. Herefter vil det være råstofplanen, der styrer, hvor der skal graves råstoffer, og indvindingstilladelserne fastsætter, hvordan råstofgravene skal efterbehandles. Molerforekomsterne er begrænsede, så det kan forudses, at molerindvindingen ophører i løbet af få årtier.

Nordfurs bakkeland er i høj grad præget af molerindvindingen. Der er gravet dybe huller i det kuperede landskab, som istiden efterlod. Den naturlige overflade er brudt. Til gengæld har graveaktiviteten givet indsigt i, hvordan bakkelandet er opbygget, da isen for omkring 20.000 år siden pressede frosne flager af den 55 millioner år gamle molerhavbund op i randmorænen. Det menneskeskabte kulturlandskab har dermed øget den geologiske viden, skabt større biodiversitet og forstærket de rekreative værdier, der overlever, når molerbrydningen ophører. Eftertiden vil opfatte de efterladte råstofgrave som menneskeskabte spor, der minder om, hvordan man engang udnyttede landskabet på samme måde, som vi i dag ser på de oldtidshøje, der ligger på bakketoppene.

Offentlighedens adgang

Der findes allerede i dag en del udmærkede stier på det nordlige Fur, dog hovedsagligt på Knuden omkring Fur Bryghus og på Naturstyrelsens arealer i den centrale del af fredningsområdet.

Med fredningsforslaget lægges der op til en styrkelse af stisystemet de steder, hvor der med få meter ny sti kan skabes mere sammenhæng i stisystemet eller etableres rundture af forskellige længde.

Offentligheden har desuden ret til fladefærdsel på samtlige af Naturstyrelsen arealer og langs kysten.

Hvis muligheden opstår for en mere sammenhængende naturpleje med græssende dyr i en større indhegning, bør fredningen ikke være hindrende for dette. Det kan betyde, at der visse steder, hvor der er bilkørsel, skal laves eksempelvis færister, og at der for at sikre offentlighedens fortsatte adgang skal etableres spang, stenter, klaplåger og lignende.

Friluftsliv

Et stigende antal besøgende kommer til Fur for blandt andet at opleve det enestående morerlandskab og den spændende kulturhistorie. Den udvikling har både Fur Bryghus, Fur Campingplads og Furs Museum været med til at fremme. Furs potentiale er dog fortsat stort, og det er intentionen med fredningsforslaget at skabe et endnu bedre grundlag for at tiltrække besøgende til Fur. Dette er baggrunden for at foreslå flere primitive overnatningspladser, bedre parkeringsforhold og andre friluftsfaciliteter, som kan være med til at gøre et besøg på Fur attraktivt.

Naturgenopretning

Fredningsforslaget lægger ikke direkte op til naturgenopretning, men lader dette være en mulighed, såfremt det bliver aktuelt eksempelvis at retablere den naturlige hydrologi konkrete steder.

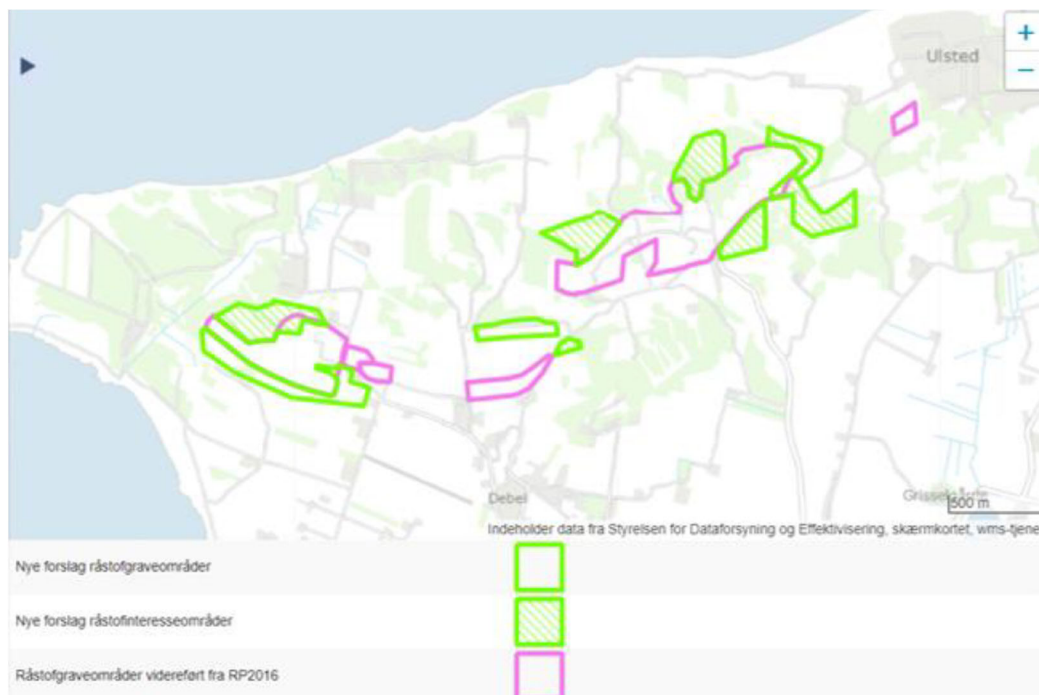
Råstofindvindingsinteresser

Der er store råstofinteresser i Furs nordlige bakkeland. Nedenfor ses fredningsgrænsen med blå streg, eksisterende graveområder med pink og interesseområder med lilla.

Den eksisterende Råstofplan 2016 er under revision, og der er lagt op til nye grave- og interesseområder inden for det område, som foreslås fredet.

Nedenfor ses eksisterende udlagte graveområder med lyserød streg og nye forslag til graveområder med lysegrøn streg. Som det ses, ligger langt størstedelen af de nye graveområder inden for områder, som i forvejen er udlagt som interesseområder.

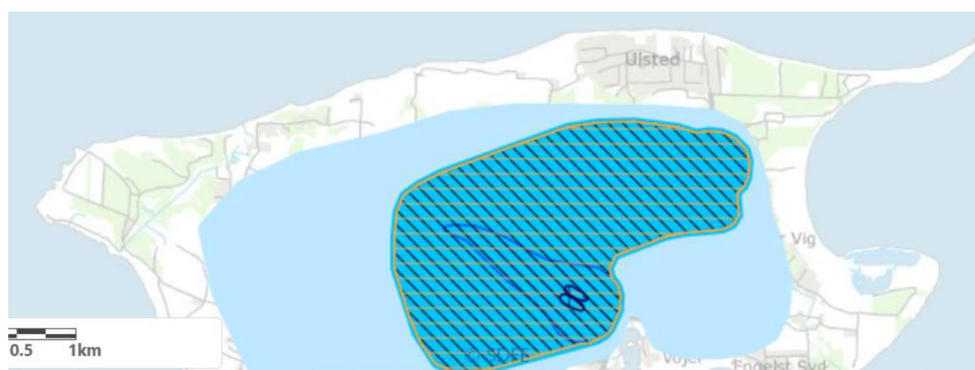
Når Regionen med udgangen af 2021 har vedtaget den nye råstofplan med supplerende råstofgrave- og interesseområder, vil fredningen respektere disse udpegninger.

Foruden råstofplanens udpegninger af råstofområder findes der tinglyste rettigheder, som er videreført fra før 1972.

Hvis der kan opnås dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning, er fredningen ikke til hinder for råstofindvinding i disse områder. Dog kan der ikke efter fredningen graves råstoffer i §3-beskyttede områder efter naturbeskyttelsesloven (fremgår af kortbilag 2) eller i områder med fredskov (fremgår af kortbilag 1), da dette vil stride imod hensynet til naturinteresserne.

Vandindvindingsinteresser

Fredningen vil generelt understøtte en beskyttelse af drikkevandsressourcen gennem en øget beskyttelse imod en arealanvendelse til miljøbelastende formål.

Det lyseblå felt viser område med drikkevandsinteresser mens det mørkere blå viser område med særlige drikkevandsinteresser og indsatsområde inden for nitrاتفølsomme indvindingsområder.

Natura2000-interesser

Der er ingen natura2000-områder inden for det område, som foreslås fredet. Tættest på i en afstand af knap 2 km ligger Natura2000-område nr. 16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg omfattende Habitatområde nr. H16, Fuglebeskyttelsesområde nr. 12 og Ramsar-område.

Udpegningsgrundlaget for Habitatområde nr. H16 er:

16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg	1095 Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>)
	1166 Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)
	1318 Damflagermus (<i>Myotis dasycneme</i>)
	1355 Odder (<i>Lutra lutra</i>)
	1365 Spættet sæl (<i>Phoca vitulina</i>)
	1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
	1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
	1150 * Kystlaguner og strandsøer
	1160 Større lavvandede bugter og vige
	1170 Rev
	1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
	1220 Flerårig vegetation på stenede strande
	1230 Klinter eller klipper ved kysten
	1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
	1330 Strandenge
	2110 Forstrand og begyndende klitdannelse
	2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
	2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
	2160 Kystklitter med havtorn
	2170 Kystklitter med gråris
	2190 Fugtige klitlavninger
	3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredder
	3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
	3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
	3160 Brunvandede søer og vandhuller
	3260 Vandløb med vandplanter
	4010 Våde dværgbusksamfund med klokkeløg
	4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
	5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
	6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
	6230 * Artsrige overdrev eller græsseder på mere eller mindre sur bund
	6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtor
	7140 Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
	7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
	7230 Riggær
	9110 Bøgeskove på morbund uden krattorn
	9190 Stillekedskove og -krat på mager sur bund
	91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
	91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde nr. 12 er:

SPA 12 Løgstør Bredning, Livø, Feggesund og Skarrehage				
Dværgterne	Y			F3
Kortnæbbet gås		T		F4
Lysbuget knortegås		T		F4
Hvinand		T		F4, F6
Toppet skallesluger		T		F4

Et område tilsvarende Fuglebeskyttelsesområdet er samtidig udpeget som Ramsarområde. Det er dermed omfattet af konventionen af 2. februar 1971 om vådområder af international betydning navnlig som levested for vandfugle.

Det vurderes, at fredningen ingen direkte påvirkning vil få på udpegningsgrundlaget for hhv. Natura2000-området og ramsarområdet.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Inden for det område som foreslås fredet, er der følgende fredninger:

Fredningen af Knude Klint, vedtaget af Overfredningsnævnet den 21. februar 1973, ophæves for så vidt angår de af denne fredning omfattede arealer.

Fredningen af Langstedhuller, vedtaget af Overfredningsnævnet den 16. august 1955, ophæves for så vidt angår de af denne fredning omfattede arealer.

Fredningen af Fur nordkyst, vedtaget af Overfredningsnævnet den 30. oktober 1979, ophæves for så vidt angår de af denne fredning omfattede arealer.

...

Ordlyden af de oprindeligt foreslåede fredningsbestemmelser er udeladt, da de vedtagne fredningsbestemmelser i det væsentligste er i overensstemmelse med forslaget. Areal- og lodsejerliste er ligeledes udeladt.

Sagsrejserne, Danmarks Naturfredningsforening og Skive Kommune, har udarbejdet det følgende budgetoverslag for fredningsforslaget:

” ...

Budgetoverslag for fredning af Furs Bakkeland i Skive kommune

Danmarks Naturfredningsforening og Skive Kommune rejser om kort tid fredningssag for Furs Bakkeland i Skive kommune, i alt ca. 592 ha. I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 skal et fredningsforslag ledsages af et overslag over de forventede omkostninger, der knytter sig til gennemførelsen af forslaget.

Der tilkendes ikke erstatning for fredning af offentligt ejede arealer, medmindre den fredede ejendom er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse, jf. nbl. § 39 stk. 1, sidste punktum. Skive Kommune ejer 9,10 ha af fredningsområdet, Naturstyrelsen ejer 99,11 ha og 0,27 ha er umatrikuleret. Det er således kun de 61 private lodsejere, som tilkendes erstatning for samlet 484 ha.

Areal	Regulering	Erstatning kr/ha	Bemærkninger	I alt kr.
31 ejendomme		3.500	Ejd. med under 1 ha: Grundtakst, jf. MFKN-afgørelse af 2/12/2020 om Dalene ved Resenbro	108.500
233 ha	§3-beskyttet areal	0		0
81 ha	Tidligere landskabsfredet	0		0
Ca. 30 ha	Inden for strandbeskyttelseslinjen eller fortidsmindebeskyttelseslinje (§§ 15 og 18) og ikke enten allerede fredet eller §3-beskyttet natur.	4.750	Grundtakst (3.500 kr) plus tillæg (6000 kr) x 0,5	142.500
Ca. 140 ha	Forbud imod tilplantning med juletræer o.lign.	9.500	Jf. MFKN-afgørelse af 2/12/2020 om Dalene ved Resenbro	1.330.000

	<i>samt flerårige udsigts-hæmmende afgrøder (gælder ikke majs).</i>			
<i>Ca. 30 ha</i>	<i>Skov skal drives med plukhugst og fortrinsvis hjemmehørende arter.</i>	<i>10.500</i>	<i>Jf. MFKN-afgørelse af 2/12/2020 om Dalene ved Resebro</i>	<i>315.000</i>
<i>12.289 me- ter eksiste- rende stier</i>		<i>15 kr/m</i>		<i>184.335</i>
<i>1.698 meter nye stier</i>		<i>60 kr/m</i>		<i>101.880</i>
<i>I alt</i>				<i>2.182.215</i>

”
...

Sagsrejserne har forelagt budgetoverslaget for Miljøstyrelsen, der i brev af 1. februar 2022 har anført:

”
...

Budgethøring vedrørende forslag til fredning af Furs Bakkeland i Skive Kommune

Danmarks Naturfredningsforening og Skive Kommune har den 13. januar 2022 fremsendt et budgetoverslag for forslag til fredning af Furs Bakkeland med anmodning om Miljøstyrelsens bemærkninger, jf. naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 og 6.

*Miljøstyrelsen har følgende bemærkninger:
I budgetoverslaget anvendes en grundtakst på 3.500 kr.*

Grundtaksten fastsættes af Miljø- og Fødevareklagenævnet. Grundtaksten reguleres årligt på baggrund af udviklingen i forbrugerprisindekset og prisudviklingen på landbrugsejendomme. Grundtaksten følger endvidere tidspunktet for fredningsnævnets afgørelse.

Miljøstyrelsen bemærker, at grundtaksten i 2018 var 3.800 kr. og i 2019 var grundtaksten 3.700 kr. Miljøstyrelsen har ikke kendskab til senere fastsatte grundtakster. Styrelsen bemærker, at Miljø- og Fødevareklagenævnet i afgørelse af 2. december 2020 om fredning af Dalene ved Resebro, som budgetoverslaget henviser til, fastsatte grundtaksten til 3.600 kr. Da grundtaksten som nævnt ovenfor følger fredningsnævnets afgørelse, svarer denne grundtakst til grundtaksten for 2017, hvor fredningsnævnet traf afgørelse.

Miljøstyrelsen vurderer, at en grundtakst på 3.500 kr. er lidt for lav i 2022/2023. I budgetoverslaget lægges op til at tilkende erstatning for arealer beliggende inden for strandbeskyttelseslinjen og fortidsmindebeskyttelseslinjen. Der lægges op til halv grundtakst + halv takst for beplantningsforbud, i alt 4.750 kr. pr. ha.

Miljøstyrelsen bemærker hertil, at det er Miljø- og Fødevareklagenævnets faste praksis, at der ikke tilkendes grundtakst for arealer beliggende inden for strandbeskyttelseslinjen (naturbeskyttelseslovens § 15), og at der – som korrekt anført – alene tilkendes halv grundtakst

for arealer beliggende inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen (naturbeskyttelseslovens § 18). Det er endvidere praksis, at der ikke tilkendes erstatning for beplantningsforbud for arealer beliggende inden for strand- og fortidsmindebeskyttelseslinjen, da et sådant forbud er en del af forbuddene i bestemmelserne.

Miljøstyrelsen vil redegøre nærmere for sin holdning til fredningsforslaget, herunder dets afgrænsning og indhold, i forbindelse med det offentlige møde, fredningsnævnet afholder om fredningsforslaget.

... ”

Sagsrejserne har i brev af 11. februar 2022 oplyst, at Miljøstyrelsens bemærkninger tages til efterretning.

7. Fredningsnævnets behandling af fredningsforslaget.

Fredningsnævnet består under behandlingen af denne sag af nævnets formand, dommer Per Kiel Lauritsen, det ministerielt udpegede medlem, Bjørn Westh, og det kommunalt udpegede medlem, Annette Torp.

Fredningsnævnet har afholdt offentligt møde i sagen den 13. juni 2022.

Fredningsnævnet har bekendtgjort fredningsforslaget og indkaldt til det offentlige møde ved bekendtgørelse indrykket i Statstidende den 7. april 2022. Fredningsnævnet har i brev af 31. marts 2022 indkaldt lodsejerne, offentlige myndigheder, foreninger m.v. til det offentlige møde.

Af fredningsnævnets forhandlingsprotokol om det offentlige møde fremgår:

” ...

Formand Per Kiel Lauritsen bød velkommen og oplyste om mødets indhold og forslagets retsvirkninger.

Frist for skriftlige indsigelser blev fastsat til den 11. juli 2022.

Fredningsleder Birgitte Ingrisich, Danmarks Naturfredningsforening, redegjorde for forslaget på vegne af sagsrejserne, Skive kommune og Danmarks Naturfredningsforening.

Birgitte Ingrisich oplyste, at der har været en meget udstrakt dialog med Furboerne gennem 3-4 år, hvilket har betydet, at der opleves stor opbakning til forslaget. Der har herunder været en dialog med Ø-udvalget, hvor arbejdet har været inddelt i 4 arbejdsgrupper med hvert sit interesseområde. Dette har resulteret i det endelige forslag, som er blevet balanceret mellem fredningshensynene samt lodsejeres, landbrugets og råstofindustriens interesser.

Birgitte Ingrisich gennemgik forslaget, som vil medføre, at de eksisterende tre fredninger samtidig ophæves.

Birgitte Ingrisich oplyste, at foreningen har modtaget skriftlige indsigelser sendt til nævnet fra lodsejere før mødet.

Lodsejerne havde mulighed for at stille spørgsmål og komme med deres bemærkninger til forslaget.

Flere lodsejere udtrykte utilfredshed med den forudgående proces, idet de fandt, at de ikke var blevet tilstrækkeligt inddraget/hørt til forslaget.

Lodsejer Jørgen Christiansen, løbe nr. 32, matr.nr. 37 v, indehaver af Café På Herrens Mark, bemærkede, at han har sendt en skriftlig indsigelse til nævnet. Hans parkeringsplads og hestefold er i modsætning til grunden, hvor caféen og hans beboelse ligger, blevet omfattet af fredningen. Han foreslog, at ejendommen, som ligger i kanten af fredningen, udgår.

Birgitte Ingris oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening har set på indsigelsen og, at de er enige i, at fredningsgrænsen kan tegnes uden om ejendommen.

Lodsejer, Lars Vesterdal, løbe nr. 38, matr.20 h, nord for Morten Thises grav, oplyste, at deres hus ligger midt i afgrænsningen for det fredede område og foreslog, at denne ejendom udgår af forslaget, så fredningsgrænsen rykkes lidt længere mod syd.

Lodsejer, Lars Søndergaard, løbe nr. 47, matr. 98 b, forklarede, at han har opfattet det, som at hans ejendom var inden for lokalplanen. Det fremgår forkert af arealinformation. Det vil i stedet give mening at følge lokalplanens grænse, hvorefter halvdelen kan udeholdes.

Lars Isaksen, løbe nr. 39, matr.nr. 14 y, har sendt skriftligt forslag til et alternativt stiforløb, så stien ikke vil forløbe hen over hans ejendom.

Birgitte Ingris er enig i, at det måske vil give bedre mening med et alternativt forløb i overensstemmelse med lodsejers forslag.

Else Marie Stamphøj, Miljøstyrelsen, gjorde opmærksom på, at de grønne områder på fredningskortet vedrører § 3-arealerne, hvor løvskove overlapper med de grønne arealer. Det skal præciseres, hvilket hensyn der skal tages i disse tilfælde. Styrelsen finder, at forslagets bestemmelser om skov er restriktive. Det er spørgsmålet, om alle løvskovene er så vigtige. Det kunne i stedet komme på tale, at der skulle være flere åbne arealer.

Styrelsen savner endvidere en redegørelse for, hvilke beskyttede arter efter bilag IV der findes inden for området, da der ikke står meget om det.

Man kan for så vidt angår råstofgravning komme i tvivl om, hvorvidt indvinding kan ske på § 3- og fredsskovsarealer, da det ikke fremgår af bestemmelsen. Det vil betyde, at man skal have tilladelse fra regionen, men ikke fra fredningen, der regulerer det.

Birgitte Ingris bemærkede, at der ikke er ryddet op på fredningskortet, og der skal markeres § 3 arealer og registreres, hvad der er tilplantet. Det vil blive rettet, så det, der ikke er skov, ikke er grønt. Danmarks Naturfredningsforening vil sende et nyt kort, også med tilretning efter de seneste indsigelser.

Vagn Mikkelsen, løbe nr. 31, bemærkede, at han ønsker, at hans ejendom udgår af fredningsforslaget, og at fredningsnævnet besigtiger ejendommen.

Gregers Andersen, løbe nr. 1, henviste til, at der er indtegnet en sti på matr.nr 48 b, som ikke eksisterer. Den eksisterende sti løber 50 meter længere inde i området. Hvis kortet tages for pålydende, vil han have pligt til at anlægge en ny sti. Han foreslog at lægge stien, hvor den faktisk ligger fra løbe nr. 1 til parkeringspladsen. Han bemærkede angående forslaget § 7, stk. 8, om overnatningssteder, at det ikke fremgår tydeligt, at kun lodsejer kan etablere disse.

Morten Bro, løbe nr. 15, Campingpladsen, matr.nr. 5 i. Der er ifølge forslaget lavet en sti tværs gennem skoven. Der forløber en eksisterende sti nord fra mod stranden. Man kunne sætte en trappe for enden af stien, så man havde adgangsvej ned til stranden. Der er en sti, som folk selv klipper, og som går ned til stranden, som kan erstattes af den eksisterende sti.

Poul Erik Haubo, Furs Natur ApS, løbe nr. 23, matr.nr. 25 y, 25 b, 25 m og 25 h, oplyste, at de har sendt en skriftlig indsigelse, der går på, hvorvidt der ikke skal være flere sommerhuse. De har et areal med mulighed for udstykning, som de ønsker taget ud af fredningen. De har ingen interesse i selv at lade det bebygge, men der kunne være behov for det i fremtiden. Offentligheden må gerne gå derned, hvor de har lavet en sti med klaplåger.

Der har været en gammel fredning på deres gamle huse. Han er uforstående over for, at deres og ikke hele området er inden for fredningen. Han ønsker, at fredningsnævnet besigtiger stedet. Han vil foreslå, at der laves en lige linjeføring hen over matr.nr. 25 y, frem for et indhak mellem de andre huse.

Søren Bro, løbe nr. 35, bemærkede angående stien ved nr. 39, at det er en gammel hulvej, som ikke kan sløjfes.

Der blev tilrettelagt en rute for besigtigelsen, så der sker besigtigelse hos de lodsejere, der er kommet med indsigelser, eller har haft ændringsforslag.

Birgitte Ingris oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening forventer, at der udfærdiges et nyt kort inden for 4 ugers perioden, men at det kan give mening at få indsigelserne først. De venter med at lave et kort, til disse indsigelser er kommet, og kortet ændres efter dette. Herefter kan der være en ny indsigelsesproces.

Nævnnsformand Per Kiel Lauritsen var enig i denne fremgangsmåde.

Formanden besluttede på denne baggrund, at en 4 ugers indsigelsesfrist afventes, hvorefter forslagsrejser udfærdiger et nyt kort, som sendes i høring. Nævnet vil herefter tage stilling til, om det er nødvendigt med en ny besigtigelse og/eller et nyt offentligt møde.

Mødet sluttede kl. 12.10.

Besigtigelse blev påbegyndt kl. 13.

Knudeklint

Birgitte Ingrisich oplyste, at der er givet mulighed for at etablere en badebro, idet campingpladsen ligger stik syd for klinten. Den selvbestaltede sti forløber langs det på kortet indtegnede grønne område. Stien kan i stedet for føres ned på stranden via en trappe. Stien skal fungere som forbindelsesled mellem den røde og den grønne sti, hvis man parkerer på parkeringspladsen P4. Det kan give god mening at lægge en del af stien på stranden via en trappe, da resten af turen rundt på klinten går inde i skoven. Den selvbestaltede sti forløber for tæt på lodsejer, og det er spørgsmålet, om det er nødvendigt at have begge stiforløb. Den røde sti er den nytegnede, som er et alternativ til stranden. En trappe kræver en dispensation fra Kystinspektoratet.

Campingpladsen

Birgitte Ingrisich oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening finder, at det giver god mening at understøtte bæredygtige overnatningsforhold. Campingpladsen kan på grund af beliggenheden kun udvides mod syd, hvor der nu graves. Pladsen er holdt uden for fredningen, og det sydlige areal er dyrket landbrugsjord, som ikke er noteret som § 3 natur.

Løbe nr. 23, Emmelstenvej 10, matr.nr. 25 y, m, n, h

Lodsejer Poul Erik Haubo, Furs Natur ApS, foreviste arealet og foreslog, at fredningsgrænsen forløber henover matr. nr. 25 y, så den flugter med grænsen ved de to nabogrunde, i stedet for, at der er et indhak ind omkring deres ejendom. Neden for området er en lille genetableret sø. Der går kreaturer, og man kan gå ind i området via klaplåger. De har selv holdt kanten af vejen fri for træer, og derfor er der udsigt. Man vil stadig kunne gå mellem ejendommene og nyde udsigten fra den anden side af husene, hvis de bebygges. Han ønsker ikke selv at sælge til bebyggelse, men vil gerne, at det bliver muligt for fremtidige ejere.

Birgitte Ingrisich oplyste, at det netop er den flotte udsigt ud over bakkerne, som foreningen finder fredningsværdigt.

Bette Jens' Hyw

Højen blev besøgt. Der er udsigt fra højen over hele øen.

Den røde sten

Der er tale om et offentligt areal, hvor stien er i fare for at forsvinde på grund af erosion. Det kan senere blive nødvendigt at omlægge stien længere ind i landskabet.

Birgitte Ingrisich oplyste, at det er godt for biodiversiteten, at der er molergravning, hvilket efterlader nogle enestående nøjsomme arter på arealerne.

Løbe nr. 32, matr.nr. 37 v, Cafe På Herrens Mark

Parkeringspladsen og det omkringliggende areal blev besøgt. Det består af en lille hestefold med skur og et græsstykke, som bruges som ekstra parkeringsplads.

Løbenummer 31 og matr.nr. 36 d, Vagn Mikkelsen

Vagn Mikkelsen foreviste sin ejendom med bakker med køer i nord og en mark tilsået med vinterbyg mod syd. Bakkerne i nord er § 3 beskyttede arealer. Der ligger en bygning inde i området, som ikke er beboet, og som fremstår forfalden.

Vagn Mikkelsen oplyste, at han gerne vil gøre noget ved bygningen. Vagn Mikkelsen oplyste, at han også ejer den jord, der ligger syd for fredningsgrænsen. Han har ca. 34 hektar, der berøres af fredningen. Den opdyrkede del udgør ca. halvdelen heraf. Han ønsker hele arealet udtaget af fredningen, da han er af den opfattelse, at landmændene selv kan regulere området på bedste vis.

Skive Kommune oplyste, at det skraverede areal på kortet er § 3 beskyttet område. Kommunen bemærkede, at man eventuelt kan holde den dyrkede mark uden for fredningen, da den ikke er en del af bakkedraget, men gjorde opmærksom på, at det er herfra, at man kan se ind over mod bakkerne, som arealet skråner op mod.

Birgitte Ingrisich bemærkede, at hvis ikke den dyrkede mark medtages under fredningen, mistes muligheden for at regulere beplantningen, som nu er tilplantet med korn, men hvor der er mulighed for at tilplante med for eksempel juletræer, som ville hæmme udsigten mod bakkerne.

Matr.nr. 36 f, hvor vandværket er beliggende, blev besøgt fra vejen. Birgitte Ingrisich gjorde opmærksom på, at det ville være ønskeligt, at der dyrkes økologisk, hvilket fredningen dog ikke giver mulighed for at pålægge. Konventionel juletræsproduktion er imidlertid særdeles pesticidforbrugende.

Løbe nr. 35 Morten Thises Grav

Besigtigelsen startede ved stien fra Dalagervej mod Morten Thises Grav. Lodsejer Søren Bro foreviste, hvor der forløber en gammel hulvej til højre ind mod en gammel molergrav. Ved Morten Thises grav tænkes et stiforløb mod øst på kanten af graven. Det blev oplyst, at den oprindelige hulvej går op til sommerhusområdet og forsat er farbar. Lodsejer bemærkede, at han er åben over for, at der kan etableres en shelterplads med toilet. Han er utilfreds med, at området af og til bliver benyttet til overnatning med det, der følger af affald og efterladenskaber, da han så bagefter skal rydde op efter gæsterne. Han vil gerne have området afgræsset. Stien kan lægges øst om området ved dyrkningsgrænsen som foreslået af lodsejer Lars Isaksen.

Birgitte Ingrisich oplyste, at fredningen i det nordøstlige hjørne skal følge lokalplangrænsen, og det er således en fejl, som den er placeret på det nuværende fredningsudkast.

...

Fredningsnævnet har efter indsigelsesfristen foretaget yderligere besigtigelser den 3. oktober 2022 med deltagelse af nævnsformand Per Kiel Lauritsen, det ministerielt udpegede medlem Bjørn Westh og det kommunalt udpegede medlem Annette Torp. Derudover deltog fra Skive kommune, Trine Fomsgaard Scholtz og fra Danmarks Naturfredningsforening, Arne Petersen.

Af referatet fra besigtigelserne fremgår:

...

Løbe nr. 47, matr.nr. 98b

Lodsejerne havde meddelt, at de ikke ville give møde.

Området blev besigtiget. Fredningsrejserne har delvist imødekommet lodsejers indsigelse, således at fredningsgrænsen nu er tilpasset lokalplanen. Lodsejer ønsker hele parcellen ned til vejen taget ud af fredningen. Han har dog accepteret den delvise imødekommelse.

Løbe nr. 29, matr.nr. 37d, 37x, 37u og 171f

Lodsejer Tine Romby var repræsenteret af Ole Romby og Ivan Dalsgaard.

Ole Romby forklarede, at lodsejer har anmodet om, at ejendommen tages ud af fredningen, idet hun ønsker at have mulighed for at bygge på marken vest for ejendommen, som på fredningskortet er markeret som hus med have, samt at have bær- og frugtavl. Hun kunne for eksempel forestille sig at have en æbleplantage i lavningen på matrikel nr. 37 u. Hun ønsker desuden at have mulighed for at lave en gårdbutik med egne produkter. Hun vil gerne have frihed til at iværksætte disse tiltag.

Løbe nr. 16, matr.nr. 104a

Lodsejer Mogens Strate forklarede, at han ønsker hele ejendommen taget ud af fredningen. Arealet øst for skråstregen er udstykket til molerproduktion på et tidspunkt, hvor han havde ejendommen som sommerhus, for at undgå bopælspligt. Han er siden flyttet permanent til ejendommen og har forkøbsret på den frastykkede del. Han har jordvarme, som kræver strøm. På grund af den aktuelle energikrise ønsker han at have mulighed for at opføre en vindmølle eller sætte solceller på taget af ejendommen.

... ”

8. Skriftlige indlæg fra lodsejere og myndigheder om fredningsforslaget.

Fredningsnævnet har før og efter det offentlige møde modtaget følgende skriftlige indlæg, herunder indsigelser og ændringsforslag:

Lars Steenberg Isaksen, løbe nr. 39, har den 6. maj 2022 sendt indsigelse mod en ny sti angivet i fredningsforslaget og fremsat forslag til ændret stiforløb. Af indsigelsen fremgår:

” ...

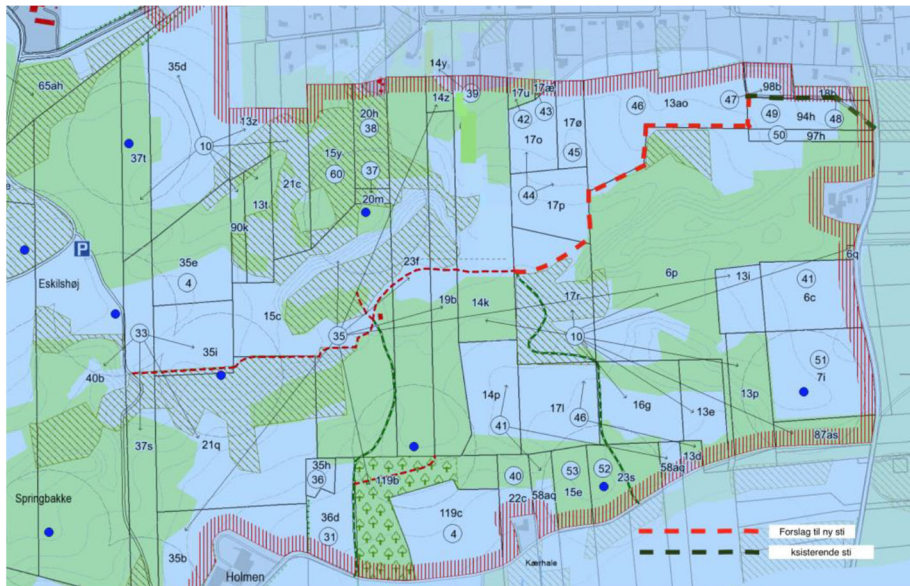
- 1 Jeg ønsker at ændre fredningsforslaget således, at der ikke anlægges en ny sti til det fredede område hen over min sommerhusgrund, matrikel 14y, listenummer 39.*
- 2 Forslaget om en ny sti hen over min sommerhusgrund beror formentlig på en misforståelse. Den nye sti, som er foreslået, er indtegnet, så den følger en gammel markvej, som ikke eksisterer mere. Misforståelsen er muligvis opstået, fordi Skive Kommune og Danmarks Naturfredningsforening har benyttet et kort, der stadig viser denne ikke-eksisterende markvej hen over min sommerhusgrund.*
- 3 Markvejen blev spærret og har ikke været i brug siden 1973. Siden midten af 1970'erne har markvejen ikke eksisteret. Der har aldrig været offentlig adgang til denne markvej, kun brugsret for bondemanden, som ejede grunden, matrikel 14z, syd for min sommerhusgrund.*
- 4 Anlæggelse af en ny sti gennem min sommerhusgrund, meget tæt på mit sommerhus og min terrasse, vil medføre en væsentlig forringelse af sommerhusets brugsværdi og er en*

uacceptabel krænkelse af privatlivets fred. Det er det eneste eksempel i fredningsforslaget, hvor en ny sti foreslås anlagt hen over en sommerhusgrund.

- 5 *Hvis den nye sti forbliver i fredningsforslaget, vil jeg kræve en betydelig erstatning for værdiforringelsen af mit sommerhus og min sommerhusgrund. Jeg foretrækker dog langt at undgå den nye sti fremfor at blive kompenseret.*
- 6 *Hvis den nye sti hen over min sommerhusgrund fjernes fra fredningsforslaget, bør den nye sti fra matrikel 17r til min grund også fjernes, da den vil ende blindt ved min sommerhusgrund (se mit ændringsforslag på figur 1).*
- 7 *Jeg mener, at det vil være muligt at anlægge andre stier, som vil give offentligheden adgang til det fredede område, og som ikke vil være klos op ad sommerhusbeboelse. For eksempel kunne man anlægge en ny sti med indgang på den østlige rand af fredningsområdet. Se mit separate forslag, også indsendt den 6. maj 2022, for dette. En sådan sti vil give bedre adgang til de nedlagte molergrave i den østlige del af det fredede område, og give bedre muligheder for parkering tæt ved.*

Nedenfor følger en beskrivelse af, hvorfor markvejen, som eksisterede indtil 1973, ikke eksister mere.

- 7.1 *Mine forældre byggede sommerhus på Skovtved 29 i 1966. Markvejen blev benyttet af mine forældre fra 1966-1973 som adgangsvej til deres sommerhus. En del af adgangsvejen lå på nabogrunden mod øst (Skovtved 27). I 1973 blev der bygget sommerhus på denne nabogrund, og ejeren blokerede markvejen med en pæl for at undgå mine forældres brug af vejen. Mine forældre blokerede umiddelbart derefter markvejen på deres grund og lod den gro til med træer. Mine forældre benyttede fra 1973-2001 en gangsti op til sommerhuset.*
- 7.2 *I 2001 anlagde min onkel en indkørsel til sommerhuset. Størstedelen af indkørslen har en anden linjeføring end den tidligere markvej. I 2009 købte jeg sommerhuset af mine forældre.*
- 7.3 *Ingen har brugt markvejen siden 1973 eller krævet adgang til markvejen i perioden 1970-2020. Efter min opfattelse er vejretten fortrængt ved frihedshævd.*
- 7.4 *Som en yderligere komplikation, foretog naboen mod syd (matriklerne 14z og 14k) i maj 2020 hærværk på min sommerhusgrund ved uden varsel at anlægge en ny vej hen over min grund. Jeg anmeldte hærværket til politiet (Midt- og Vestjyllands Politi journal nummer 4100-77111-00766-20, 11. maj 2020). Straks efter hærværket fik jeg opført et hegn og en bom på min grund for at forhindre brug af den nye vej.*

Figur 1: Den nordøstlige del af fredningskort 1 med den nye sti, som jeg foreslår, indtegnet. På matriklen 17r forbinder stien markvejen fra Kønsborgvej med fredningsforslagets andre stier. På kortet har jeg fjernet den uacceptable nye sti hen over min sommerhusgrund til matrikel 17r. 2

Figur 2: Luftfotos fra Skive Kommunes Dataportal. På det øverste kort er stien, jeg foreslår, indtegnet. Den grønne stiplede kurve viser delen, der er markvej. Den røde stiplede kurve viser trampestiens forløb. Det nederste kort viser luftfotoet uden stien indtegnet.

... ”

Fredningsnævnet bemærker, at denne indsigelse og ændringsforslag er imødekommet af sagsrejserne, Skive Kommune og Danmarks Naturfredningsforening med opdateret fredningsforslag.

Fra Anna Thormann og Lars Vesterdal, lb.nr. 38 (matr.nr. 20h), er den 9. maj 2022 modtaget følgende indsigelse:

” ...

Jeg har netop sendt en tilmelding til mødet på Fur Bryghus d. 13/6 2022 kl. 10:00. Vi vil dog alligevel gerne fremsætte en kommentar om afgrænsningen for det fredede område på vores ejendom.

Vi vil gerne understrege, at vi som lodsejere med ejendom indenfor det område, der er omfattet af fredningsforslaget, som udgangspunkt er meget tilfredse med Fredningsnævnets forslag. Det er vores håb, at en sådan fredning kan være en støtte for en mere sammenhængende indsats for naturplejen i Bakkelandet inkl. vores ejendom.

Vi ejer grunden Eskilshøj 1, matr. nr. 20h, Fur Præstegård. Grunden er bebygget med et sommerhus. Den største del af grunden er beliggende i landzone, og landzonedelen er inkluderet i fredningsforslaget.

Vores eneste anke drejer sig om, at vores hus ligger midt i afgrænsningen for det fredede område, med ca. halvdelen på hver side af skillelinjen. Dermed vil der let kunne opstå en usikkerhed ift. den fremtidige forvaltning af fredningen ift. bygningerne på vores grund. Vi ville derfor foreslå, at afgrænsningen flyttes få meter mod syd, så hus og gæstehus kommer til at ligge udenfor det fredede område.

... ”

Fredningsnævnet bemærker, at denne indsigelse er imødekommet af sagsrejserne, Skive Kommune og Danmarks Naturfredningsforening, jf. brev af 1. september 2022 med opdateret fredningskort.

Fra Café & Keramik På Herrens Mark v/Jørgen Christiansen, lb.nr. 32 (matr.nr. 37v), er den 10. maj 2022 modtaget følgende indsigelse:

” ...

*Efter aftale og behagelig telefon samtale med Birgitte Ingris fra Danmarks Naturfredningsforening indgiver jeg hermed en **indsigelse** mod at I vil frede en del af min grund.*

For det første kommer det meget bag på mig at jeg ikke er blevet informeret om at min grund måske skal fredes, før jeg tilfældigt høre det fra Betina Bugge som sidder i Skive byråd og som er medejer af Fur Camping og så læser jeg det igen da jeg modtager et brev fra Retten i Herning hvor det også fremgår, at jeg ikke må foretage mig noget som strider mod de foreslåede fredningsbestemmelser og at overtræde

Det er for mig en mærkelig måde at kører sagen på, nmok om det.

Hele det omtalte stykke 37v (32) er et fladt stykke mark, som det på ingen måde giver mening at frede, set i lyset af Fredningsbestemmelser pt. 5 §1 Frednings formål (på side 17) og når man samtidig kan se at I ikke freder sommerhusområder på Fur, at I har taget Fur Campingplads ud af fredningen og at I har taget dele af Fur Bryghus område ud af fredningen.

Så giver det slet ikke mening at frede 37V

Når man ser på den plan I har lagt, fremgår det at min grund hvor min cafe og privat beboelse ligger ikke er med i oplægget til fredning, men det lille stykke med P-plads og heste der ligger sammen med/ op til er med, det giver ikke mening.

Så min konklusion er at det må være sket en fejl, I må have overset hvad der er på min grund, det har ingen værdi, som i slet ingen værdi at medtage det i fredningen.

Det stykke af min grund som I vil frede består af:

- 1. en trekantet spids grund, som dels ligger helt op af asfalt vejen og dels ligge op af min have*
- 2. indeholder en P-plads med grus og småsten på, til brug for vores gæster i cafeen.*
- 3. et stykke med grus/sand til vores 2 heste*
- 4. et stykke med græs til vores 2 heste*
- 5. et løst flytbart heste læskur.*

*Jeg har et stort ønske om at I besigtiger min grund 37V, med et håb om at I derefter kan se det ikke giver mening af frede det, og som følge heraf tager 37 V ud af frednings planen.
...*

Fredningsnævnet bemærker, at denne indsigelse er imødekommet af sagsrejserne, Skive Kommune og Danmarks Naturfredningsforening, jf. brev af 1. september 2022 med opdateret fredningskort.

Fra Tine Romby Larsen og Thomas Corell Lundberg, løbe nr. 29, er den 14. juni 2022 modtaget følgende indsigelse:

” ...

I forbindelse med det fremsendte materiale vedr. Fredningsforslag fremsendt, gør vi os følgende konklusioner. Vores slægt har igennem mere end 80 år drevet både konventionel og bæredygtig landbrug på vores matrikler tilhørende gården på adressen Blegagervej 5, bakkerne, Fur.

Vi, som den nye generation, ønsker at bidrage til den tradition samt en bæredygtig og langsigtet udvikling på Fur. Specifikt har vi lagt planer om at omlægge flere af de nuværende arealer til økologisk, bæredygtig avl af bær, frugt, druer, grønsager og korn/kerner. Samt honning.

Foruden bygning til produktion og forarbejdning af afgrøder, væksthuse med tilhørende café, spa/wellness med både indvendig og udvendige opvarmede bassiner. (Alm. Pools &

Øko-pools) med tilhørende fysiologiske behandlings-lokaler & fitness. Overnatningsfaciliteter evt. i form af 4-8 personers hytter.

Altsammen drevet med bæredygtig energi, i form af sol og vindenergi samt biomasse, således planlægges installation af 50KW solcelle-anlæg på markstativ samt mindre 5 Kw bygningsmonteret vertikal vindmølle af mærket UGE.

Hvis dette konflikter med de fremsatte forslag vil vi hermed protestere og afvise forslaget, med mindre der kan gives dispensation til at vi må gennemføre de oplyste planlagte projekter på vores ejendomme.

... ”

Tine Romby Larsen har den 11. juli 2022 fremsendt følgende tilføjelse:

” ...

Dvs. vi gør indsigelse, da vi ønsker at opføre et nyt hus (i stedet for eksisterende bygninger) på grunden Bleagervej 5, og ændre på haven ved at anlægge pool, og evt. mindre hytter/læsteder, samt terrasser og mindre søer.

... ”

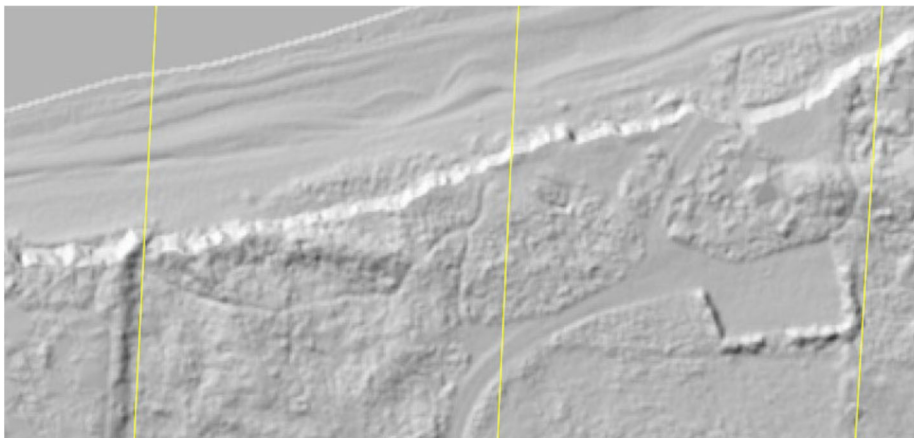
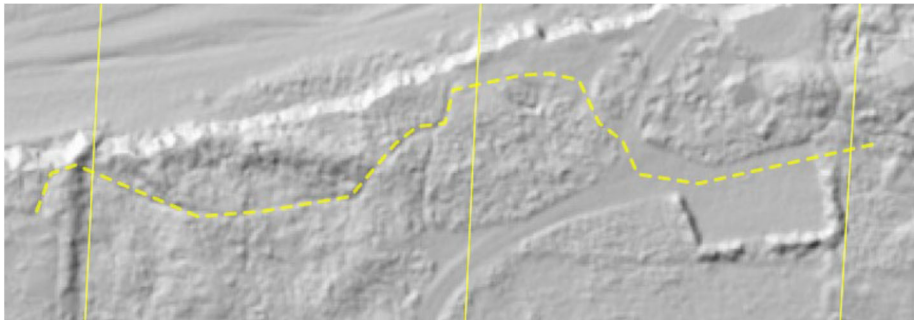
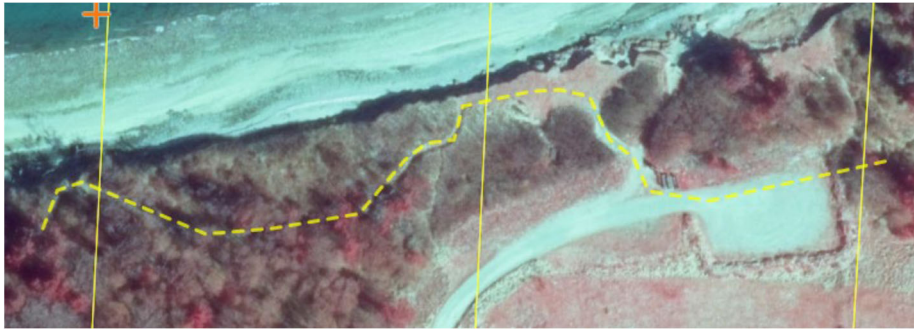
Naturstyrelsen ved Leif Kogsgård Lyngsø har den 15. juni 2022 som lodsejer sendt følgende notat om forslag til ændret stiforløb:

” ...

Notat vedr. bedre placering af ny sti og placering af evt. Badebro/trapper.

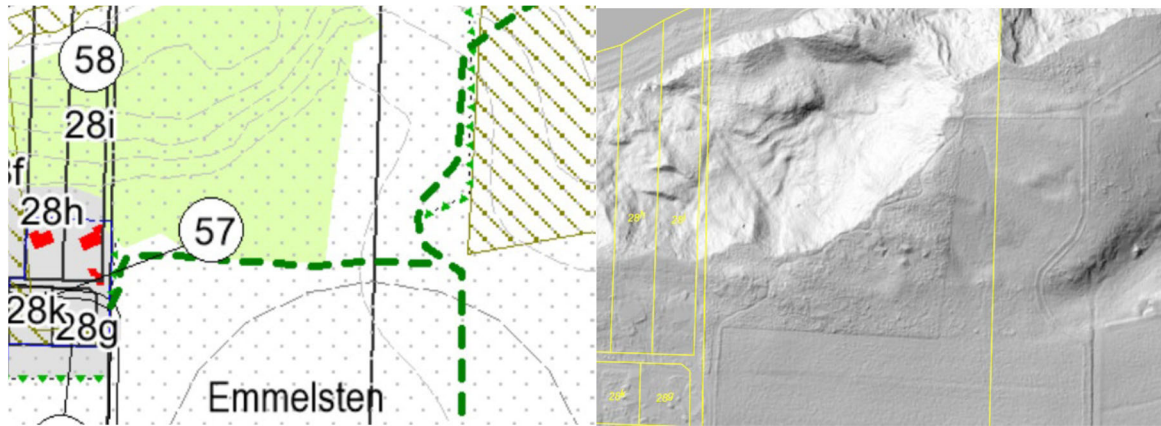
Stien på matr. nr. 45 g ejer 2 via matr. nr. 5i ejer 15 til matr. nr. 5e ejer 7 og videre øst på til matr. nr. 4t ejer 21 m.fl. bør flyttes til hvor der allerede i dag er en trampesti jf. nedenstående kort vist med gult på nedenstående kort vist med gult på nedenstående flyfoto. Desuden giver det mere mening at flytte evt. badebroplacering til hvor der faktisk er bedst adgang til stranden og parkeringspladsen. Det bør også være muligt at placere mindre trappeadgang fra P pladsen til stranden de erosionen efterhånden gør adgangen besværlig.

Trampestien ses tydeligt på skyggekortet.

Desuden har der aldrig været en "eksisterende" sti på dette stræk på matr. nr. 27e ejer 7. imellem 2 gule pile. Der er dog et uofficielt trampespor længere inde i bevoksningen. Se nedenstående skyggekort og i øvrigt den fælles kommunale/naturstyrelsesfolder over Fur: https://naturstyrelsen.dk/media/291680/67_fur_210321_web.pdf

Lodsejer Gregers Stig Andersen, matr. nr. 48b, lb.nr. 1 har den 15. juni 2022 sendt følgende indsigelse og ændringsforslag:

” ...

Indsigelsen er at linieføringen af den "eksisterende sti" der starter i sydøst på matr nr 48b og frem til P-pladsen på matr nr 45g er forkert. Der eksisterer ingen sti hvor den er indtegnet i det fremsendte kort. Den eksisterende sti går derimod langs fredningsgrænsen fra syd i matr 48b og op til P-pladsen på matr 45g.

Jeg har i bilag 1 illustreret med blå hvordan den eksisterende sti rent faktisk forløber.

Vi har i perioder af året til tider etableret et ca 50m langt vestgående traktorspor langs den sydlige grænse af matr 48b. Traktorsporet benyttes bl.a. når der har været slået hø på strandengen. Grundet vandstanden på strandengen er traktorsporet ikke farbart i våde perioder af året. Traktorsporet udgør ikke en eksisterende sti, og videreføres ikke nordpå langs kysten, som det er indikeret i den nuværende udgave af fredningskortet.

Jeg anmoder om at man retter Fredningsforslaget således at den eksisterende sti følger den eksisterende sti som den i virkeligheden forløber, dvs. følger den med blå indtegnede linie i bilag 1. Dette bl.a. således at jeg ikke jvf §8 stk. 4 har pligt til "ikke at nedlægge" en sti der ikke eksisterer. Den af mig foreslåede ændring er alene en tilretning mod tingenes faktiske tilstand.

Jeg vil gerne understrege, at offentlighedens adgang til vandet ikke forringes af den foreslåede ændring. Den faktisk eksisterende sti løber helt tæt på kysten umiddelbart syd for fredningsgrænsen (hvilket også er umiddelbart syd for matr. 48b), hvor der således er direkte adgang til vandet. Tilsvarende er der også direkte adgang til kysten ved P-pladsen og lige syd for P-pladsen. Man kan til fods således vælge at tage strækningen til fods på stranden, eller langs den faktisk eksisterende sti (markeret med blå i bilag 1) ca 70 m længere inde i landet. Denne kan tages både til fods og på cykel.

Jeg vil også gerne fremhæve, at passage ad den faktisk eksisterende sti (som markeret med blå i bilag 1) en unik naturoplevelse idet den skærer sig midt gennem strandengen med det begyndende bakkelandskab umiddelbart mod øst (ca 40 m) og kysten umiddelbart mod vest

(ca 70 m). Langs bakkedraget mod øst er der bl.a. rævegrave, rovfugle og dyreveksler samt et rigt liv af insekter i strandengen.

Da jeg efter mundtlig samtale med Birgitte Bang Ingrisch kunne forstå at I formodentlig ikke havde mulighed for at besigtige området omkring matr. 48b i forbindelse med fredningsmødet, og ved selvsyn konstatere hvad jeg har beskrevet ovenfor, har jeg vedlagt følgende bilag til at belyse sagen:

Bilag 1: Kortudsnit af fredningskortet hvor jeg har indtegnet den eksisterende sti som den rent faktisk forløber (indtegnet med blå) i modsætning til hvad der er angivet i fredningsforslaget (grønt stiplede linie).

Bilag 2: Billede taget d. 10/6-2022 der viser den faktisk eksisterende sti i nordgående retning. Punkt og retning for billedet er markeret med gult på bilag 1.

Bilag 3: Billede taget d. 10/6-2022 der viser et hvor stien skulle være ifølge den nuværende fredningsforslag (også taget i nordgående retning). Punkt og retning for billedet er markeret med rødt på bilag 1.

... ”

Fredningsnævnet bemærker, at denne indsigelse er imødekommet af sagsrejskerne, Skive Kommune og Danmarks Naturfredningsforening, jf. brev af 1. september 2022 med opdateret fredningskort.

Gregers Stig Andersen har i mail af 7. juli 2022 supplerende anført:

” ...

Foruden den indsigelse jeg allerede har gjort per mail d. 15/6 2022, ønsker jeg at gøre endnu en mindre indsigelse:

§7 stk. 8 lyder:

Der kan på plejemyndighedens foranledning og til almen anvendelse etableres primitive overnatningspladser med shelters, borde/bænke, bålpladser og toiletbygninger og lignende.

Jeg ønsker at det fremgår tydeligt at etablering af ovenstående kræver lodsejers godkendelse.

Da jeg nævnte dette på mødet lod I forstå at dette var en selvfølge. Men hvad der er en selvfølge nu, er ikke nødvendigvis en selvfølge i fremtiden, og jeg ønsker at det eksplicit fremgår at plejemyndigheden eller andre interessenter ikke uden lodsejers godkendelse kan etablere noget af ovenstående på lodsejers grund. Det kunne f.eks. være:

Der kan efter lodsejers ønske og på plejemyndighedens foranledning etableres primitive overnatningspladser med shelters, borde/bænke, bålpladser og toiletbygninger og lignende.

... ”

Fredningsnævnet bemærker, at denne indsigelse og ændringsforslag er imødekommet af sagsrejskerne, Skive Kommune og Danmarks Naturfredningsforening, jf. brev af 1. september 2022 med ændring af § 7, nr. 8, i forslag til fredningsbestemmelser.

Lodsejere Jette Breum og Lars Søndergaard, lb.nr. 47, matr. nr. 98b, har den 15. maj 2022 sendt følgende indsigelse og ændringsforslag:

” ...

Vores ønske er at ændre grænsen til at gå syd/vest om matrikel 98b i stedet for den nuværende grænse, hvor matrikel 98b lige netop er inkluderet i det foreslåede fredningsområde. På kortet vi har modtaget - samt luftfoto fra Google Maps – ses tydeligt en markvej, som vi opfatter som en mere naturlig grænse at følge. Se vedlagte kortudsnit hvor vi har markeret den foreslåede ændring.

På side fem i den lange beskrivelse af fredningsforslaget for Fur Bakkeland, står der følgende: 'Undtaget fra fredningsområdet er Ulsted sommerhusområde, sommerhusudstykningsen fra Emmelstenvej samt et større område omkring Fur Bryghus og Fur Campingplads.'

Det er kommet meget bag på os, at matrikel 98b ved den foreslåede grænse åbenbart opfattes som ikke at tilhøre Ulsted sommerhusområde. Ifølge lokalplanen fra 1987 er den netop en del af dette sommerhusområde.

Dette fik vi bekræftet ved henvendelse til Teknisk Forvaltning i Skive Kommune i 2016 på direkte forespørgsel.

...

Vores ønskede ændring går, som vi opfatter det, ikke imod formålet med fredningen beskrevet i §1 på side 17. Som det ses af luftfoto fra Google Maps, er matrikel 98b en vedligeholdt græsmark uden særlige biologiske værdier eller kendetegn. Der er ingen vandløb/søer på grunden eller løvtræer. Grunden har været vedligeholdt og klippet jævnlige i al den tid vi er kommet der i 50 år og fredningens formål kan derfor realiseres billigere uden at den omfatter vores ejendom

” ...

Jette Breum har i en supplerende mail af 17. juni 2022 blandt andet tillige anført:

” ...

Som opfølgning på nedenstående indsigelse, vil vi også gerne have afklaret om det får betydning for adgangen til vores grund (98b), at adgangsvejen går henover matriklerne 94h og 18b - begge en del af fredningsområdet. Læg endvidere mærke til, at vejen ikke går på tværs af grunden, som det kan se ud på nogle tegningerne, men derimod følger grænsen til matrikel 94h.

Derudover ser vi frem til at se næste version af kortet over fredningsområdet - det er vores forståelse efter mødet mandag, at matrikel 98b var tegnet med ved en fejl og fortsat vil have status som en sommerhusgrund - altså som en del af området Ulsted Sommerhuse, der er ekskluderet fra fredningsplanen.

” ...

Fredningsnævnet bemærker, at sagsrejserne, Skive Kommune og Danmarks Naturfredningsforening, har delvist imødekommet denne indsigelse, således at den del af grunden (matr. 98b), der er omfattet af lokalplan 23.1 for sommerhusområdet Ulsted, ikke er omfattet af fredningsforslaget, jf. brev af 1. september 2022 med opdateret fredningskort.

Lodsejer FursNatur ApS ved Pernille Milthers Haubo, Lis Milthers Haubo og Poul-Erik Haubo, lb.nr. 23, matr.nr. 25y har den 19. maj 2022 sendt følgende indsigelse:

” ...

Vores datter er den lykkelige ejer af Emmelsten 10, hvor vores slægt kan dateres mindst 350 år tilbage i tiden og har samme matrikel nr. som slægtsgården på Debel 19. ligesom Emmelstenhus's jorder, har hørt under vores slægtsgård, som vi solgte for 18 år siden men beholdte omkring 12 Ha. som nu ligger under FursNatur ApS og Lis Haubo. Disse arealer kommer alle ind under den forestående fredning. Vores "bekymringer" går på, - at der med nuværende "plan", ikke levnes muligheder for at udbygge sommerhus området ved Emmelsten!

Vores forslag går på - at udelukke de områder markeret med pile (billede) - som er I naturlig forløb med eksisterende sommerhuse! Det være sig 2 områder Syd for vejen (del af matrikel 25 y, 25 n og 25 m) - og marken Nord for vejen (25 h) - Det ville give mulighed, - for en evt. senere udstykning i området. Et andet spørgsmål er, - hvorfor "Vores" sommerhus område (3 huse) - skal fredes og ikke resten af Emmelsten?

... ”

Poul Erik Haubo i en supplerende mail af 7. juli 2022 blandt andet tillige anført:

” ...

Vi har lige fået etableret ny indhegning, - af det "flotte" landskab, som bliver afgræsset af kreaturer - og fået monteret 2 "klaplåger", så vi uhindret kan gå tværs over arealet og koble os på "Den Hvide Sti" - på vores diagonale vandring over arealet, - passerer vi vores lovligt opgravet sø og går videre via 2 etablerede overgange over vandløb ...

Med lidt velvilje fra jeres side, - kunne vi "muligvis" give offentligheden lov, - at gå denne smukke natur vandring og nyde det, - som ellers ikke er synligt!

... ”

Lodsejer Mogens Strate, matr.nr. 104, lb.nr. 16, har den 20. juni 2022 sendt følgende indsigelse:

” ...

Jeg har hele tiden troet at vores ovennævnte ejendom lå uden for fredningsområdet. Jeg er blevet belært om andet. De kort som jeg har fået, har jeg misforstået, så nu er spørgsmålet om fredningsgrænsen an flyttes så vi falder ind i samme undtagelse som campingpladsen. Alt andet vil en fredning af vor ejendom virke hæmmende for bygning af carport, brændeskur, opførelse af drivhus, solceller på tag, for begrænsning af vort el-forbrug, da vi har jordvarme (grønt tiltag) eller evt. husstandsvindmølle, hvis muligt. Ligeledes påtænker vi køb af matrikel 104 G. Campingpladsen har p-plads tæt op ad vores grund, så vi ønsker fredningsgrænsen flyttet så den følger vejen til campingpladsen.

Advokat Trine Trærup Rounkvist har den 11. juli 2022 fremsendt følgende:

” ...

Som advokat for en række lodsejere, der ejer jord inden for den geografiske afgrænsning af Skive Kommune og Danmarks Naturfredningsforenings fredningsforslag for Furs Bakkeland, fremsender jeg hermed bemærkninger til fredningsforslaget med ID.nr. 126753.

Bemærkningerne fremsendes på vegne af:

Lb.nr. 4 Michael Krog

Lb.nr. 21 Erik Holmboe

Lb.nr. 26 Hans Madsen

Lb.nr. 27 Benny Frømann Nielsen

Lb.nr. 28 Niels-Karl Linde Nielsen

Lb.nr. 29 Tine Romby Larsen og Thomas Corell Lundberg

Lb.nr. 33 Jens Christensen

Lb.nr. 35 Søren Kruse Poulsen Bro

Lb.nr. 40 Søren Due og Lone Klok

Lb.nr. 41 Ivan Emil Dalsgaard

Lb.nr. 44 Torben Lange Simonsen og Katrine Simonsen

Lb.nr. 45 Mie Knudsen Sohn

Lb.nr. 46 Lars Bjarne Pedersen

Lb.nr. 49 Mette og Kurt Ladegaard

Lb.nr. 51 Brian Knudsen Sohn

Lb.nr. 62 Asbjørn Møller Nielsen

(betegnes samlet som "lodsejerne")

Bemærkningerne i nærværende indlæg er et udtryk for de bekymringer og indsigelser, som fredningsforslaget generelt giver anledning til, og som gør sig gældende for langt de fleste lodsejere inden for fredningsområdet.

Der kan være specifikke, konkrete forhold, der gør sig gældende for den enkelte lodsejer, som nødvendigvis ikke er nævnt i nærværende indlæg. Hver enkelt lodsejer tager derfor forbehold for at fremsætte yderligere synspunkter i forbindelse med sagens behandling.

Lodsejerne ejer tilsammen ca. 151,5 ha jord inden for fredningens geografiske afgrænsning, hvilket svarer til lidt mere end ¼ af fredningens samlede areal. Lodsejerne har, udover lb.nr. 40, det til fælles, at de ejer landbrugsjord inden for fredningens afgrænsning, og at de derfor i et større eller mindre omfang anvender deres ejendomme landbrugsmæssigt.

Lodsejernes ejendomme er alle i vid udstrækning beliggende naturskønt og uforstyrret. Hvis fredningsforslaget vedtages, vil der opstå væsentlige risici for forstyrrelser i området, ligesom fredningen vil indebære en række dyrkningsmæssige konsekvenser og dermed gøre indgreb i den måde, hvorpå nogle af lodsejerne anvender deres ejendomme i dag. Dette uddybes nærmere nedenfor.

BAGGRUND FOR INDSIGELSEN

På et byrådsmøde den 20. marts 2018 besluttede Skive Kommune, at kommunen skulle deltage som medrejser af fredningssagen for Furs nordlige bakkeland (mødets punkt 16). Det fremgår af sagsfremstillingen, at Skive Kommune vil arbejde for, at der sker borgerinddragelse i processen i form af, at der etableres 3- 4 arbejdsgrupper, der sikrer, at fredningen sikrer de værdier, som Furboerne vægter højt.

Den 7. december 2021 godkendte kommunens Teknik- og Miljøudvalg administrationens indstilling om, at fredningen skulle rejses ud fra det foreliggende fredningsforslag (mødets punkt 8). Den 14. december 2021 blev Teknik- og Miljøudvalgets indstilling anbefalet af Økonomivalget (mødets punkt 25), og den 21. december 2021 godkendte byrådet indstillingen (mødets punkt 23).

I alle mødereferater fra de nævnte møder er det fremhævet, at Skive Kommunes deltagelse i sagen er under forudsætning af, at de nuværende aktiviteter i området ikke begrænses af fredningen, og under forudsætning af, at visse betingelser blev opfyldt, herunder at der sker borgerinddragelse i processen i form af 3-4 arbejdsgrupper, der sikrer, at fredningen sikrer de værdier, som Furboerne vægter højt.

Borgerinddragelsen er sket på den måde, at Skive Kommunes Ø-udvalg nedsatte 3 arbejdsgrupper fordelt på følgende grupper; 1) Landbrug, moler og erhverv, 2) Natur og hverdagsliv på Fur og 3) Kultur og turisme, jf. herved de politiske beslutningsreferater.

Landbruget har beklageligvis ikke været repræsenteret i arbejdsgrupperne. Det bemærkes, at kommunens Ø-udvalg består af 3 medlemmer valgt af Skive Byråd, 2 medlemmer valgt af Fur Ø-forening, 1 medlem valgt af Fur Turistforening, 1 medlem valgt af Fur Udviklingsråd, 1 medlem valgt af Fur Havneforening og 1 medlem valgt af Fur Bådelaug. Det vil sige foreninger, der ikke repræsenterer landbruget. Der har heller ikke været afholdt en offentlig høring forud for den politiske godkendelse af fredningsforslaget. Konsekvensen er, at der foreligger et fredningsforslag, der i vid udstrækning kun tilgodeser øens turisme, Fur Bryghus, Fur Camping, sommerhusejerne og molerindustrien, uden at der tages hensyn til de landbrugsmæssige interesser i området.

Det er naturligvis meget beklageligt, at der er udformet et fredningsforslag, hvor dem, der bliver mest berørt af fredningen, ikke har haft mulighed for at gøre deres interesser gældende – særligt når denne fremgangsmåde ikke harmonerer med den proces, der har været en forudsætning for Skive Kommunes deltagelse i fredningssagen, og særligt når fredningsforslaget i modsætning til kommunens forudsætning indebærer, at nogle nuværende aktiviteter begrænses.

Med nærværende indlæg henstilles der til, at Skive Kommune som medunderskriver af fredningsforslaget medgiver, at fredningsbestemmelserne skal tilpasses med afsæt i landbrugets interesser, så der ikke kun udformes særbestemmelser for visse erhvervsgrupper, jf. fredningsforslagets § 12.

FREDNINGSFORSLAGETS KONSEKVENSER

Det anerkendes, at bakkelandskabet på Fur rummer væsentlige landskabelige, biologiske, kulturhistoriske og geologiske værdier, som fredningen bl.a. har til formål at bevare. Lods-ejeren ønsker også at bevare disse værdier. Imidlertid vurderes det, at nogle af fredningsforslagets bestemmelser – modsat hvad der er tiltænkt – kan gøre varigt indgreb i værdierne. Derudover vurderes det, at nogle af fredningsforslagets bestemmelser går langt videre end fredningens formål, og at mange af bestemmelserne ikke er nødvendige for at opnå fredningens hovedformål; nemlig at bevare og forbedre områdets kvaliteter og værdier.

Disse overordnede synspunkter uddybes straks nedenfor.

Øget publikumstryk

Fredningsforslaget indeholder en række bestemmelser, der medfører et væsentligt øget publikumstryk på omgivelserne, hvilket er ødelæggende for den nuværende natur og dyrelivet på Fur.

Efter § 8.6 skal der udlægges nye stier som vist på fredningskortet. Hvis adgang via stierne hindres ved hegning af områder af hensyn til græssende dyr, skal der efter § 8.7 skabes offentlig adgang gennem de indhegnede områder, alternativt skal stien føres uden om indhegningen.

§ 8.7 medfører den meget uhensigtsmæssige situation, at offentligheden uden videre får adgang til at vade gennem indhegnede områder uden hensyntagen til, at dyrenes adfærd i perioder kan være påvirket af brunst eller forekomsten af dyreunger. Hensynet til at skabe den nødvendige ro omkring dyrene vurderes at veje tungere end hensynet til at indrømme offentligheden yderligere adgang til området. Der bør derfor ikke udlægges nye stier i områder, der anvendes til græssende dyr. Der bør heller ikke fastsættes bestemmelser, hvorefter stierne uden nogen nærmere afgrænsning kan føres uden om de indhegnede områder, da det hensætter lodsejeren i en meget usikker retsposition. Enhver lodsejer har krav på at kende omfanget og følgevirkningen af de fredningsbestemmelser, der gør indgreb i ejendomsretten, herunder stiudlæg, hvilket lodsejerne ikke med rimelighed kan i forhold § 8.7.

Den væsentligste udfordring med stiudlæggene efter § 8.6 er, at de nye stier utvivlsomt vil skabe et uforholdsmæssigt højt publikumstryk på omgivelserne til stor gene for dyrelivet og naturen i de pågældende områder. Lodsejerne ønsker ikke, at deres arealer udsættes for forstyrrelser, men derimod at arealerne fortsat kan henligge uforstyrret af hensyn til det rige dyreliv og naturen, der findes på Fur.

Som eksempel udlægges der et større stiforløb over et areal ejet af Søren Kruse Poulsen Bro, lb.nr. 35. For det første udlægges der på matr.nr. 119b et stiforløb tværs gennem et fredskovspligtigt areal, der ellers nyder en restriktiv beskyttelse efter skovloven, der har til formål at bevare og værne om landets skove. Hensynene bag skovloven tilsidesættes, hvis det fredskovspligtige areal inddrages til stianlæg, som uden videre kan anvendes af offentligheden. Det bemærkes, at den nye sti ikke ses at forbinde to eksisterende stier, og formålet med stiforløbet kan også som følge heraf være svært at få øje på.

For det andet udlægges der et længere stiforløb over bl.a. matr.nr. 19b, 23f og 15c, der fortsætter via 21q, 35i og 37s, der ejes af Jens Christensen, lb.nr. 33. Arealerne er karakteriseret som værende overdrev og hede beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, hvorfor de ikke bør udsættes for øget publikumstryk, hvis de naturmæssige værdier omkring arealerne skal bevares. For lodsejerne er det væsentligt, at den eksisterende ro omkring biotoperne bevares, hvilket ikke er muligt, hvis der udlægges stier, der gennemskærer naturområderne.

Det skal i øvrigt bemærkes, at arealerne har en stor jagtmæssig værdi, som vil lide skade, hvis stierne udlægges som anført på fredningskortet. Lodsejerne plejer i dag arealerne til stor gavn for de forskellige vildtbestande, hvilket de ønsker at fortsætte med.

Det bør desuden tages i betragtning, at mange af arealerne drives landbrugsmæssigt, og at mange af de eksisterende markveje derfor anvendes i forbindelse med driften. Nye stiudlæg

vil muliggøre flere "rundture", jf. fredningsforslagets side 13, hvilket utvivlsomt vil forårsage et større tryk på de eksisterende stier og markveje, der er åbne for offentligheden efter naturbeskyttelseslovens adgangsbestemmelser. Ud fra et sikkerheds- og driftsmæssigt perspektiv bør der ikke udlægges nye stier, der vil kunne påvirke de eksisterende markveje.

Samlet set vurderes det, at konsekvenserne ved at udlægge nye stier, herunder et højere publikumstryk, ikke står i et rimeligt forhold til behovet for øget adgang til områderne. Som det fremgår af fredningskortet findes der i dag rigtig mange stier i området, der sikrer offentlighedens adgang. Der er ikke behov for yderligere adgang. Derimod står udlægget af nye stier paradoksalt nok i kontrast til fredningens hovedformål om at bevare områdets værdier, idet der vil opstå konkret risici for en ikke uvæsentlig forringelse af naturbeskyttelsen og beskyttelsen af de dyr, der lever i områderne.

Det høje publikumstryk, der er en konsekvens af § 8.6, skal ses i lyset af fredningsforslagets § 7.8, § 7.9 og § 8.3, der tillige vil være ødelæggende for de oplevelser og indtryk, som naturen på Fur i dag byder på.

Efter § 7.8 kan der på plejemyndighedens foranledning etableres primitive overnatningssteder med shelters, borde, bænke, bålpladser og toiletbygninger og lignende til almen anvendelse. Det er uklart, hvor disse overnatningssteder kan etableres, hvis plejemyndigheden ønsker det. Det vil være meget vidtgående, hvis plejemyndigheden – evt. med fredningsnævnets accept - kan bestemme, at privatejede arealer skal indrettes med offentligt tilgængelige overnatningssteder. Som minimum skal det præciseres, at plejemyndigheden ikke har mulighed for at opsætte de nævnte faciliteter på privatejede arealer, medmindre lodsejeren indvilliger heri. Yderligere kan der efter § 7.9 opsættes toiletter, borde, bænke, skraldespande og lignende på offentlige parkeringspladser. Bestemmelsen vil ligesom § 7.8. utvivlsomt bidrage til øget færdsel og ophold i naturen.

Hverken § 7.8 eller § 7.9 harmonerer med fredningens hovedformål om at bevare områdets værdier.

Efter fredningsforslagets § 8.3 skal plejemyndigheden sikre, at de nye stier holdes åbne ved slåning af sporet mindst en gang årligt eller på anden måde er afmærkede i terrænet og dermed synlige for publikum. Det er ganske vidtgående, at der ikke er fastsat nogen begrænsning i forhold antal slåninger, tidsrummet herfor osv. I princippet kan plejemyndigheden tvinge sig adgang til private arealer på alle tidspunkter af året og i alle døgnets 24 timer, hvilket går videre end fredningens formål. Som nævnt ønsker lodsejerne ikke, at deres arealer udsættes for så mange forstyrrelser, som fredningsbestemmelserne lægger op til, herunder med motordrevne køretøjer i forbindelse med myndighedens pleje, hvilket er et væsentligt hensyn, som fredningsnævnet skal tage i betragtning.

Det bemærkes, at den enkelte lodsejer er bekendt med, at vedkommende efter plejebekendtgørelsen kan modsætte sig plejeforanstaltninger, hvorefter fredningsnævnet træffer afgørelse, jf. herved også § 10.5.

Det er imidlertid urealistisk at forestille sig, at plejen ikke vil blive godkendt og dermed gennemført, når § 8.3 er udformet så bred, som den er.

Lodsejerne og furboerne har i adskillige år værnet om deres natur, hvilket kommer til udtryk i en varierende natur med mange gode levesteder for dyrelivet, herunder særligt rådyrbestanden, musvåger og andet fuglevildt.

Opslag på "Arter", der er en del af Danmarks Miljøportal, bekræfter det rige dyreliv, herunder også i form af rødlistede og truede arter. Oplevelsen af Fur er i dag enestående, og det er derfor afgørende, at der ikke fastsættes fredningsbestemmelser, som ligefrem kan være den medvirkende årsag til, at naturen og dyrelivet på øen ændrer sig.

Ovennævnte synspunkter gør sig også gældende i relation til parkeringspladser og tilkørselsforhold.

Arealernes drift

Fredningsforslaget indeholder en række bestemmelser, der hindrer, at den nuværende arealanvendelse kan fortsætte, hvilket står i stor kontrast til, at forudsætningen for Skive Kommunes deltagelse i fredningssagen var, at de nuværende aktiviteter i området ikke måtte begrænses af fredningen.

§ 4.1 indeholder et forbud mod at plante juletræer og dyrke flerårige udsigtshæmmende afgrøder som f.eks. elefantgræs, energipil mv. Der er tale om afgrøder, der alle på et tidspunkt høstes, og som derfor ikke varigt vil kunne hindre udsigten. Derudover er det bekymrende, at bestemmelsen uden videre gælder for hele fredningsområdet uafhængigt af områdets beskaffenhed og dermed uden hensyntagen til, om afgrøden de facto kan påvirke landskabet negativt i lige netop det område, hvor afgrøden dyrkes.

Opmærksomheden henledes desuden på, at energipil og andre piletyper anvendes i forbindelse med vildtremiser, hvor pilen – udover at have en positiv klima- og miljøeffekt - er til stor gavn for især råvildt og flere fuglearter, men også for biodiversiteten - selv hvor pilen dyrkes som almindelige landbrugsafgrøde.

Det vil være et stort indgreb og have nogle afledte konsekvenser, hvis § 4.1 vedtages. Landbrugets afgrødevalg kan i fremtiden afhænge af, hvad der besluttet politisk f.eks. som led i landbrugsreformer, og det vil derfor være ganske vidtrækkende, hvis landbrugerne afskæres fra at vælge bestemte typer af afgrøder.

§ 4.1 har på den ene side til formål at bevare udsigtsforholdene, uden at formålet dog opnås, mens bestemmelsen den på den anden side bl.a. virker hæmmende for at skabe gode betingelser for et varieret dyreliv og biodiversiteten. Lodsejerne ønsker at bevare landskabet omkring deres ejendomme, som de kender det. At forbyde forhold, som ligefrem kan være med til at bevare områdets kvaliteter, går for langt.

§ 4.2 indeholder et forbud mod at lade småskove med overvejende løvtræ overgå til nåleskov. Disse skove skal derimod opretholdes og må ikke fældes, når træerne er hugstmodne (forbud mod renafdrift). De må kun drives med plukhugst, gruppevis foryngelse, selvforyngelse eller henligge som urørt skov. Der er reelt tale om et forbud mod kommerciel skovdrift, ligesom fremtidige anvendelsesmuligheder indsnævres betydeligt.

Bestemmelsen er særdeles indgribende for de lodsejere, der ejer skov, og som ikke længere kan anvende deres skovarealer som hidtil. Det bemærkes, at fredningsforslaget ikke sigter mod naturgenopretning, jf. Fredningsforslagets side 14, hvorfor der ikke bør sigtes mod urørt skov i § 4.2 – eller i øvrigt ekstensiv skovdrift som nævnt i § 9.1.

Fredningsnævnets opmærksomhed henledes på, at Naturstyrelsen efter det for mig oplyste under det offentlige møde den 13. juni 2022 nævnte, at bestemmelserne om gen- og beplantning efter styrelsens opfattelse var ganske vidtgående.

Efter § 4.4 må nye læhegn kun etableres efter fredningsnævnets godkendelse og må ikke skæmme udsigten fra veje og stier ud over landskabet. Der er tale om en bestemmelse, som har betydelige negative konsekvenser for den landbrugsmæssige arealanvendelse. Læhegn er en afgørende forudsætning for, at der kan skærmes mod vind i det åbne land for at undgå jordfygning, og det er derfor afgørende, at landbrug har mulighed for at etablere nye læhegn, uden at skulle gennem en lang ansøgningsproces hos fredningsnævnet.

Danmarks Naturfredningsforeningen beskriver selv på deres hjemmeside, at læhegn bidrager til, at fugle, flagermus og mange insekter kan finde raste, bygge rede og yngle, og at mange dyr er afhængige af levende hegn. Herunder er flagermus helt særlige, da de bruger læhegn og levende hegn til at orientere sig efter.²

Det forekommer derfor paradoksalt, hvis der fastsættes fredningsbestemmelser, som direkte hindrer, at der kan skabes gode levevilkår for mange dyrearter.

Udover bestemmelserne i § 4 udgør § 7.10 en væsentlig indskrænkning i den landbrugsmæssige drift. Bestemmelsen indebærer et ufravigeligt forbud mod at etablere nye grøfter og dræn, der ikke foretages med henblik på at sikre fredningens formål. Dermed fratages landbruget retten til at kunne dyrke deres egne arealer for det tilfælde, at der er behov for at etablere et nyt, moderne drænsystem, der ikke er 1:1 med det gamle. § 7.10 kan i værste fald medføre, at den nuværende landbrugsjord fremover ikke kan dyrkes.

§ 3-arealer

Efter fredningsforslagets § 4.5 skal arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 holdes i en stand, så de ikke vokser ud af beskyttelsen. Dette er til trods for, at fredningsforslaget ikke sigter mod naturgenopretning, jf. Fredningsforslagets side 14.

§ 4.5 kan reelt indebære et forbud mod at fortsætte en eksisterende lovlig anvendelse, medmindre anvendelsen kan sikre, at arealet aldrig vokser sig ud af beskyttelsen. § 4.5 går derfor også langt videre end naturbeskyttelseslovens § 3, der i modsætning til § 4.5 ikke indeholder et forbud mod at fortsætte lovlige aktiviteter på det tidspunkt, hvor lokaliteten voksede sig ind i beskyttelsen. § 3-beskyttelsen er således dynamisk forstået på den måde, at et areal kan vokse sig ind og ud af beskyttelsen.

Med § 4.5 pålægges mange af lodsejerne reelt en direkte handlepligt – ikke kun til at stoppe en aktivitet, men også til at sørge for, at en bestemt naturtilstand på et areal fremover opretholdes. Ingen lodsejere kan være fuldstændig herre over, hvordan et areal udvikler sig, hvorfor § 4.5 må anses for uforholdsmæssig streng.

§ 4.5 skal ses i lyset af § 9.2, hvorefter pleje af overdrev, enge, heder, søer og moser (som sædvanligvis er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3) skal bevare og fremme plantesamfund med arter, der er karakteristiske for naturtyperne, samt i videst muligt omfang fremme et rigt og varieret dyreliv. Plejen skal i særlig grad sigte på bevaring af sårbare og sjældne arter af planter og insekter.

Det er en meget omfattende forpligtelse, at lodsejerne pålægges at holde et areal i en bestemt naturtilstand.

Lodsejeren risikerer at blive mødt med påbud om ikke at overholde fredningsbestemmelsen, selvom der intet er at bebrejde den pågældende. Alternativt skal plejemyndigheden gennemføre plejen efter fredningsforslagets § 10.5, hvilket også vil være meget byrdefuldt for den enkelte lodsejer, der ikke længere kan anvende sit areal som hidtil. Reelt indebærer det, at plejemyndigheden "overtager" lodsejerens areal, uden at lodsejeren har mulighed for at anvende arealet som hidtil.

Yderligere skal det fremhæves, at rækkevidden af § 4.5 er uklar. Det fremgår ikke, om § 4.5 omfatter de på fredningstidspunktet § 3-beskyttede arealer, eller om bestemmelsen gælder samtlige arealer, der på et tidspunkt måtte vokse sig ind i beskyttelsen. Hvis sidst nævnte scenarie er tilfældet, vil konsekvenserne af bestemmelsen være enorme, idet lodsejernes mulighed for at anvende deres arealer med tiden kan forsvinde.

På denne baggrund vurderes det, at indholdet af 4.5 og § 9.2 går langt videre end fredningens formål. Det er på ingen måde nødvendigt, at der pålægges større restriktioner på § 3-arealerne, end hvad der i forvejen følger af naturbeskyttelseslovens § 3.

Fredningsnævnets opmærksomhed henledes på, at netop den landbrugsmæssige brug af jorden i bakkerne kombineret med over hundrede års molerindvinding har skabt grundlaget for adskillige værdifulde og artsrige overdrev, pletter med hedevegetation, grønne enge og små lunde med gamle krogede træer, som har fået lov til at passe sig selv til stor gavn for det vilde dyre- og planteliv, jf. Fredningsforslaget side 4. Dette bekræfter, at lodsejerne skal indrømmes adgang til at passe deres areal, som de altid har gjort.

Råstofgrave

Fredningsforslagets § 5.3 regulerer, hvordan råstofgravene må anvendes, når de ikke længere skal anvendes til indvinding af råstoffer. Det fremgår af bestemmelsen, at de udgravede arealer skal holdes åbne og udvikles til naturområder, herunder eventuelt efterlades delvist vanddække i bunden af gravene og med mulighed for løbende at sikre blottede geologiske profiler udvalgte steder.

Bestemmelsen indebærer reelt, at arealer, der har været anvendt som råstofgrav, mister deres værdi fuldstændigt, når indvindingen er afsluttet. Der vil ikke være mulighed for at plane arealerne eller anvende dem landbrugsmæssigt. Derimod pålægges der lodsejerne en handplegt til at udvikle områderne til natur.

Indholdet af § 5.3 er særdeles vidtgående og indgribende for den enkelte lodsejer, herunder for Michael Krog - lb.nr. 4, der ejer jord, som anvendes til molerindvinding. Hvis § 5.3 vedtages, må arealerne ikke reetableres og anvendes landbrugsmæssigt som planlagt, når

molergraven ikke længere er aktiv. Der er tale om et større areal på ca. 15-18 hektar, som reelt bliver værdiløst.

Bebyggelse

Efter fredningsforslagets § 6.1 må der ikke opføres eller etableres nye selvstændige boliger inden for det fredede område, mens tilbygninger og ombygninger reguleres af planloven, jf. § 6.2.

Det er uklart, om bestemmelserne skal forstås på den måde, at der er forbud mod at opføre en ny bolig som erstatning for en gammel, der er ødelagt ved en hændelig begivenhed som brand, hærværk eller stormskade. I nogle tilfælde kan en bolig være så beskadiget, at der skal opføres en ny selvstændig bolig som erstatning for en gammel bolig, der ikke længere er anvendelig. Denne mulighed skal være til stede.

Derudover er det meget indgribende, at der efter § 6.4 ikke må opføres ny selvstændig bebyggelse. Bestemmelsen rammer meget bredt, da bebyggelsesbegrebet, hvis det skal forstås på samme måde som i planlovens § 35 og byggelovens § 2, ikke kun omfatter "traditionelle" bygninger, men også faste konstruktioner og anlæg. Konsekvensen af § 6.4 er, at det ikke vil være muligt at opføre en helt almindelig garage, en carport, overdækninger eller et udhus. Det vil heller ikke være muligt at opføre andre bebyggelser som hegsmure, pergola, terrasser og lignende "tilbehør" til bygninger.

Endeligt er det uholdbart for landbruget, at bygninger, som er nødvendige for landbrugsbedriften, kun må opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse, jf. § 6.3. Tilknytningskravet efter planloven er fastsat til 50 m, men kan fraviges, hvis der meddeles landzonetilladelse hertil, jf. planlovens § 36, stk. 2. Baggrunden for planlovens § 36, stk. 2 er blandt andet, at det nødvendigvis ikke altid er muligt at opføre en landbrugsbygning i nær tilknytning til en eksisterende bygning, hvorfor tilknytningskravet kan fraviges efter en konkret vurdering ud fra planlægningsmæssige hensyn, herunder landskabelige og naturmæssige hensyn.

Planlovens landzoneregler sikrer i tilstrækkelig grad, at der ikke opføres uplanlagt og spredt bebyggelse i det åbne land. Det er derfor unødvendigt at fastsætte regler, der fratager lods-ejeren muligheden for at opføre bebyggelse uden nogen nærmere vurdering af den konkrete bebyggelses indvirkning på landskabet og naturen mv. Planlovens landzoneregler administreres restriktivt, hvorfor bestemmelserne i § 6 må anses som overflødige og unødvendige til at opnå fredningens hovedformål.

For Tine Romby Larsen og Thomas Corell Lundberg, lb.nr. 29, har bestemmelserne i § 6 den konsekvens, at parrets planer om at drive deres slægtsgård beliggende Blegagervej 5 videre, herunder ved at omlægge ejendommens arealer til økologisk produktion af bær, frugter, druer, grønsager og korn, ikke nødvendigvis kan realiseres. Projektet indebærer, at der skal opføres bebyggelse til brug for produktionen og forarbejdningen af råvarerne, et væksthus med tilhørende café, spa-/wellnessfaciliteter samt hytter til brug for overnattende gæster, der alt sammen drives bæredygtigt ved anvendelsen af sol- og vindenergi samt biomasse.

Disse grønne energiformer forudsætter, at der kan opføres anlæg hertil.

Det understreges, at planlovens landzoneregler, der administreres restriktivt, er tilstrækkelige til at sikre de værdier, som fredningen har til formål at bevare og værne om.

OPSUMMERING OG ÆNDRINGSFORSLAG

Overordnet set bærer fredningsforslaget præg af, at der ikke er taget højde for de landbrugsmæssige interesser i området. Fredningsforslaget indebærer store indgreb i den måde, hvorpå arealerne i dag anvendes, herunder til landbrugsmæssige formål, ligesom forslaget vil være stærkt medvirkende til, at publikumstrykket i de fredede områder vil stige uforholdsmæssigt meget til stor ulempe for lodsejerne, naturen og dyrelivet.

På denne baggrund opfordres fredningsnævnet til at foretage en række ændringer i fredningsforslaget, hvis fredningen skal vedtages. På Fur findes der mange gårdbutikker, der forsyner øens mange tilbud, der værner om de lokale råvarer. For at bevare denne unikke kultur, der karakteriserer øsamfundet, er det essentielt, at fredningen i højere grad tilpasses de eksisterende, lovlige aktiviteter. Ændringsforslagene er derfor båret af tungtvejende samfundsmæssige hensyn.

Dertil kommer, at ændringsforslagene ikke medfører, at formålet med fredningen ikke opnås. De fredningsmæssige værdier for områdets brugere vil derimod blive bevaret, selvom ændringsforslagene indarbejdes i fredningsbestemmelserne. Samlet set kan det derfor konkluderes, at alle oprindelige fredningshensyn kan tilgodeses fuldt ud i ændringsforslaget samtidigt med, at fredningen gøres mindre indgribende for netop de lodsejere, hvis arealer pålægges byrder i forbindelse med fredningen.

Ændringsforslagene og opfordringerne er som følger:

- 1) Der skal ikke udlægges nye stier af hensyn til at sikre fortsat ro omkring naturen og dyrelivet.
Subsidiært skal udlæg af nye stier begrænses i videst muligt omfang, så der konkret tages højde for de arealer, der kan blive påvirket af et højt publikumstryk.*
- 2) Der skal ikke etableres overnatningssteder og andre faciliteter rundt omkring i det åbne land, herunder ved parkeringspladser. Subsidiært skal plejemyndigheden ikke kunne kræve overnatningssteder på privatejede arealer etableret.*
- 3) Plejemyndigheden skal ikke kunne tvinge sig adgang til private arealer for at vedligeholdelse stier, foretage pleje af naturarealer mv. Eventuelt pleje af privatejede arealer skal foregå via dialog.*
- 4) Landbruget skal ikke begrænses i deres afgrødevalg og skal frit kunne etablere læhegn og nedlægge dræn, der er nødvendige for den landbrugsmæssige anvendelse af arealerne.*
- 5) Der skal hverken fastsættes et forbud mod nåleskov, hvor der tidligere har været løvskov, eller et forbud mod renafdrift og dermed professionel skovdrift.*
- 6) Arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 skal ikke underlægges en strengere regulering end den, der allerede følger af naturbeskyttelseslovens § 3.*
- 7) Råstofgrave skal kunne anvendes landbrugsmæssigt efter endt indvinding, herunder skal der kunne foretages terrænregulering i et nødvendigt omfang.*
- 8) Opførelse af bebyggelse skal reguleres af planlovens landzoneregler.*

Derudover bør Fredningsnævnet overveje, om fredningens afgrænsning skal ændres, så ejendomme med eksisterende, lovlige aktiviteter ikke omfattes af fredningen. Efter det for

mig oplyste ejer Naturstyrelsens arealer udlagt til natur i nær tilknytning til fredningens nuværende afgrænsning. Det vil være oplagt at inddrage disse arealer i fredningen som erstatning for de arealer, der tages ud.

Som følge af den politiske beslutningsproces i Skive Kommune, hvor der har været en meget klar forudsætning om borgerinddragelse og om, at de nuværende aktiviteter i området ikke skal begrænses af fredningen, bør kommunen aktivt forholde sig til ovenstående ændringsforslag. Lodsejerne vil meget gerne have en dialog om de præsenterede problemstillinger, og her bør Skive Kommune som medforslagsstiller af fredningsforslaget gå forrest for at vise, at hensigten om borgerinddragelse faktisk var reel.

... ”

Miljøstyrelsen har den 7. juli 2022 sendt følgende supplerende bemærkninger:

” ...

Bemærkninger til fredningsforslag for Furs Bakkeland

I forbindelse med det offentlige møde om fredningsforslag for Furs Bakkeland den 13. juni 2022 anmodede fredningsnævnet om at modtage eventuelle skriftlige bemærkninger inden en måned.

Miljøstyrelsen kan oplyse, at styrelsen støtter de overordnede intentioner med fredningsforslaget, da styrelsen er enig i, at området rummer store landskabelige og geologiske værdier og desuden ikke uvæsentlige natur- og kulturværdier. Hertil kommer, at en fredning vil forbedre offentlighedens adgang til området.

Bemærkninger til fredningsbestemmelserne:

Af § 4, nr. 2 fremgår, at eksisterende småskove med overvejende løvtræ skal opretholdes og ikke må konverteres til løvskov.

Miljøstyrelsen bemærker, at bestemmelsen med denne formulering vedrører de arealer, der er vist med grønt på fredningskortet, når der ikke er nåletræsbevoksninger på arealerne. Ved sammenligning af fredningskortet (kortbilag 1) og kortbilag 2 ses, at der er overlap mellem ”skov” på kortbilag 1 og arealer beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, som vises på kortbilag 2. Et sådant overlap ses fx på lb.nr. 2’s arealer. Samtidig fremgår af § 4, nr. 5, at arealer beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 skal holdes i en naturtilstand, så de ikke vokser ud af beskyttelsen. De to bestemmelser modsiger således hinanden. Hvis fredningsnævnet beslutter at gennemføre fredningen, bør denne uoverensstemmelse rettes, så det entydigt fremgår, at § 3 beskyttelsen kan opretholdes.

Bestemmelsen om bevaring af eksisterende småskove med overvejende løvtræ forekommer desuden at være for restriktiv og uhensigtsmæssig, da det på sigt kan vise sig at være hensigtsmæssig at fjerne bevoksninger og tilgroning af hensyn til udvikling af overdrev og hede og af hensyn til at skabe udsigter over området.

Fredningsforslaget savner i det hele taget en nærmere begrundelse for, hvorfor det er vigtigt at bevare alle løvskovsarealer frem for andre naturtyper.

Øvrige bemærkninger til fredningsforslaget:

Forslaget savner en redegørelse for eventuelle forekomster af arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV, og hvordan en fredning vil påvirke sådanne arter. Det bemærkes, at heder og overdrev er mulige levesteder for fx markfirben, som er opført på habitatdirektivets bilag IV (naturbeskyttelseslovens bilag 3).

Naturstyrelsens bemærkninger i forhold til stiforløb på bl.a. lb.nr. 15's areal vedhæftes. Disse bemærkninger er også sendt til Danmarks Naturfredningsforening.

Screening af fredningsforslagets forventede miljøkonsekvenser.

Fredningsnævnet har med brev af 4. april 2022 anmodet om Miljøstyrelsens eventuelle bemærkninger til sagsrejsernes screeningsnotat.

Miljøstyrelsen bemærker, at Slots- og Kulturstyrelsen, som myndighed for fortidsminder, også kan anses for at være berørt myndighed, jf. lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), § 32, stk. 3.

Miljøstyrelsen har ikke yderligere bemærkninger ud over de ovenfor anførte om beskyttede naturtyper og bilag IV arter.

... ”

Region Midtjylland har den 30. maj 2022 afgivet følgende bemærkninger til forslaget:

<i>Side</i>	<i>Regionens bemærkning</i>
<i>2</i>	<i>I litteraturlisten fremgår ”Råstolplan 2020” ikke. Dette er den gældende plan for indvinding af råstoffer på Fur, hvorfra kortbilag er brugt til forslaget. Se www.rastofplan2020.r.dk</i>
<i>13</i>	<i>”Molerforekomsterne er begrænsede, så det kan forudses, at molerindvindingen ophører i løbet af få årtier.” Det foreslås at ændret til: ”Molerforekomsterne på Fur er begrænsede, så det kan forudses, at molerindvindingen ophører i løbet af få årtier.”</i>
<i>14/15</i>	<i>Vi vil gerne gøre opmærksom på, at afsnittet med ”Råstofindvindingsinteresser” ikke er opdateret i forhold til den gældende plan. Der henvises i fredningsteksten til den eksisterende plan som værende ”Råstofplan 2016”. I mellemtiden er Råstofplan 2020 blevet vedtaget for Region Midtjylland den 23. juni 2021. Kortet på side 14 bør derfor opdateres, da det ligeledes ikke er korrekt. De korrekte kort kan tilgås som WFS/WMS lag på under Webservices på: www.gis.rm.dk. Vælg ”webservices” og her kan man hente både polygonerne for råstofgraveområder, samt for råstofinteresseområder. Som ekstra oplysning kan nævnes, at regionen udsender en råstofredegørelse i høring fra den 1. juni – 14 august 2022. Råstofredegørelsen samt de tilhørende høringssvar skal danne grundlag for om der skal udføres en ny Råstofplan</i>

	2024. I kan holde jer orienteret om denne proces på: www.raa-stofplan2024.rm.dk
15	"Dog kan der ikke efter fredningen graves råstoffer i § 3-beskyttede områder efter naturbeskyttelsesloven eller i områder med fredskov, da dette vil stride imod hensynet til naturinteresserne". Regionen bemærker til dette afsnit, at man med denne formulering foregriber en konkret stillingtagen til et fremtidigt projekt. Herved fjernes den konkrete vurdering af projektet, som altid bør foretages af den rette myndighed. Regioner mener, at formuleringen er fejlbehæftet og foreslår at formuleringen fjernes og dermed giver plads til at den konkrete vurdering altid foretages af rette myndighed.
17	Under opremsningen af planforhold kan med fordel også henvises til regionens planlægning med råstofplaner.
19	§ 5, stk. 4: "I forbindelse med nye råstoftilladelser skal efterbehandling af molergrave ske til naturformål uden brug af pesticider og gødning, og med øget biodiversitet for øje". Regionen vil gerne have uddybet hvilket lovgivning der ligger til grund for denne formulering? Regionen kan kun stille vilkår om ingen brug af pesticider og gødning, hvis der ligger en faglig vurdering til grund for grundvandsbeskyttelsen i området. Det kræver at området ligger i enten OSD, NFI eller Indvindingsopland til et vandværk. Hvis der stilles vilkår omkring dette, kræver det således en konkret vurdering og udtalelse fra rette myndighed. Regionen er derfor uenig med Fredningsrejserne omkring formuleringen og vil anbefale at paragraffen bliver slettet, da den ikke vil kunne håndhæves af regionen som myndighed for råstofområdet, medmindre der er et OSD, NFI eller indvindingsopland der skal beskyttes. Endvidere kan regionen ikke stille vilkår om reetablering til natur – dette skal foregå ad frivillighedens vej i dialog med den eksisterende lodsejer. Jævnfør også grundlovens § 73.
42	Bilag 5: "Miljøparametre: Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for anden planlægning og lovgivning" Fredningsrejserne forholder sig ikke til den regionale råstofplan. Regioner mener, at denne ligger inde under relevant planlægning for forslaget indvirkning. Regionen bemærker, at man skal forholde sig til denne, og vurdere den påvirkning fredningen kan have på den regionale sikring af råstoffer til samfundet.

...

Jørn-Ole Andreasen, sommerhusejer uden for fredningsområdet, har den 28. juni 2022 påpeget nogle faktuelle fejl og mangler i sagsrejsernes kortmateriale og har herudover anført følgende bemærkninger til fredningsforslaget:

” ...

Nye stier.

1. *”Morten Thises sti”. Den nye sti fra Ulsted sommerhusområde og ned øst og syd for Morten Thises molergrav svarer til en uofficielt stisystem (med den ændring i sommerhusområdet, der blev diskuteret på det offentlige møde). Den kan gøres til en flot tur rundt om Morten Thises molergrav ved at forlænge den med endnu en uofficiel sti fra Eskilshøj mod øst. Det første stykke mod øst på en markvej (på fx Krak markeret som sti) mellem matr. 35 e og 35 i. Herefter fortsætter man mod nordøst på nordsiden af Morten Thises molergrav, op forbi den, desværre fuldstændigt tilgroede, gravhøj. Det er herfra den på mødet diskuterede sti fra Ulsted sommerhusområde støder til. De to stier kan forbindes med en direkte sti over overdrevet umiddelbart vest for molergraven. Den beskrevne forlængelse af ”Morten Thise stien” vil give besøgende på Fur en fantastisk mulighed for at komme rundt i det flotte landskab fra P-pladsen nord for Eskilshøj. [foto udeladt]*
2. *”Manhøj stien”. Fra Manhøj kan man følge en af Naturstyrelsens stier mod nord forbi A Hvistelnstov til Gammelgårdsvej mod vest. Herfra går ruten mod nord, øst og syd ad Gammelgårdsvej og Emmelstensvej. Med al respekt en lidt kedelig vandring på grusveje. Det vil være fantastisk, hvis man i stedet kunne forlænge/tilføje en retursti fra Gammelgårdsvej/Råkildevvej ind over overdrevene vest for Manhøj tilbage til Manhøj. Et fantastisk landskab. Et princip forløb er vist på kortet på næste side, men jeg har ikke gået turen. [foto udeladt]*

... ”

Sagsrejserne, Danmarks Naturfredningsforening og Skive Kommune har den 1. september 2022 sendt deres bemærkninger til de skriftlige indsigelser til fredningsforslaget. Det fremgår heraf blandt andet:

” ...

Danmarks Naturfredningsforening og Skive Kommune har fra fredningsnævnet modtaget indsigelser indkommet efter det offentlige møde samt umiddelbart inden (fra Café Herrens Mark) med fredningsnævnets anmodning om sagsrejsers bemærkninger til indsigelserne. Hermed sagsrejsernes bemærkninger:

Advokat Trine Trærup Rounkvist på vegne af 16 lodsejere (lbnre.: 4, 21, 26, 27, 28, 29, 33, 35, 40, 41, 44, 45, 46, 49, 51 og 62), anmoder om, at der ikke udlægges nye stier. Man er også bekymret for formuleringen i forskellige §§ og ønsker generelt en langt mere lempelig fredning på landbrugsarealet. Endelig påpeges det, at disse lodsejere ikke føler sig inddraget i de forudgående dialogmøder om fredningens indhold.

Sagsrejserne er af den opfattelse, at nogle af indsigelsespunkterne beror på en misfortolkning af fredningsbestemmelserne. Der lægges således ikke op til, at der kan placeres primitive overnatningspladser på privat jord uden lodsejers accept. Dette er præciseret i udkast til reviderede fredningsbestemmelser. Private lodsejere får ej heller med fredningen pligt til at vedligeholde stier eller gennemføre naturpleje. Dette er plejemyndighedens ansvar, medmindre lodsejer selv ønsker at stå for det. De øvrige indsigelsespunkter ønsker vi ikke som

sagsrejsere at imødekomme, dvs. adgang til flerårige udsigtshæmmende afgrøder, nåleskov, landbrugsjord i nedlagte råstofgrave, at bebyggelse generelt (udenfor "hus med have") reguleres efter planloven mm. Fredningen er netop rejst for at sikre de meget store natur- og landskabsværdier, og det vil være i strid med selve formålet med fredningen at imødekomme disse ønsker. Med hensyn til den angiveligt manglende inddragelse før sagen blev rejst, så finder sagsrejserne, at der har været mange muligheder for at følge processen nært, hvis man har ønsket det. Sagsrejsere af nye fredningssager har ikke pligt til at gennemføre dialogmøder, inden fredningssager rejses i fredningsnævnet. Det har vi alligevel gjort i et betydeligt omfang i sagen om Furs Bakkeland. Det har da også medført mange småændringer undervejs og ført til et fredningsforslag med forholdsvis stor opbakning fra lodsejere og naboer. På den baggrund kan sagsrejserne ikke genkende billedet af en lukket proces.

Jørn-Ole Andreassen, nabo til fredningsområdet, er fremkommet med en række rettelser til fredningskortet, hvor flere stednavne er angivet forkert. Han gør også opmærksom på, at der er fejl i §3-arealerne på kortbilag 1/fredningskortet. Desuden foreslås det at vise på kort, hvilke nedlagte molergrave, der skal holdes åbne (og skal åbnes fremover) og som skal være omfattet af plejemyndighedens plejeplan. Endelig foreslås 2 nye stiforløb.

Rettelserne er nu indarbejdet, så fredningskortets stednavne er angivet korrekt. §3-arealerne er desuden rettet på kortbilag 1/fredningskortet. Med hensyn til fredningsbestemmelsernes tekst om molergrave finder sagsrejsere, at teksten i fredningsforslaget er fint dækkende allerede. De foreslåede stiforløb vil berøre helt nye lodsejere, så på den baggrund har sagsrejsere foreslået et andet stiforløb ved Morten Thises grav, som blot er en justering af det stiforløb, som var i fredningsforslaget, da sagen blev rejst.

Miljøstyrelsen v/Else Marie Stamphøj gør opmærksom på, at der er angivet "skov" (grøn farve på kortbilag 1/fredningskort) på arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens §3, og at der ikke bør være et overlap her. Det foreslås desuden at ændre kravet om forbud imod renafdrift af arealer med overvejende løv (§2 stk. 2). Endelig savner Miljøstyrelsen en redegørelse for eventuelle forekomster af arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV, og en redegørelse for, hvordan fredningen vil påvirke disse arter.

Kortbilag 1/fredningskort er nu gennemrettet således, at der ikke længere er angivet "skov" på arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Sagsrejserne er enige i Miljøstyrelsens ønske om at fjerne forbuddet imod renafdrift af arealer med overvejende løv (§2 stk. 2), da der så kan gives mulighed for mere lysåben natur, og har konsekvensrettet det i udkast til reviderede fredningsbestemmelser. Men hensyn til eventuelle bilag IV-arter så er der endnu ikke registreret markfirben, men der er registreret stor vandsalamander. Fredning giver adgang til naturpleje på private arealer, som vil kunne fremme forholdene for både markfirben, og andre arter, der er afhængige af overdrevsnatur.

Naturstyrelsen v/Leif Kogsgård Lyngsø gør opmærksom på, at stien ved p-plads på Naturstyrelsens areal ved p-plads og Råkildevej bør flyttes, så den vises, hvor der er et eksisterende trampe-spor. Desuden er der forslag til flytning af signatur for badebro/trapper ved nordkysten, så den placeres ud for p-plads. Der gøres desuden opmærksom på, at der aldrig har været en eksisterende sti på matr.nr. 27e.

Begge dele er taget til efterretning og rettet på kortbilag 1/fredningskortet. Med hensyn til stien, så er det sagsrejsernes opfattelse at det "uofficielle trampespor" er en eksisterende sti i naturbeskyttelseslovens forstand. Hvis fredningsnævnet er uenig heri, så kan stiforløbet evt vises med rødt i stedet (ny sti-signatur).

Gregers Stig Andersen, lbnr. 1, foreslår, at det i §7 stk. 7 tydeligt angives, at det alene er med lodsejers accept, at der kan etableres primitiv overnatningsplads mm. Han har desuden en indsigelse imod den viste sti på sin ejendom, som han mener er angivet forkert på fredningskortet.

Sagsrejserne er enige heri, og har indskrevet rettelsen i udkast til reviderede fredningsbestemmelser.

Sagsrejserne har desuden rettet stien på fredningskortet, da luftfotos viser, at stien var forkert angivet på det oprindelige fredningskort.

Mogens Strate, lbnr. 16, anmoder om, at hans ejendom udgår af fredningen.

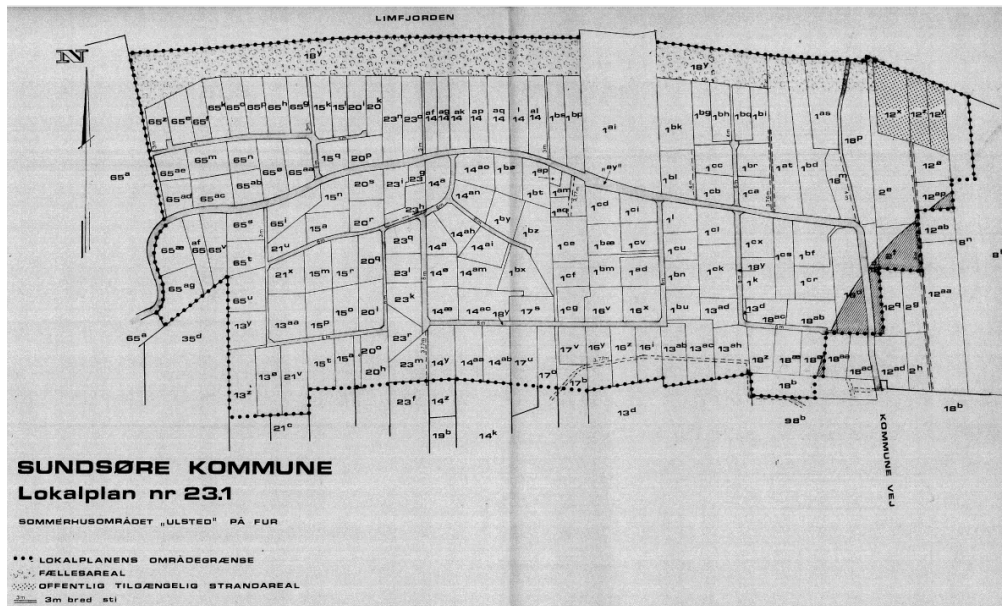
Sagsrejserne har revideret kortet således, at hus med have udgår. Resten af ejendommen er landbrugsjord, som bør forblive inden for fredningen.

Thomas Corell Lundberg og Tine Romby Larsen, lbnr. 29, har ønske om, at en række anlæg, bygninger og afgrøder kan opføres på deres ejendom.

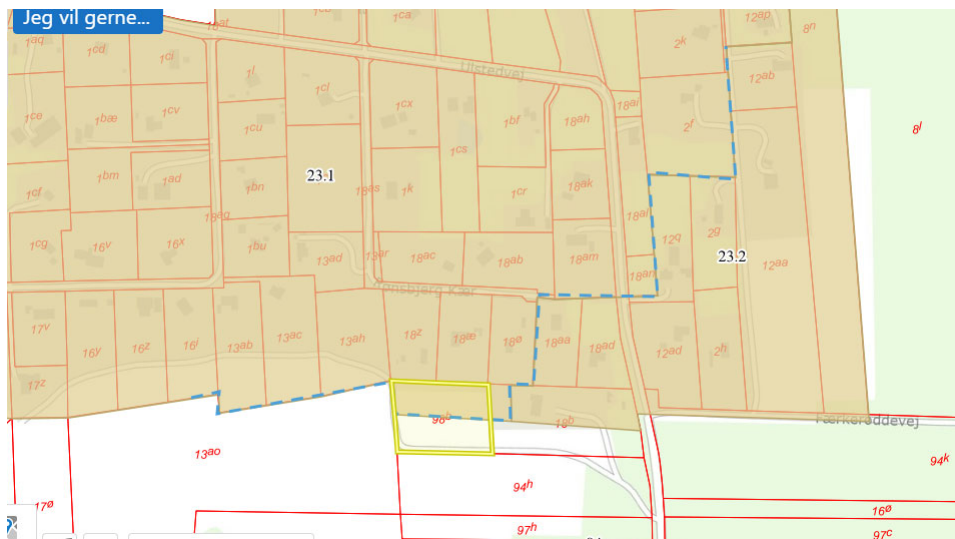
Sagsrejsere er af den opfattelse, at en del af dette kan ske inden for "hus med have", jf. fredningskortet. Inden for "hus med have" er der i fredningsforslaget lagt op til, at det er planlovens regler, som skal følges. Sagsrejserne mener imidlertid ikke, at det vil være i overensstemmelse med hensynet til de landskabelige værdier, at der generelt tillades flerårig udsigtshæmmende beplantning.

Jette Breum og Lars Søndergaard, lbnr. 47, anmoder om, at den ubebyggede sommerhusgrund, som støder op til deres eksisterende sommerhus, udgår af fredningen. Desuden er der bemærkninger til kortet om adgangsvejen til deres sommerhus/grund.

Lokalplan 23.1 for sommerhusområdet Ulsted fra 1986 https://dokument.plan-data.dk/20_1063540_DRAFT_1198223889654.pdf udlægger del af matriklen til sommerhusområde, jf. lokalplan-kort:

Lokalplangrænsen fremgår også af nedenstående kort fra Arealinfo med blåstibling, men her er lokalplangrænsen fejlagtigt angivet, da der ikke findes en lokalplan 23.2.

På den baggrund har sagsrejserne delvist taget lodsejers ønske til efterretning, således at der herefter kan bygges sommerhuse på arealet.

Furs Natur ApS., lbnr. 23, anmoder om, at en del af deres ejendom udgår af fredningen, således, at der kan bygges sommerhuse på arealet.

Sagsrejserne er af den opfattelse, at det pågældende areal rummer meget store landskabelige værdier, og af den grund bør fastholdes inden for fredningen.

Jørgen Christiansen, lbnr. 32, har i mail af 10/5/2022 anmodet om at hans matrikel udgår. Matriklen omfatter 0,2 ha, som er delvist p-plads med med hesteskur og grus/sandareal. Det ligger samtidig helt ud til fredningsgrænsen mod syd med begrænsede landskabsværdier. På

den baggrund har sagsrejserne ikke indvindinger imod, at arealet udgår. Kortet er konsekvensrettet, hvad dette areal angår.”

Advokat Trine Trærup Rounkvist har den 28. oktober 2022 sendt følgende supplerende indsigelse og ændringsforslag:

” ...

SUPPLERENDE INDLÆG VEDR. FORSLAG OM FREDNING AF FURS BAKKELAND – J.NR. FN-MJV-04-2022

Som advokat for Ivan Emil Dalsgaard og Lars Bjarne Pedersen (herefter ”Lodsejerne”), der ejer jord inden for den geografiske afgrænsning af fredningsforslaget for Furs Bakkeland, fremsender jeg hermed supplerende bemærkninger til fredningsforslaget med ID.nr. 126753, herunder tre konkrete ændringsforslag.

Ændringsforslagene og de dertil knyttede bemærkninger skal ses som et supplement til de generelle indsigelser mod nogle af fredningsforslagets bestemmelser, der er sendt til Fredningsnævnet ved indlæg af 11. juli 2022 på vegne af en række lodsejere, herunder Ivan Emil Dalsgaard og Lars Bjarne Pedersen.

Indledningsvis skal det for den gode ordens skyld bemærkes, at Ivan Emil Dalsgaard ejer landbrugsejendommen Kønsborgvej 8, 7884 Fur, hvoraf matr.nr. 14p, 6c og del af 58aq Fur Præstegård, Fur, i alt ca. 3,93 ha, er omfattet af fredningsforslaget (lb.nr. 41), jf. bilag 1. Lars Bjarne Pedersen ejer landbrugsejendommen Kønsborgvej 7A, 7884 Fur, hvoraf matr.nr. 13ao, 17l og del af 13d Fur Præstegård, Fur, i alt ca. 5,00 ha, er omfattet af fredningsforslaget (lb.nr. 46), jf. bilag 2.

Under pkt. 1 præsenteres Lodsejernes ændringsforslag, mens forslagene begrundes under pkt. 2 og 3.

1. Lodsejernes ændringsforslag

Indenfor fredningsområdet ejer Lodsejerne fortrinsvis agerjord, der dog er omgivet af naturrige arealer og skovbevoksning og dermed behæftet med væsentlige jagtinteresser. Arealerne anvendes således til landbrugsmæssig drift og jagt. Arealerne, der ikke er i omdrift, består af lysåbne naturarealer samt bræmmer og lodder med løvskov, der anvendes til jagt og vildtpleje mv.

Hvis fredningsforslaget vedtages, vil der opstå en nærliggende risiko for, at den landbrugsmæssige dyrkning besværliggøres i en sådan grad, at arealernes anvendelse som landbrugsjord er i fare. Derudover vil områdets uforstyrrede karakter ændres i et sådant omfang, at det vil påvirke den nuværende bestand af vildt.

Lodsejerne foreslår derfor for det første en ændring af fredningsforslagets § 2, således at deres arealer på i alt ca. 8,93 ha udgår af fredningsforslaget.

Da arealerne er beliggende i udkanten af fredningsområdet, kan arealerne udgå, uden at dette påvirker det samlede fredningsforslag. Fredningsforslaget er desuden udformet uden

hensyntagen til matrikelopdelingen, hvilket bidrager til at utydeliggøre Lodsejernes rettigheder og pligter. Dette taler i sig selv for, at Lodsejernes matrikler, der kun delvist er omfattet af fredningsforslaget, bør udgå heraf. Samtidigt foreligger der ingen landskabelig hensyn, der kan begrunde fastholdelsen af arealerne som en del af fredningsforslaget, da arealerne størrelsesmæssigt er beskedne, ligesom de er beliggende "gemt" bag eksisterende bevoksning, der efter fredningsforslagets skal bevares. Fredningens formål vil således fortsat kunne opnås, selvom arealerne udgår.

For det andet foreslår Lodsejerne, at fredningsforslagets § 7.8 om publikumsfaciliteter ændres, således at det ikke er muligt at opstille publikumsfaciliteter indenfor fredningsområdet, subsidiært at faciliteter kun kan etableres på arealer ejet af Naturstyrelsen.

For det tredje foreslår Lodsejerne, at særligt to stiforbindelser omfattet af fredningsforslaget udgår, hvilket præciseres nærmere nedenfor.

Fredningsforslagets formål er primært af bevarende karakter, og det er derfor ikke formålstjenligt eller i øvrigt hensigtsmæssigt, at fredningsforslagets bestemmelser ligefrem muliggør tiltag, der skaber forstyrrelser i området. Dette er tilfældet både, hvad angår publikumsfaciliteter og stiforbindelserne. Lodsejerne er naturligvis opmærksomme på, at etablering af publikumsfaciliteter på privatejede arealer kræver ejerens samtykke, idet denne betingelse nu er tilføjet i Danmarks Naturfredningsforenings reviderede fredningsbestemmelser, efter at Lodsejerne m.fl. gjorde indsigelse mod den oprindelige bestemmelse.

Dette ændrer dog ikke, at det fortsat er muligt under visse betingelser at etablere faciliteterne på privatejede arealer, hvilket ikke gavner området eller områdets naturmæssige værdier.

Hensynene bag Lodsejernes tre ændringsforslag beskrives i de følgende to punkter.

2. Øget publikumstryk som følge af stier og publikumsfaciliteter

Fredningsnævnet har i e-mail af 13. september 2022 fremsendt et opdateret fredningskort udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening, jf. bilag 3.

Fredningskortet udlægger – modsat det tidligere fremsendte fredningskort - en ny stiforbindelse langs den sydlige del af matr.nr. 13ao Fur Præstegård, Fur, der ejes af Lars Bjarne Pedersen. Denne stiforbindelse har "sneget sig ind" uden nogen inddragelse af Lodsejerne, herunder Lars Bjarne Pedersen, hvilket må anses som yderst beklageligt.

Den nye stiforbindelse langs matr.nr. 13ao Fur Præstegård, Fur har ikke tidligere været omtalt. Stiens tracé bevæger sig gennem et område, hvor der i dag ikke findes et spor eller en sti. Udlægget af dette nye stiforløb, der som nævnt er foregået uden Lodsejernes inddragelse og høring, er en væsentlig forøgelse af fredningsforslagets negative konsekvenser for mine klienter.

En sådan væsentlig ændring bør ikke kunne indarbejdes så sent i forløbet, og slet ikke uden at fredningsrejserne eksplicit henleder de berørte lodsejeres opmærksomhed herpå.

Derudover har Lodsejerne noteret sig, at der i henhold til fredningskortet udlægges en sti-forbindelsen fra matr.nr. 23s Fur Præstegård, Fur i syd langs det østlige skel af matr.nr. 17l Fur Præstegård, Fur og gennem matr.nr. 17r Fur Præstegård, Fur. Ifølge fredningskortets signaturforklaring er der tale om en "eksisterende sti". Dette må bero på en misforståelse af faktum, da der retteligt er tale om en eksisterende skov- og markvej, som i dag udelukkende anvendes i land- og skovbrugsmæssig sammenhæng.

Det vil være driftsmæssigt ødelæggende, hvis stiforbindelsen optages som værende en del af fredningen og dermed omfattet af fredningsforslagets § 8 om offentlighedens adgang, der må anses som en skærpelse af naturbeskyttelseslovens adgangsbestemmelser.

Hvis Danmark Naturfredningsforening måtte gøre gældende, at der ikke er tale om en skærpelse af naturbeskyttelseslovens adgangsbestemmelser, vurderes det, at bestemmelserne skal udgå, fordi de er unødvendige og overflødige.

Begge de omtalte stiudlæg udgør – sammen med muligheden for at etablere publikumsfaciliteter i henhold til fredningsforslagets § 7.8 - en særdeles indgribende udvidelse af den eksisterende adgang til og anvendelse af området, der i dag henlægger uforstyrret som mark-, skov- og hedearealer. Den nuværende færdsel og ophold i området er forbeholdt de få lodsejere, der enkelte gange årligt har behov for at tilgå deres arealer. Det er væsentligt for Lodsejerne, at den etablerede skov- og landbrugsmæssige drift kan fortsætte i området, uden at der opstår farlige situationer, hvis offentligheden pludselig indrømmes adgang til området i højere grad end hidtil.

Hvis stiudlæggene og publikumsfaciliteterne realiseres vil området desuden blive åbnet op for publikum i et sådant omfang, at området vil ændre karakter, herunder særligt i relation til de vildtbestande, som i dag stortrives i området.

En åbning for offentlighedens færdsel i området vurderes ikke at være i overensstemmelse med fredningsforslagets formål, der bl.a. er at "(...) bevare og forbedre de landskabelige, biologiske, geologiske og kulturhistoriske værdier(...)" og "(...) bevare og forbedre de biologiske værdier, der knytter sig til søer, vandløb, skov- og naturarealer, der ligger spredt i området(...)".

Fredningsforslagets primære formål er at bevare og forbedre de landskabelige og biologiske værdier i området, hvilket et hidtil uset og stort publikumstryk ikke harmonerer med. Med øget færdsel på de markerede stier og vandreruter vurderes der ligeledes at være stor risiko for, at tilstødende arealer vil blive benyttet til fladefærdsel og ophold med stor forstyrrelse for ejendommenes ejere. Dette gælder både i relation til potentiel krænkelse af ejendomsret, men også af hensyn til arealernes drift og pleje i landbrugsmæssig sammenhæng og af hensyn til arealernes nuværende vildtbestande.

Det øgede publikumstryk som følge af stiudlæggene vil utvivlsomt bidrage til, at nogle lods-ejere i nærområdet vil se en fordel i at etablere primitive overnatningspladser med shelters og toiletbygning, jf. fredningsforslagets § 7.8. Fredningsbestemmelserne har således en væsentligt kumulativ effekt til stor ulempe for dem, der - ligesom Lodsejerne - ønsker at bevare områdets nuværende karakter.

Lodsejerne har det overordnede ønske, at deres arealer som hidtil kan henligge frit og fri for forstyrrelser af hensyn til dyrelivet og naturen. Arealerne rummer i dag en stor jagtmæssig værdi, som de foreslåede stiudlæg vil ødelægge. Lodsejerne plejer arealerne til glæde og gavn for vildtet og ønsker at fortsætte med dette.

Samlet set vurderes det, at konsekvenserne ved at udlægge nye stier og muliggøre etablering af publikumsfaciliteter i form af et højere publikumstryk ikke står i et rimeligt forhold til behovet for øget adgang til områderne. Som det fremgår af fredningskortet findes der i dag rigtig mange stier i området, der sikrer offentlighedens adgang. Der er ikke behov for yderligere adgang.

Derimod står udlægget af nye stier i kontrast til fredningens hovedformål om at bevare områdets værdier, idet der vil opstå konkret risici for en ikke uvæsentlig forringelse af naturbeskyttelsen og beskyttelsen af de dyr, der lever i områderne.

3. Arealernes nuværende tilstand skal bevares

Arealerne, som Lodsejerne ejer inden for fredningsforslagets geografiske afgrænsning, udgør i dag – som allerede omtalt - landbrugsarealer i omdrift, lysåbne arealer samt bræmmer og lodder med løvskov. Arealerne har i minimum 75 år fremstået som sådan, jf. flyfoto fra 1945 vedlagt som bilag 4.

Hvis fredningsforlaget vedtages, opstår der risiko for, at arealerne ikke længere kan drives og forvaltes som hidtil, idet fredningsforslaget åbenlyst vægter adgangen til arealerne væsentlig højere end arealernes bevaring.

Lodsejernes landbrugsmæssige drift af arealerne vil blive påvirket af de foreslåede stiudlæg og publikumstrykket, der vil begrænse den nuværende frie landbrugsdrift på tværs af matr. nr. 13ao og 6p Fur Præstegård, Fur, hvor markarealerne drives sammen på tværs af skel. Herudover afgræsses en del af matr. nr. 13ao Fur Præstegård, Fur på en sådan måde, at det nye stiudlæg vil forhindre en hensigtsmæssig hegning.

Det er Lodsejernes ønske, at arealer og drift skal kunne opretholdes som hidtil. Fredningsforslagets formålsbestemmelser vurderes også at understøtte netop dette, hvorimod fredningskortet og en række af fredningsforslagets bestemmelser omvendt har sit hovedfokus på offentlighedens adgang.

Den manglende inddragelse af lodsejere med landbrug i området har med alt tydelighed bevirket, at offentlighedens/publikums interesser vægtes højere end bevaringen af arealernes nuværende tilstand. Det er Lodsejernes synspunkt, at hensynet til at bevare arealernes nuværende tilstand i overensstemmelse med fredningsforslagets formålsbestemmelser og den private brug af området bør veje tungere end hensynet til publikums færdsel.

Fredningsforslagets generelle vægt på publikumsadgang i Lodsejernes område står i stor kontrast til Skive Kommunes forudsætning for deltagelse i fredningssagen, hvorefter allerede eksisterende aktivitet og tilstand skulle være upåvirket af fredningen.

Fredningsforslagets nuværende udformning begrænser som følge af § 4.1–4.7 mulighederne for at pleje og drive arealerne som hidtil, herunder muligheden for f.eks. at etablere læhegn til glæde for områdets biodiversitet.

Bestemmelserne vurderes at kunne udgøre en hindring for, at området ”bevares som åbent landskab med mosaik af forskellige skov- og naturarealer”, jf. fredningsbestemmelsernes § 3.1, idet Lodsejernes frie adgang til løbende at kunne tilpasse deres arealer efter de til enhver tid værende natur- og vildtbehov begrænses.

Det må være centralt for fredningsrejserne, herunder Skive Kommune, at områdets lodsejere kan fortsætte deres hidtidige drift og pleje. Resultatet vil herefter være, at områdets lodsejere arbejder for fredningen og ikke imod, ligesom fredningens formål som følge heraf i højere grad må kunne forventes virkeliggjort.

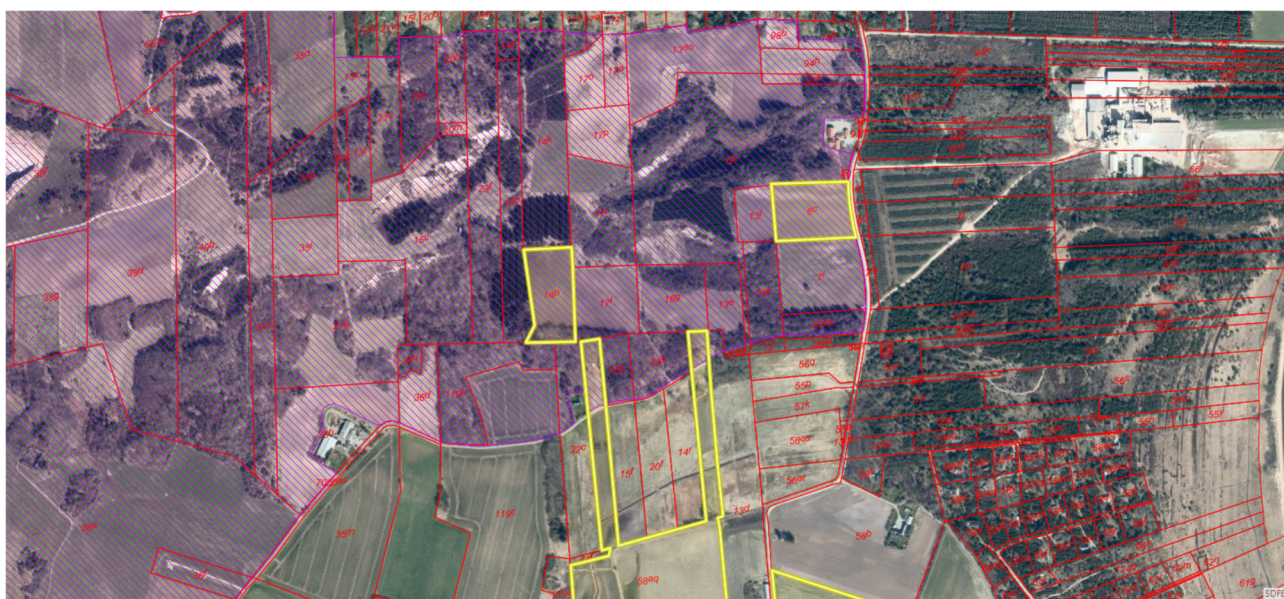
4. Konklusion

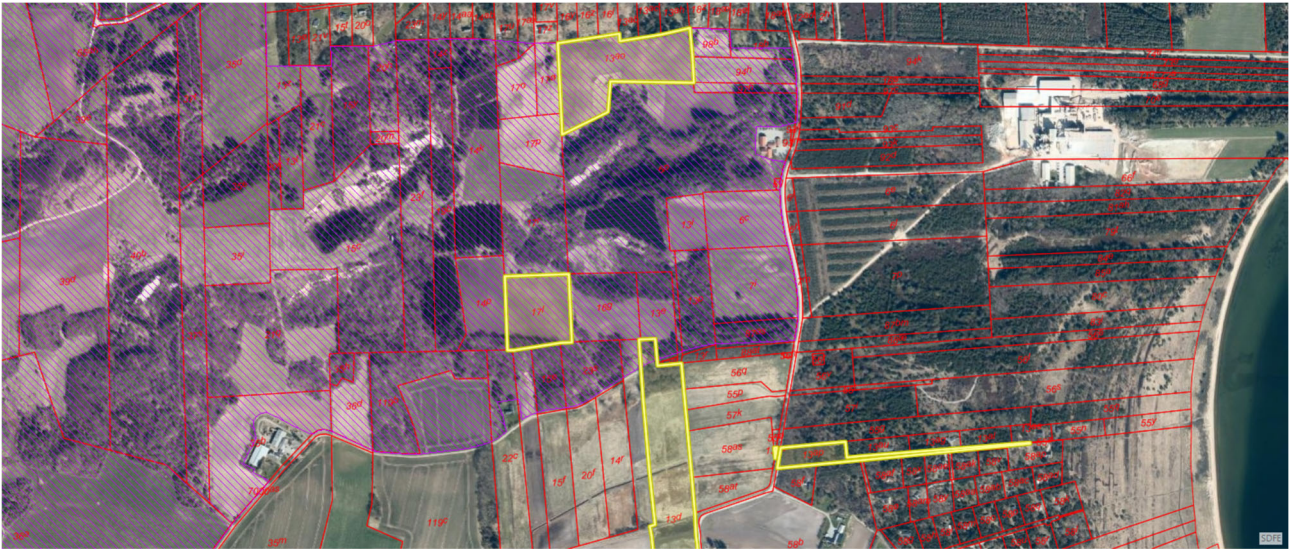
På baggrund af de fremsatte bemærkninger foreslår Lodsejerne,

- 1) At fredningsforslagets § 2 ændres, således at arealerne, der er ejes af Lodsejerne, på i alt ca. 8,93 ha udgår af fredningsforslaget.*
- 2) At fredningsforslagets § 7.8 om publikumsfaciliteter ændres, således at det ikke er muligt at opstille publikumsfaciliteter indenfor fredningsområdet, subsidiært at faciliteter kun kan etableres på arealer ejet af Naturstyrelsen.*
- 3) At stiforbindelsen langs matr.nr. 13ao Fur Præstegård, Fur samt stiforbindelsen fra matr.nr. 23s Fur Præstegård, Fur i syd langs det østlige skel af matr.nr. 17l Fur Præstegård, Fur og gennem matr.nr. 17r Fur Præstegård, Fur. udgår af fredningsforslaget.*

Lodsejerne tager i øvrigt forbehold for at fremsætte bemærkninger vedrørende erstatningsfastsættelsen, når fredningens geografiske afgrænsning er afklaret.

...

Danmarks Naturfredningsforening har den 4. april 2023 fremsendt følgende bemærkninger til advokat Trine Trærup ROUNGVISTS supplerende indsigelser på vegne af Ivan Emil Dalsgaard (Lb.nr. 41) og Lars Bjarne Pedersen (lbnr. 46):

” ...

DN finder;

- *at de pågældende arealer bør fastholdes inden for fredningen, da de ligger spredt i området og udgør nogle af de lysåbne arealer, som gør det muligt at se landskabet og geologien. Vi mener samtidig, at den nuværende landbrugsmæssige udnyttelse kan fortsætte med de fredningsbestemmelser, som der er lagt op.*
- *at der ikke lægges op til rekreative faciliteter på privat jord uden lodsejers accept.*
- *at de nye stier, som der lægges op til, er vigtige for den fremtidige rekreative brug af området til glæde for almenheden.*
- *At den foreslåede nye sti i skellet mellem matr.nr. 6p og 13 ao øst for Morten Thiises grav er kommet ind som forslag efter det offentlige møde og på baggrund af lodsejerforslag. Vi mener, at dette forslag er mindre indgribende i forhold til sommerhusejerne nord for sommerhusområdet. Samtidig er stien så vidt muligt lagt i skel eller dyrkningsgrænse for at reducere generne for den enkelte lodsejer.*
- *At den indtegnede sti på matr.nr. 23s, 16g og 17r er eksisterende, da stien eksisterer i marken og skoven, hvorefter der er offentlig adgang, jf. §§ 23 og 26.*
- *At bestemmelsen om, at arealerne skal bevares i den nuværende tilstand, ikke indebærer et krav om, at den jordbrugs- eller skovbrugsmæssige tilstand skal opretholdes, men at der ikke må ske en intensivering i brugen. Hvis lodsejere skulle ønske at opgive driften og i stedet lade arealerne henligge i fri succession til gavn for det vilde dyre- og planteliv, så er dette en mulighed*

...”

Sagsrejserne, Danmarks Naturfredningsforening og Skive Kommune, har den 26. april 2023 sendt deres bemærkninger til regionens indsigelser. Det fremgår heraf blandt andet:

” ...

Regionens bemærkninger til fredningsforslagets side 2, 13, 14, 15 og 17 omhandler fredningsforslagets redegørelsesdel. Denne er ikke længere relevant, men var et øjebliksbillede, da sagen blev rejst. Hvis fredningsnævnet ønsker det, fremsender vi gerne en revideret/rettet redegørelse.

Regionens bemærkninger til de foreslåede fredningsbestemmelser:

Regionen beder om en uddybning af, hvilken lovgivning der ligger til grund for denne formulering i fredningsforslagets §5 stk. 4: "I forbindelse med nye råstoftilladelser skal efterbehandling af molergrave ske til naturformål uden brug af pesticider og gødning, og med øget biodiversitet for øje."

Sagsrejsere kan oplyse, at det er Naturbeskyttelseslovens § 38 stk. 4: Stk. 4. En fredning kan indeholde de bestemmelser, herunder de påbud og forbud vedrørende arealernes anvendelse, der skønnes nødvendige, for at fredningsformålet kan opnås.

Sagsrejsere ønsker at fastholde formuleringen i fredningsforslaget af hensyn til biodiversiteten i området.

Regionens bemærkninger til udkast til screeningsnotat:

Regionen mener, at screeningen skal forholde sig til den regionale råstofplan og vurdere den påvirkning, som fredningen kan have på den regionale sikring af råstoffer til samfundet.

Sagsrejsere kan hertil bemærke, at fredningsforslag ikke påvirker muligheden for at grave moler i fremtiden, og dermed den regionale sikring af råstoffer til samfundet, jf. § 5 stk. 1 og 2:

- 1. Terræncændringer er ikke tilladt, dog undtaget terræncændringer som følge af molerindvinding.*
- 2. Fredningen er således ikke til hinder for molerindvinding i områder, når følgende er opfyldt:*
 - der er gyldige (dvs. forlængede) anmeldte rettigheder fra før 1972, som er en velerhvervet rettighed, hvorefter molerindvinding kan ske uden indskrænkning i medfør af fredningen, eller*
 - der er udpeget/udpeges af råstofmyndigheden som interesseområde eller graveområde, og*
 - hvorpå der kan opnås tilladelse efter råstofloven samt andre fornødne tilladelser og dispensationer.*

Derfor er det vores opfattelse, at screeningsnotatet er dækkende.

...

Slots- og Kulturstyrelsen har den 2. maj 2023 sendt følgende bemærkninger til fredningsforslaget:

...

Slots- og Kulturstyrelsen har gennemset materialet med særligt fokus på kulturlandskabet, beskyttede fortidsminder og interesser i forhold til UNESCO.

I fredningsforslaget er der hovedvægt på naturtyper og geologien i Fur Bakkeland, men der er gjort opmærksom på de kulturlandskabets interesser i form af beskyttede fortidsminder

og henvisning til kendte arkæologiske levn, eksplicit nævnes de senneolitiske pladser i området, der er en del af det samlede fundbillede og menneskers forskellige udnyttelser af landskabet gennem tiden.

Fredningsforslaget er ikke modstridende med de interesser, der er forbundet med museumslovens beskyttelse af fortidsminder og intentionen om at bevare arkæologiske levn i jorden (in situ) - frem for at forstyrre de arkæologiske levn ved anlægsarbejder, terrænændringer eller lignede jordarbejder.

*Således har vi ikke bemærkninger til det fremsendte fredningsforslag af Fur Bakkeland.
...*

9. Miljøvurdering

Natura 2000 og beskyttede arter efter bilag IV

Området, der er omfattet af fredningsforslaget, er ikke beskyttet efter Natura 2000. Fredningsforslagets påvirkning af bilag IV arter er behandlet den 2. januar 2024 i forbindelse med fredningsnævnets behandling af spørgsmålet om miljøvurdering. Fredningsnævnet har den 24. januar 2024 truffet afgørelse efter miljøvurderingslovens § 10 og § 32, om at fredningsforslaget ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, i partshøring hos lodsejere og myndigheder.

10. Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Furs nordlige bakker er et helt enestående og smukt landskab, bestående af stejle klinter, grønne bakker samt både tidligere og stadig aktive molergrave.

Fredningsnævnet har i enstemmighed vedtaget at imødekomme fredningen af Furs Bakkeland i henhold til fredningsforslaget i dets endelige udformning, og nævnet tiltræder i den forbindelse de indsigelser og ændringsforslag, som sagsrejserne har imødekommet og indarbejdet i det endelige fredningsforslag. Fredningsnævnet har lagt vægt på, at det dermed sikres, at området bevares for fremtidige generationer, og at der sikres offentligheden bedre adgang til at opleve Furs enestående værdier.

Fredningsnævnet tiltræder, at der er behov for fredning af området for at sikre de værdier, der ønskes beskyttet for fremtiden. Fredningsnævnet finder endvidere, at det fremsatte forslag balancerer lods ejernes, landbrugets, industriens og almenhedens interesser, idet forslaget ikke indeholder tiltag eller begrænsninger, som går videre end nødvendigt for at opnå den tilsigtede beskyttelse.

Forslaget indebærer således, at den hidtidige benyttelse af såvel landbrugsjord som råstofvindning kan fortsætte uændret, alene begrænset af den til enhver tid gældende lovgivning og regulering for området. Fredningsnævnet finder, at de indskrænkninger, som forslaget indebærer for ønsker om ændring af anvendelsen, er nødvendige for at sikre fredningens formål om at bevare og synliggøre det særlige landskab inden for fredningen.

Fredningsnævnet har lagt vægt på, at fredningens ydre afgrænsning er valgt med henblik på at understøtte fredningens formål om at bevare de særligt bevaringsværdige udsyn ud over landskabet, og som enten har en sådan sammenhæng med det øvrige landskab eller er en forudsætning for at bevare udsynet udover og ind mod bakkelandskabet. Fredningsnævnet finder dermed, at der ikke er grundlag for at undtage nogen del af det foreslåede fredningsareal.

Fredningsnævnet tiltræder, at der etableres stiforløb som anført med henblik på at gøre landskabet tilgængeligt for almenheden, og at der gives mulighed for etablering af publikumsfaciliteter som beskrevet.

Fredningsnævnet vurderer endvidere, at det endeligt udlagte stiforløb sikrer, at landbrugets interesser ikke påvirkes væsentligt, herunder ved at der hovedsagelig anvendes eksisterende stiforløb, markveje og matrikelskel. Fredningsnævnet vurderer i overensstemmelse med nævnets udkast til afgørelse efter miljøvurderingsloven, at fredning af området ikke forringer naturtyper og levesteder for arter eller forstyrrer arter inden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, som området er udpeget for.

Bjørn Rømer Westh

Per Kiel Lauritsen

Annette Torp

Klagevejledning

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er offentligt bekendtgjort. I medfør af naturbeskyttelseslovens § 43 er følgende klageberettigede:

- ejere og brugere, der skal have afgørelsen tilsendt
- enhver, der under sagen har givet møde for fredningsnævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse
- statslige og kommunale myndigheder, hvis interesse berøres af forslaget
- organisationer mv., som antages at have en væsentlig interesse i forslaget

Klage skal indgives skriftligt til Miljø- og Fødevareklagenævnet på en af følgende måder:

- e-Boks, hvor Nævnenes Hus skal vælges som modtager,
- e-mail til mfkn@naevneneshus.dk, eller
- brev til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg, att.: Miljø- og Fødevareklagenævnet

Da den samlede erstatning i anledning af fredningen overstiger 500.000 kr., skal Miljø- og Fødevareklagenævnet efterprøve Fredningsnævnets afgørelse i dens helhed, uanset om afgørelsen påklages, jf. naturbeskyttelseslovens § 42.